

Trung tâm văn hóa Nguyễn-Trông-Toà xuất bản (PDF)

Năm 2009

© Tủ viện Xitô Thánh Gia Việt-nam, Orsonnens, Thụy sĩ

Nguyễn Văn Thanh

Nguyễn Văn Thanh

(n i t r e m t 0 n 7 t u i)

T Sách TÌNH NG I
2006

N i Dung

Xác nh M c phát tri n hi n t i,
Thi t l p D Án d y d và giáo d c,
Th c hi n K Ho ch hành ng
ánh giá K t qu c th sau m t k h n
nh Lý c a Douglas M. ARONE v H i Ch ng T B

L i M ng : T Duy C u Trú c
Ch ng M t : Xác nh m c hi n t i c a tr em
Ch ng Hai : N i dung chi ti t c a 174 Ti t M c trong B n L ng
Giá
Ch ng Ba : Th th c t ch c công vi c L ng Giá
Ch ng B n : Thi t l p d án can thi p và d y d
Ch ng N m : Nh ng Hành Vi R i Lo n
Ch ng Sáu : nh Lý c a Douglas M. ARONE
L i Nói Cu i : Tình Yêu là m t ng t
Sách Tham Kh o

L i M n g

T Duy C u Trú c

Trong cuốn sách « Tr Em T B : Ph ng th c giáo d c và d y d » (Mùa H è 2005), tôi ã li t kê và kh o sát, d i nhi u khía c nh khác nhau, n m tri u ch ng ch y u có m t trong h i ch ng t b .

- *Tri u ch ng th nh t* là i s ng bí t kín, không có nh ng quan h ti p xúc v à trao i qua l i v i nh ng ng i ang cùng có m t trong môi tr ng sinh s ng h ng ngày, th m chí xuyên qua l i c nhìn « m t ch m m t », hay là « a ngón tay tr » ch v t mong mu n,
- *Tri u ch ng th hai* là ngôn ng b r i lo n d i nhi u hình th c khác nhau, hay là hoàn toàn không có m t,
- *Tri u ch ng th ba* là v n « l p i l p l i » nh ng câu nói hay là tác phong, m t cách máy móc và t ng, g n nh s u t ngày, nh t là khi tr em không có vi c gì làm, nhìn, nghe hay là t i p c n b ng xúc giác,
- *Tri u ch ng th b n* là nh ng hành vi b o ng và t n công k khác hay là h y ho i chính mình, nh nh tóc, p u vào vách t ng, c n m nh vào tay và gây ra nh ng v t th ng tr m tr ng...
- *Tri u ch ng sau cùng* là nh ng b i u và cách i ng l l ng, k d , nh ng cách làm khác th ng, nh áp tai xu ng sát m t t l ng nghe, ng m nhìn m t cách say mê nh ng h t b i, nh ng tia n ng, nh ng k h ... M t s tr em có nh ng c n ng kinh nh và n ng. M t s tr em khác có thói quen « nhìn tr i t , tr ng sao... và phát âm m t mình », c h ang trao i và chuy n trò m t cách h ng say, v i nh ng bóng hình tuy dù xa xôi, nh ng v n hi n th c...

Tuy nhiên, nh tôi ã nh n m nh lui t i nhi u l n, v i m t tr em D I SÁU TU I, và nh t là khi t c n m tri u ch ng trên ây ch a ch i t m t cách y , rõ ràng và khách quan, chúng ta c n có thái th n tr ng và d d t , không bao gi áp t nh n hi u H i Ch ng T B , m t cách quá v i v àng và ch quan.

Thay vào ó, cách ây ch ng trên d i 10 n m, cách nhà chuyên môn th ng dùng cách nói « có nguy c t b ». T ó, cách làm và thái c ng h là « *can thi p t c kh c, càng s m càng t t* ».

H n th c, càng phát hi n và can thi p s m nh v y, chúng ta càng có nhi u c may t o ra nh ng i u ki n thu n l i t i a, nh m giúp nh ng tr em có nguy c t b , có th ch n ng k p th i nh ng r i lo n ang th ành hình. Trong tr ng h p ng c l i, nh ng tri u ch ng s d n d n lan t a ra, t a h t phát tri n n y sang qua a h t phát tri n khác, trong su t th i gian và giai o n t 0 n 7 tu i.

Chính vì lý do n y, các tài li u y khoa và giáo d c ng i, c ng nh các h i ngh qu c t ã ng h s d ng cách nói « tr em PDD » (*Pervasive Developmental Disorders*), hay là « TED » (*Troubles Envahissants du Développement*).

- *Disorders* trong tí ng Anh, hay là *Troubles* trong tí ng Pháp có ngh a là nh ng r i lo n ,
- *Developmental* hay là *Développement* : a h t phát tri n,
- *Pervasive (to pervade)* hay là *Envahissant (envahir)* : lan t a, l n chi m

Tuy nhiên, v i m t s tr em, trong i u ki n và hi n tình ti n b c a y khoa c ng nh c a bao nhiêu ph ng pháp giáo d c và s ph m, h i ch ng T B v n ch a c ch n ng m t cách hoàn toàn, m mẫn và d t i m.

Hi n th i, kh p ó ây, nh t là trong các x s v n mình và ti n b , nhi u công trình nghiên c u ang c th c hi n m t cách qui mô, nh m tìm cách gi i áp hai lo i câu h i khác nhau :

- *Câu h i th nh t*: H i ch ng T B phát xu t t y u t b m sinh, t g ên hay là t nh ng i u ki n c a môi tr ãng ?

- *Câu h i th hai*: Con em c a chúng ta, t ngày sinh ra hay là trong su t ti n trình t ng tr ãng và phát tri n, ang trình bày nh ng r i lo n « lan t a và l n chi m », *trong b n a h t c m giác, t duy, xúc ãng và quan h xã h i*. Tr c tình hu ãng y, v i t cách là cha m , th y cô, hay là nh ng ng i có trách nhi m trong xã h i, chúng ta có th và có b n ph n làm nh ng gì c th và h u hi u trong t m tay c a chúng ta ?

Cu n sách này, v i t a « *Nguy C T B, n i tr em t 0 n 7 tu i* » (Hè 2006), s tr l i m t ph n nào cho c 2 câu h i y. Nh ng ch ãng u s l n l t gi i thi u b n ãng h ãng gi i quy t :

- Th nh t, khi ãng tr c m t tr em có nguy c t b , v i c u tiên chúng ta c n làm, là *xác ãnh m c phát tri n hi n t i c a em*, bao g m : - Nh ãng i u tr em ã có th làm m t mình, - Nh ãng i u tr em ch a th nào làm c v i b t k giá nào, - Sau cùng, nh ãng i u tr em b t u dám làm và mu n làm, tuy dù ch a thành t u, d i s h ãng d n khích l c a chúng ta.

- Th hai, d a trên nh ãng kh i i m y, *chúng ta xu t m t d án can thi p, giáo d c và d y d*. Nh ãng m c tiêu c th , chúng ta quy t ãnh nh m t i và th c hi n, bao g m nh ãng y u t nào ? Trong các chi u h ãng ch n l a y, u tiên s m t là gì ? Nói khác i, ãu là i u quan tr ãng b c nh t c n c t lên HÀNG U, trong nh ãng i u chúng ta thành t u v i tr em và cho tr em ?

- Th ba, *k ho ch hành ãng c a chúng ta là gì ?* V i nh ãng ãng tác c th nào, chúng ta tìm cách th c hi n d án mà chúng ta ã thi t l p ? Nói cách khác, ngày hôm nay, tôi có trách nhi m làm nh ãng gì thu c U TIÊN S M T, giúp tr em có kh ãng *chuy n b i n d án thành hi n th c trong t m tay và cu c s ãng ?* Thay vì ãm m, r i tràn ãng p, m t an l c và sáng su t, chúng ta hã y t ãng b c nho nh i lên, m t cách kiên ãnh và xác t i n.

- Th b n, *chúng ta s ánh giá k t qu nh th nào, sau nh ãng k h n v i bao lâu tháng và n m ?* N u k t qu thành t, chúng ta c n tí p t c làm nh ãng gì ? Trái l i, khi không có nh ãng thành t u, nh ã c d tr ã, chúng ta s có nh ãng thái nào ? i thay nh ãng gì ?

M t trong nh ãng tiêu chu n ánh giá quan tr ãng b c nh t là *i u ki n hòa h p môi tr ãng và môi sinh*.

H n th c, m i tr em – cho dù trong m t hoàn c ãnh khó kh ãn n nào - v n là m t CON NG I toàn bích và toàn di n, th c s và tr n v n, có nh ãng giá tr t t i, c n c m i ãng i tôn tr ãng, trong m i quan h ti p xúc qua l i hai chi u.

Ích l i gì khi tr em l p l i c m t ôi t , phát ra m t ôi âm, hay là làm c m t s tác ãng... mà ph i tr m t giá r t t là « b ánh p, e d a, tr ãng ph t », ãng a là b c x , i ãi nh m t v t, m t con v t ?

Nói khác i, tr em – cho dù trong m t tình hu ng r i lo n n nào ch ng n a – c ng v n có kh n ng t t ti p thu, ghi nh n và h i nh p nh ng ng tác làm ng i nh XIN, CHO, NH N và T CH I. Nh m thâu t k t qu y, i u ki n tiên quy t là chính chúng ta – cha m , giáo viên và nh ng ng i tr ng thành trong môi tr ng xã h i – c n s ng và th c hi n v i nhau, c ng nh v i con em c a mình, nh ng quan h hài hòa, xây d ng, tôn tr ng và th m nhu n b n s c LÂM NG I.

B n y u t v a c nêu lên, trong cách giáo d c và d y d c a chúng ta, còn mang tên là « T Duy C u Trúc ». Nh vào k n ng n y, chúng ta s ng th c t nh hay là ý th c, có ngh a là nh n bi t rõ ràng cách th c mình s gi i quy t m i v n ang x y ra:

- Hi n t i tôi ang âu ?

- Tôi i n âu ?

- Tôi quy t nh s d ng con ng nào ?

- Trong hành trang c a tâm h n, tôi mang s n nh ng n ng ng nào ?

- ng th i, âu là nh ng b ng, còn len l i n m vùng trong áy sâu c a tâm h n, có th c n tr b c chân v n t i và th c hi n c a tôi ?

- M t cách c bi t, nh ng lo i xúc ng nào ang làm cho tâm h n và t duy c a tôi b tràn ng p và tê li t hoàn toàn ? H n th c, chính tôi b r i lo n, n tôi có m t nh ng không còn th y. Tôi có tai nh ng không còn nghe. Tôi có tay chân, làn da, nh ng không còn c m nh n, nh y bén tru c nh ng nhu c u và yêu c u c a a con sinh ra t cõi lòng c a tôi.

Trong tình th n và l ng kính y, l ng nghe tr em ang nói m t th ngôn ng « không l i », cùng I v i tr em trên nh ng n o ng « cô n và cô c », m r ng hai cánh tay và cõi lòng, « ón nh n vô i u ki n » tr em, ó là nh ng i u quan tr ng.

K d , tôi s n âu ? n khi nào ?

V hai câu h i n y, Cha Ông T Tiên chúng ta ã tr l i : Có Nhân Hòa, t kh c có Thiên Th i và a L i trong cõi lòng và cu c i c a chúng ta. Nhân Hòa ph i ch ng là « nh Lý », theo cách nói và l i nhìn c a tác gi Douglas M. ARONE, có kh n ng i u h ng và i u h p m i d án và k ho ch c a chúng ta ? Nhân Hòa ph i ch ng là ng c ang thúc y chúng ta sáng t o m t cu c s ng có nh ng chỉ u kích thích h p v i m t tr em, ang b H i Ch ng T B e d a, trong t ng t bào và th th t c a mình ?

Chương M T

Xác định Mục Phát Triển hiện tại của trẻ em

Lĩnh vực giám sát phát triển hiện tại của trẻ em có nguy cơ thấp là cách làm ưu tiên cần chú ý nghiêm chỉnh và khoa học, trẻ cần có môi trường toán tính và đời sống can thiệp, giáo dục và dạy dỗ. Hiện tại, không bắt buộc trẻ phải phát triển, trẻ cần được đánh giá, mà chúng ta thì tập trung « vì trẻ em và cho trẻ em », chứ là « cần cải thiện », hay là « đã tràn xe cát bóng ».

Can thiệp hay là giáo dục và dạy dỗ, lúc bắt đầu, chỉ là áp dụng bên ngoài, từ trên rót xuống, sử dụng mọi phương tiện bổ sung nhằm cung cấp cho trẻ em những thay đổi, một cách máy móc và thụ động.

Dạy cho trẻ em bài học làm việc, trái lại, là « cùng làm việc một cách thoải mái và tự nguyện », bằng cách giúp trẻ tự tin và tự lập, tùy theo lứa tuổi khôn ngoan và mục đích phát triển tâm lý của mình. Làm việc như vậy là bắt buộc và quy định, cần ngày ngày thực hiện một cách cố ý, nhưng giá trị không chỉ là những kiến thức và kỹ năng.

1.-Ba Vùng Sinh Hoạt

Trong thực tế hành động, thực thi công việc của lĩnh vực này, tác giả Eric SCHOPLER đã sử dụng hóa lý nhìn của L.S. VYGOTSKY, và phân định các xác định ba VÙNG SINH HOẠT của trẻ em.

- *Vùng thềm* Nhặt mang tên là vùng tiếp giáp. Đây, trẻ em đã có khả năng sống một mình, làm một mình, chăm sóc mình, không cần có sự giúp đỡ hoặc khích lệ của người lớn.

- *Vùng thềm* Ba mang tên là vùng xa lạ. Đây, với những yêu cầu tâm lý hiện tại, trẻ em không có khả năng làm chủ tình hình, hay là không thể nào thực hiện một điều gì, cho dù với sự giúp đỡ và khích lệ của người lớn. Nếu bước vào phạm vi sinh hoạt, trong vùng xa lạ này, trẻ em sẽ cảm thấy bối rối, bối rối và hành vi chây ìn, khóc lóc, nhậm nhậm, bối rối, ngôn ngữ không thông thường khác. Nếu người lớn không hiểu cách tiếp cận của trẻ em, và tiếp tục thúc ép, đòi hỏi, áp dụng... trẻ em sẽ tiếp tục thoái hóa, sa vào tình trạng tê liệt, bối rối, ù lì và trầm cảm nặng.

- *Vùng thềm* Hai, mang tên là hai vùng kia, mang tên là vùng hoạt động hay là vùng trung gian. Khi nhận thấy trẻ em đang sinh hoạt một cách tiếp giáp và bắt đầu ra ngoài thái độ vui thích và hứng khởi, người lớn có những hiểu biết tâm lý và khả năng sống, như những tín hiệu, quan sát, khám phá, to quan hệ qua lại hai chi tiết. Tóm lại, chúng ta có thể nghĩ thêm một điều nữa, và tất nhiên là và tiếp cận của trẻ em. Với những tác động này – như một cách có hệ thống, bao gồm những bước đi lên dần dần – trẻ em sẽ ngày càng tiến ra vùng sinh hoạt tiếp giáp và vui thích của mình. Ngược lại, vùng xa lạ sẽ lùi dần và nhường chỗ cho vùng hoạt động.

2.- N c i xã h i : m t minh h a c th

Nh m minh h a cách làm n y, tôi xin an c m t ví d c th . Sau m t vài ngày hay là hai ba tu n l , t khi sinh ra, m t tr th ã có n c i sinh lý, khi n m m t mình trong nôi hay là trong gi c ng . N c i sinh lý n y ch là m t ph n ng t nhiên, b t phát, khi tr em c m th y mình c m no, tho i máu, đ ch u, trên bình đi n c th .

N u ng i m ch p th i c , ón nh n n c i c a a con, v i m t tâm h n sung s ng và h nh phúc, bà s tìm l i khen con, trao i v i con, ng th i n n c i áp l i v i con, cho con.

V i cách làm n y c a ng i m , c ngày ngày đi n i đi n l i, nh m n i dài và ph n nh m t ph n ng t nhiên c a a con... sau ch ng hai tháng, n c i sinh lý c a a con s chuy n b i n thành n c i xã h i. T ây, hai m con trao i n c i qua l i v i nhau, h nh phúc v i nhau, làm ng i v i nhau. Cu c i tr thành m t ý ngh a lung linh và đi u v i cho c hai m con.

3.- M c ích c a B n L ng Giá

Ch ng n y c ng nh nh ng ch ng k t i p, trình bày B n L ng Giá M c Phát Tri n c a Tr em, v i y m i t i n t c c n thi t. ây là m t ph ng t i n giáo d c và s ph m, c n có m t trong t m tay và kh n ng c a các b c cha m , giáo viên và t t c nh ng ai mu n ph c v tr em có nguy c t b . Nh vai trò trung gian c a « chi c c u » n y, m i ng i có c h i n v i nhau, trao i qua l i hai chi u. M t cách chân tình và tr c t i p, h chia s và ng hành. Chung quanh b n L ng Giá, h « bi t ng i l i v i nhau, cùng nhau nhìn v m th ng ». H ng ó là Tr Em có nguy c T B .

Tr c t t c và h n t t c , v i b n L ng Giá n y, cha m , giáo viên, bác s và các nhà chuyên viên... cùng H C v i nhau, D Y bài h c làm ng i cho con em c a chúng ta. Ph i ch ng trong cái H A l n lao – là nguy c T B - cái PH C v n có m t tràn tr lai láng, cho nh ng ai bi t NHÌN và ón nh n? Trong i u ki n và thân ph n làm ng i ngày hôm nay, không có cái X U tuy t i, c ng nh không có cái T T hoàn toàn, viên mãn. Nguy c T B ang e d a con em c a chúng ta. Tuy nhiên, ph i ch ng ó c ng là m t THÁCH k h ùng, m t C MAY đi u v i, m i ng i trong chúng ta ánh th c chính mình: i m i l i nhìn, t duy, cách làm, l l i giáo d c và toàn đi n con ng i c a chúng ta, trong m i quan h gi a ng i v i ng i?

4.- N i dung c a b n L ng Giá

Nh tôi ã trình bày trong ví d minh h a trên ây, khi m t tr em s sinh v a có tu i i d i 2 tháng, n c i sinh lý là m t sinh ho t t l p. Không c n ai d y, tr em t nhiên có n c i y, nh m t h t m m có s n trong m nh t b n thân v à cu c i làm ng i c a mình. Nh bà m c ng nh nh ng ng i trong gia ình trông nom, vun tr ng và t i t m, khích l , khen th ng và c ng c , trong su t th i gian 2-3 tháng, n c i sinh lý y s t t tr thành m t ph ng t i n hay là m t kh n ng, trong lãnh v c t i p xúc và trao i xã h i.

Ngoài n c i sinh lý y, trong giai an và l a tu i t 0 n 7 tu i (84 tháng), m t tr em – cho dù có nguy c t b - còn có bao nhiêu kh n ng t nhiên và t l p nào, có vai trò và giá tr t ng ng, gi ng nh v y không?

tr l i cho câu h i n y, m t cách khoa h c, ngh a là chính xác, khách quan và c th , tác gi Eric SCHOPLER cùng v i các b n ng nghi p, vào nh ng n m t 1979 n 1988, trong hai t làm vi c v i 420 tr em, ã sáng t o và ki n toàn m t B n L ng Giá, *bao g m 174 t i t m c*.

Th c ra, B n L ng Giá ch bao g m *131 câu h i, nh m kh o sát và xác nh m c phát tri n tâm lý c a tr em*. C ng vào ó, trong su t t i n trình làm vi c c ng nh trong th i gian ngh ng i gi i lao gi a, kéo dài c ch ng trên d i 5-10 phút, ng i cán b có trách nhi m l ng giá, ph i quan sát hành vi c a tr em, tr l i *thêm 43 t i t m c có liên h n các tri u ch ng r i lo n thu c h i ch ng t b*.

Xét v n i dung c th , m c phát tri n c kh o sát và phát hi n trong 7 a h t khác nhau sau ây :

- 1.- B t ch c (Bc) : 16 câu h i hay t i t m c,
- 2.- Nh n Th c (Nt) : 13 câu h i,
- 3.- V n ng tinh (V t) : 16 câu h i,
- 4.- V n ng thô (V th) : 18 câu h i,
- 5.- Ph i h p m t và tay (Ph) : 15 câu h i,
- 6.- K n ng t duy (Td) : 26 câu h i,
- 7.- K n ng ngôn ng (Nn) : 27 câu h i.

Trên bình di n « R i lo n Hành Vi », chúng ta s chú ý vào 2 lãnh v c « Quan h và Xúc ng », quy n sát và giao thoa vào nhau, c ng nh t o nh h ng, tác ng qua l i hai chi u.

M t cách c th , chúng ta s o l ng m c r i lo n có liên h n H i Ch ng T B , trong 4 a h t sau ây :

- a h t th nh t là kh n ng ti p xúc và t o quan h , c th hi n qua nh ng hành vi c th nh l ng nghe, ghi nh n, tuân hành ch th c a ng i l n. R i lo n v quan h , vi t t t là RIQh.

- a h t th hai là kh n ng và th th c ti p c n các lo i d ng c , v i 5 giác quan khác nhau, nh t là khi ch i ùa hay là th c hi n m t công vi c. R i lo n v giác quan vi t t t là RIQg.

- a h t th ba là kh n ng s d ng ngôn ng , b t u t nh ng sinh ho t phát âm, l p l i, di n t , thông t. R i lo n v ngôn ng vi t t t l à RINn.

- a h t th b n là kh n ng b c l ra bên ngoài nh ng ý thích, n ng ng và h ng kh i, xu t phát t nh ng ng c thúc y bên trong n i tâm, thay vì ù lì, b ng, ch p nh n t t c nh ng gì do k khác áp t, lèo lái và i u khi n t bên ngoài. R i lo n v Ý thích, sáng ki n và n ng ng, vi t t t là RIYt.

5.- Mô t B n L ng Giá

Nh tôi trình bày trên ây, B n l ng giá g m có 174 m c, trong ó có 131 câu h i v i nh ng d ng c s ph m i kèm theo nh m phát hi n và kh o sát m c

phát triển cá nhân. Ngoài ra, có thêm 43 mục nhằm quan sát hành vi và lòng dũng cảm của trẻ em, trong bản hoạt động sinh hoạt xúc động và quan hệ xã hội.

Những câu hỏi không có xu hướng theo thói quen, tùy theo lứa tuổi không lớn và phát triển cá nhân từ 0 tháng (0 tuổi) đến 84 tháng (7 tuổi). Trái lại, tất cả 131 câu hỏi thuộc 7 hoạt động phát triển khác nhau, được hòa trộn lẫn lộn vào nhau, trong giai đoạn khảo sát trẻ em. Tiếp sau đó, vào giai đoạn tiếp theo, chúng ta sẽ phân nhóm và chỉ ra 7 hoạt động phát triển với nhau, nhằm phát hiện, trong số biểu hiện, đâu là nhóm M-NH và nhóm Y-U hay là nhóm CAO và nhóm TH-P cá nhân.

Một nhận xét cuối cùng về Bản Lồng Giã là sau mỗi mục, chúng ta sẽ CH-M-I-M, theo 3 thói quen khác nhau:

- *Thứ nhất là nhóm C-NG (+)*: Trẻ em thành thạo, biết trải nghiệm, mặc dù một đôi khi cần sự hướng dẫn và khích lệ của người lớn.

- *Thứ hai là nhóm C-NG và TR (+/-)*: trẻ em có thói quen và ý nghĩa trải nghiệm, nhưng hành động và lắng nghe, tuy dù kết quả cuối cùng không đạt tiêu chuẩn. Cách trải nghiệm, trong lĩnh vực của Eric SCHOPLER, mang tên là Sự Phức, Chậm N, Hiên Hinh. Lĩnh vực nói trong tiếng Anh là Emergence có nghĩa là vùng nâng lên, nổi bật, hiển hiện, khải s.

- *Thứ ba là nhóm TR (-)*: Trẻ em không muốn, không biết và không tìm cách làm, mặc dù cần sự hướng dẫn, nâng đỡ và khích lệ, nhưng hành vi khác nhau. Tuy nhiên, khích lệ hành vi không có nghĩa là ép buộc, cần chú ý, áp dụng, sự đồng bộ, đồng nhất, đồng đều.

6.- Sự Phức « Xây Dựng »

Ba cách trải nghiệm « Thành thạo, Thụ động và Chậm n », có liên hệ đến 174 Tiêu chí Mục, thuộc 9 hoạt động phát triển khác nhau, sẽ giúp chúng ta phân nhóm ba Vùng Sinh Hoạt Tỉ lệ, Xa l và Hoạt động cá nhân.

- *Đưa vào Vùng Tỉ lệ (+)*, chúng ta khám phá và tạo ra những vui thích và những niềm vui cho trẻ em. Mỗi lần trẻ em gặp vấn đề, khó khăn, trở ngại, chúng ta giúp trẻ em lùi lại, quay trở về với các sinh hoạt trong Vùng Tỉ lệ, tìm kiếm lòng tin, hay là ý thức về khả năng hiện thực của mình.

- *Khi có những dấu hiệu cho thấy trẻ em đang bước vào Vùng Xa l (-)*, chúng ta hãy sáng suốt và can đảm sáng tạo những đóng góp, nhằm giúp trẻ em dũng cảm, « Tri ch ». Ngoài ra, trong quan hệ tiếp xúc, chúng ta không « c tính xô y » trẻ em vào hoạt động Hành Vi Rối loạn hay là Tri u Ch ng, nghĩa là thiếu hụt, chậm trễ, phản hồi, một cách vô thức, máy móc và thụ động.

- *Sau cùng, chúng ta tìm cách khích lệ, khen thưởng và củng cố*, khi trẻ em đang trở về bước vào Vùng Hoạt động (+/-). Làm như vậy là giúp trẻ em VÙNG NG LÊN, thành công, làm chủ, chủ nhân cho mình những sinh hoạt vui thích, sáng tạo, hứng khởi, năng động, cho dù vào những lúc ban đầu, thời gian sinh hoạt chỉ cần vài phút.

« Cháo nóng húp quanh » hay là « Kiên nhẫn lâu chờ đợi », phải chăng đó là phương thức Sự Phức Xây Dựng, chúng ta tiếp cận tiếp thu, hoạt động và hành vi như thế nào? Trẻ em

tâm này là phát huy những năng lực đã có mặt, thay vì « gồng mình », tìm cách hèn chèn những tri thức, những hành vi rườm rà và bướng bỉnh.

Theo Lingixia, nếu chúng ta cố quy tằm cho con em có nguy cơ tằm là « Minh minh tằm », có nghĩa là ngày ngày can đảm « Thép sáng lên những nền tảng sáng », nên chính chúng ta và những trẻ em. Hiện tại, chúng ta khi có những vật thể, trên bề mặt của mặt chiếu bóng bóng tròn bóng cao su, thay vì tìm cách tẩy xóa, chúng ta thì phòng chiếu bóng bóng to lên. Lúc bấy giờ, những hình vẽ trang trí sẽ nổi bật và lên. Trái lại, những vật thể sẽ trở thành KHÁC, trong mặt KHUNG CẢNH KHÁC, *chỉ cần nhìn và nhìn nhàn nhàn vì mặt tâm trạng, thái độ và nhìn khác.*

Phản ứng đó là lo sợ. Phạm « CHUYỂN HÓA » cần áp dụng cho các trẻ em có nguy cơ tằm? Hiện tại, chúng ta « làm mà nhàn không làm », làm theo tính toán « Vô vi,无为, Sợ vô sự » của Lão Tử, chúng ta Mặt Trời tỏa ánh sáng và hơi ấm, *đốt nóng và nuôi dưỡng cho « Cây nào thành cây y », không cần chăm sóc, không áp dụng.*

Hiện tại, « chân vật thì ngắn, mu bàn tay kéo ra cho dài, nó khập. Chân người thì dài, tìm cách chèn ép nó, nó chèn ép ».

Chương Hai

Nội Dung chi tiết của 174 tình huống trong Bản Luyện Giảng

Trong chương này, tất cả 174 Tình huống (TM) của Bản Luyện Giảng được trình bày, với nội dung chi tiết như sau.

Trong số đó, 43 Tình huống nhằm khảo sát hành vi, đều có ảnh hưởng (*) trực tiếp (*TM). Và tiếp theo là những ký hiệu xác định hành vi:

- Qh: hành vi Quan hệ và tiếp xúc xã hội,
- Yt: hành vi Ý thích, vui thú, lơ đãng,
- Nn: hành vi sử dụng Ngôn ngữ,
- Gq: hành vi có liên hệ với các sinh hoạt của Giác quan như Nhìn, Nghe, Tiếp xúc, Ngửi và Nếm.

TM số 1: Vấn đề chai nước uống và nước

Dạng câu: Bình hay chai nước uống xả phòng.

Cách làm:

- Đặt chai nước uống xả phòng trên bàn, trình bày trước mặt, và nói: « Chúng ta thử bình hay chai nước uống xả phòng ».
- Xích chai nước uống xả phòng và quan sát. Người nói vị trí: « Em vấn đề chai nước uống xả phòng ».
- Nếu trình bày không biết làm, chúng ta hãy trình bày cách làm. Trình bày xong, vấn đề bình hay chai nước uống xả phòng và bình hay chai nước uống xả phòng.
- hành vi khảo sát: Vấn đề bình hay chai nước uống xả phòng.

Cách chấm điểm:

- (+) Hiểu và làm trước mặt mình,
- (+/-) Thử làm nhưng không thành công, trình bày có cách bình hay chai nước uống xả phòng và tìm cách vấn đề bình hay chai nước uống xả phòng,
- (-) Không có cách và không thử làm.

TM số 2: Thử và làm ra bình hay chai nước uống xả phòng

Dạng câu: Bình hay chai nước uống xả phòng và chỉ c vòng.

Cách làm:

- Người nói trình bày cách làm,
- Chỉ c vòng cho trình bày,
- Bình hay chai nước uống xả phòng: « Em làm bình hay chai nước uống xả phòng ».
- hành vi khảo sát: Vấn đề bình hay chai nước uống xả phòng.

Cách chấm điểm:

- (+) Trình bày hiểu và làm trước mặt,
- (+/-) Không làm trước mặt, nhưng phức tạp cách: chỉ c vòng lên miệng và thử,
- (-) Thử nhưng không có cách bình hay chai nước uống xả phòng.

TM s 3: a m t nhìn theo b t xà phòng di chuy n

D ng c : v n nh trong TM s 2

Cách làm: Khi tr em th c hi n TM s 2:

- Quan sát tr em có a m t nhìn theo b t xà phòng bay hay không,
- N u tr em không bi t th i, chúng ta hãy th i tr c m t tr em. ng th i, chúng ta quan sát ôi m t c a tr em: có theo dõi b t xà phòng di chuy n không?

h t: Nh n th c th giác.

Ch m i m:

- (+) Tr em a m t theo dõi,
- (+/-) Có nhìn m t cách s thoáng lúc ban u, r i ngo nh m t qua ch khác,
- (-) Không nhìn theo.

TM s 4: Li c nhìn v t qua ng gi a

D ng c : dùng d ng c nh trong các TM v a qua, hay là dùng m t trò ch i khác vui m t.

Cách làm: di chuy n d ng c t phía trái c a tr em sang ph i, làm thành m t tam giác có g c 90°, v trí c a tr em.

h t: Nh n th c th giác.

Ch m i m:

- (+) a m t nhìn theo, t trái qua ph i,
- (+/-) D ng l i gi a hay là v t quá m t chút ít mà thôi, không làm thành m t g c 90°,
- (-) Không nhìn theo.

***TM s 5: Ti p c n nh ng hình kh i (Gq)**

D ng c : Ba hình kh i l n, có 3 lo i b m t t o nên nh ng c m xúc khác nhau.

Cách làm:

- t 3 hình kh i trên bàn, tr c m t tr em,
- Quan sát và ghi nh n cách th c tr em ti p c n các b m t khác nhau.

h t: Ti p c n d ng c b ng các lo i c m giác.

Ch m i m:

- (+) S p ch ng các kh i lên nhau, nhìn, ti p xúc, a ra nh n xét, t câu h i...
- (+/-) L u tâm m t cách khác th ng hay là không chú ý.
- (-) Cách ti p c n không bình th ng nh : ng i, li m, gãi trên b m t...

TM s 6: ng nhìn v n s c

D ng c : ng nhìn v n s c.

Cách làm:

- Trình bày cách xoay tròn,
- Nhìn vào trong,
- B o tr em c ng làm theo nh v y.

h t: B t ch c làm và b t ch c nhìn.

Ch m i m:

- (+) Nhìn vào trong và bi t xoay tròn, thay i màu s c và hình th ,

- (+/-) Tìm cách nhìn, nhìn ng không t ra thích thú...
- (-) Không nhìn.

TM s 7: Phân biệt mắt Trái và mắt Phải

Dạng c : nhìn v n s c gì ng nh trong TM s 6.

Cách làm: Quan sát mắt cách k càng,

- Trẻ em nhìn v i con mắt nào mắt cách n nh?
- Hay là nhìn mắt cách l n x n, khi bên mắt, khi bên trái.
- N u c n, ch ng minh l i thêm m t l n.

h t: Nh n th c th giác.

Ch m i m:

- (+) Phân biệt cách rõ ràng và n nh mắt trái và mắt phải,
- (+/-) Luôn luôn b t u v i m t bên, nh ng l i chuy n qua bên kia. Cách phân biệt ch a hoàn toàn n c ,
- (-) Khi thì dùng m t n y, khi thì dùng m t khác, không có phân biệt trái và mắt.

TM s 8: B m ho c rung chuông 2 l n

Dạng c : chuông nh .

Cách làm:

- Gi i thi u cách làm và b o trẻ em làm theo,
- C ý rung 2 l n,
- N u trẻ em rung ch m t l n, hay là nhi u h n 2 l n, chúng ta ch ng minh l i và b o trẻ em làm gì ng nh v y.

h t: B t ch c v m t v n ng.

Ch m i m:

- (+) Rung úng 2 l n,
- (+/-) Rung l n x n, không ghi nh n úng 2 l n,
- (-) Không làm, không b t ch c.

TM s 9: a ngón tay n sâu vào t sét

Dạng c : t sét công nghi p.

Cách làm:

- Trình bày tr c m t l n, cho trẻ em th y: n sâu ngón tay vào t sét,
- B o trẻ em hãy làm gì ng nh v y.

h t: V n ng tình.

Ch m i m:

- (+) n m nh, làm thành m t l ,
- (+/-) Có làm c ch là a tay tí p c n, nh ng không n m nh, làm thành m t l ,
- (-) Không làm, không phác h a c ch .

TM s 10: C m m t que g nh

Dạng c : t sét công nghi p và 6 que g hay là a nh .

Cách làm :

- Tr i t sét thành m t t m bánh sinh nh t,
- B o trẻ em thêm vào nh ng cây n n,

- Ngồi nỉm tay que gỗ lên trên, và đưa cho trẻ em một que gỗ khác,
- Nếu trẻ em vẫn không làm theo chúng ta, hãy lấy tay trái que gỗ còn lại và cầm lên trên một chút,
- Trẻ em hãy rút nhúng que gỗ ra.

hà t: Vui vẻ tinh.

Chăm sóc:

- (+) Cầm que gỗ với 2 hoặc 3 ngón tay (ngón cái, ngón trỏ và ngón giữa), cầm vào hoặc rút ra,
- (+/-) Cầm với bàn tay.
- (-) Không làm.

TM s 11: Vo tròn đất sét và làm một khúc di th t

Dụng cụ: Đất sét.

Cách làm:

- Phân chia đất sét thành 2 phần,
- Đưa cho trẻ em một phần,
- Ngồi nỉm vo tròn đất sét trên bàn, và làm thành một khúc di th t,
- Trẻ em hãy làm y như chúng ta.

hà t: Bắt chước hành vi, vui vẻ.

Chăm sóc:

- (+) Vo tròn đất sét thành một khúc di th t,
- (+/-) Cầm đất sét lên, nhúng không có cách vo tròn,
- (-) Không làm.

TM s 12: Dùng đất sét làm một cái bát

Dụng cụ: Đất sét.

Cách làm: Chứng minh cách làm và trẻ em làm theo.

hà t: Vui vẻ tinh.

Chăm sóc:

- (+) Trẻ em làm cầm tay quay tay,
- (+/-) Làm cầm tay quay, cho dù không gióng một cái bát,
- (-) Không làm.

TM s 13: S d ng con múa r i “g ng tay”

Dụng cụ: Một con múa r i kiểu g ng tay, như con mèo hoặc con chó.

Cách làm:

- Ngồi nỉm mang vào tay ú mèo,
- Nói với trẻ em: “Tôi là con mèo, meo meo... tôi n ch i v i b n...”
- Sau đó, đưa cho trẻ em con múa r i v b o: “Em làm con mèo i...”

hà t: Bắt chước v m t v n ng.

Chăm sóc:

- (+) Mang vào tay con múa r i và tìm cách làm nhúng vào v i u và chân mèo,
- (+/-) Mang vào tay chỉ c g ng, nhúng không làm các c ng,
- (-) Không mang vào tay con múa r i.

TM s 14: B t ch c ti ng kêu c a loài v t

D ng c : Con múa r i chó ho c mèo.

Cách làm:

- Ch ng mình tr c, nh trong TM s 13,
- Nh ng trong TM s 14 n y, khuy n khích tr em v a ch i v a phát âm “Meo meo” hay là “Vâu vâu”.

h t: B t ch c phát âm.

Ch m i m:

- (+) Phát âm Meo meo hay Vâu vâu m t cách rõ ràng,
- (+/-) Có b t ch c phát âm, nh ng âm thanh phát ra không ph i là Meo hay Vâu,
- (-) Không làm, không th phát âm.

TM s 15: B t ch c s d ng 4 v t th ng ngày

D ng c :

- M t con múa r i,
- B n dùng quen thu c nh mu ng (thìa), c c nh a, bàn ch i ánh r ng, kh n lau b ng gi y.

Cách làm:

- Ng i l n ch ng mình cách làm: mang con múa r i vào m t tay, dùng tay kia út s a, ánh r ng, cho u ng, lau mi ng con múa r i,
 - Sau ó, ng i l n v n gi con múa r i trên tay mình, và l n l t a cho tr m t trong 4 d ng c trên ây,
 - Quan sát và ghi nh n cách làm c a tr em.
- h t: B t ch c hành ng c a k khác.

Ch m i m:

- (+) Bi t dùng 3 v t d ng,
- (+/-) Ch bi t dùng 1 trong 4 v t d ng,
- (-) Không làm c gì.

TM s 16: a tay ch nh ng ph n thân th c a con múa r i

D ng c : Con múa r i chó ho c mèo.

Cách làm:

- Chính ng i l n mang chi c g ng múa r i vào tay mình,
- a tay có mang g ng l i g n tr em,
- Yêu c u tr em ch hay là ng n các ph n thân th c a con múa r i nh : tay, m t, m i, tai và mi ng.

h t: T duy và Hi u bi t.

Ch m i m:

- (+) Ch úng 3 ph n,
- (+/-) Ch úng hay là có c ch a tay h ng n b t k 1 ph n nào,
- (-) Không làm m t c ng nào c .

TM s 17: a tay ch nh ng ph n thân th c a chính mình

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Không ch ng minh tr c,
- Ch yêu c u tr em a tay s : M t, M i, Tai, Mi ng c a mình.
a h t: K n ng t duy và hi u bi t.

Ch m i m:

- (+) Ch hay là ng n 3 ph n,
- (+/-) Ch hay là ng n 1 ph n mà thôi,
- (-) Không làm gì c .

TM s 18: Trò ch i “Thi t l p quan h hai chi u”

D ng c : Hai con múa r i chó và mèo.

Cách làm:

- Trao cho tr em m t con múa r i,
- Ng i l n mang vào tay con kia,
- B n b o: “Bây gi chó và mèo ch i v i nhau”,
- N u tr em không bi t làm gì, b n ngh : n v i nhau, nh y v i nhau...
a h t: K n ng t duy và hi u bi t.

Ch m i m:

- (+) Hai con múa r i trao i qua l i,
- (+/-) Tr em tìm cách ch i v i con múa r i c a mình hay là v i con múa r i trong tay c a ng i l n, nh ng hai con múa r i không ch i v i nhau,
- (-) Không ch i, không làm gì c .

TM s 19 và 20 : K t ráp các hình th vào b n « khuôn »

D ng c :

- Ba hình Tròn, Vuông và Tam giác
- M t b n g có khoét lõm 3 hình t ng t .

Cách làm :

- t b n « khuôn » hay là « khung » tr c m t tr em,
- Phía bên m t c a tr em, l n l n 3 hình tròn, vuông và tam giác, không theo th t nh trên b n khuôn,
- B o tr em : « Tìm hình và ráp vào cho úng ».
a h t:
- TM s 19 : Nh n th c th giác,
- TM s 20 : Ph i h p m t và tay.

Ch m i m :

- (+) K t ráp úng hình nào vào khuôn n y,
- (+/-) Có làm và th làm, nh ng không có k t qu ,
- (-) Không làm và không th .

TM s 21 : G i tên 3 lo i hình th

D ng c : Dùng l i 3 lo i hình trong TM s 19 và 20.

Cách làm :

- 3 hình tròn, vuông và tam giác trên bàn,
- a tay ch hình tròn, và h i tr em : « Cái gì ây ? Hình n y là hình gì ? »,
- L p l i câu h i v i 2 hình kia.
a h t: Kh n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) G i tên c 3 hình,
- (+/-) Ch g i úng m t hình, hay là dùng m t tên g i duy nh t cho c 3 hình,
- (-) Không tìm cách phát âm gì c .

TM s 22 : Bi t nh n ra tên g i c a 3 hình

D ng c : Dùng l i 3 hình : tròn, vuông và tam giác.

Cách làm : b o tr em :

- Hãy a cho th y hình tròn...
- Hay là : Em c m l y hình vuông...
- Hay là : Hình tam giác âu ?...
- a h t : T duy và Hi u bi t.

Ch m i m :

- (+) Ch , c m hay là a úng 3 hình,
- (+/-) Ch làm úng 1 hình mà thôi,
- (-) Không làm gì c .

TM s 23 : K t ráp vào khung lõm 4 v t đ ng

D ng c :

- M t t m khung,
- B n t m hình : cái dù, con gà con, con b m, trái lê.

Cách làm :

- t t m khung tr c m t tr em,
- Trao cho tr em m t t m hình, không c n theo m t th t nào. B o : « Em hãy l p ráp vào úng ch »,
- L p l i l i yêu c u v i 3 t m hình kia,
- N u tr em b t ng và t ra không hi u, hãy trình bày và ch ng minh cách làm m t cách c th ,
- Sau ó, l y ra kh i t m khung, t t c 4 hình và b o : « Bây gi em làm i ».
- a h t : Nh n th c b ng th giác.

Ch m i m :

- (+) Làm úng v i t t c 4 t m hình,
- (+/-) Làm úng m t t m và c n có ch ng minh,
- (-) Không bi t làm, dù c h ng đ n.

TM s 24 : V t qua ng gi a

D ng c :

- Dùng l i 4 t m hình và khung l p ráp trong TM s 23.
- N u tr em th t b i trong TM 23, hãy sáng t o cách làm t ng t sau ây, v i m t đ ng c khác.

Cách làm :

- 2 hình cái dù và con gà con, phía bên tay trái c a tr em, tr em a tay qua bên trái l y hình và l p ráp bên m t,
- 2 hình con b m và trái lê bên m t.
- a h t : V n ng thô.

Ch m i m :

- (+) V t qua ng gi a nhi u l n,
- (+/-) Ch v t qua l l n,
- (-) Không v t qua c.

TM s 25 và 26 : L p ráp ba hình gi ng nhau, nh ng có 3 c l n nh khác nhau

D ng c :

- M t khung l p ráp,
- Hình c a 3 chỉ c g ng tay có 3 c khác nhau.

Cách làm :

- t tr c m t tr em m t t m khung và 3 hình bao tay có 3 c khác nhau,
- Tránh g n nhau m t hình th v i v trí thích h p c a nó, trên b n khung,
- N u sau m t lúc, tr em không bi t ph i làm gì, ng i l n có th ch ng minh cho tr em th y cách làm,
- Sau khi trình bày xong, l y các hình th ra kh i b n khung và t l i ch c ,
- B o tr em : « Hãy làm nh th y (cô) v a m i làm ».

a h t :

- TM s 25 : Nh n th c th giác,
- TM s 26 : Ph i h p m t và tay.

Ch m i m : 2 l n khác nhau cho 2 s 25 và 26,

- (+) Dùng tay ch úng c 3 v trí cho 3 hình khác nhau, m c dù không l p ráp (TM s 25 : Nh n th c th giác),
- (+) L p ráp úng c 3 hình vào v trí thích h p (TM s 26 : Ph i h p m t và tay),
- (+/-) a tay ch úng hay là l p ráp úng m t hình mà thôi, sau khi có ch ng minh,
- (-) Không ch , không làm, m c dù ng i l n ã ch ng minh cách làm.

TM s 27 : Bi t dùng 2 t L n và Nh (g i tên)

D ng c : Dùng l i 2 bao tay l n và nh trong TM s 25 và 26.

Cách làm :

- bao tay nh bên tay trái, và bao tay l n bên tay m t c a tr em,
- Nói v i tr em : « Hãy nhìn k hai bao tay tr c m t em »,
- Hai bao tay không gi ng nhau, t i sao ? Không gi ng nhau ch nào ?
- B n c m lên cái bao l n và h i : « Cái bao tay n y th nào ? »,
- Sau ó, c m lên cái bao tay nh và h i : « Cái bao tay n y th nào ? ».

a h t : Kh n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Bi t dùng t L n và Nh tr l i,
- (+/-) Bi t tr l i l l n úng mà thôi, trong b n l n t câu h i,
- (-) Không tr l i và không tìm cách tr l i.

TM s 28 : Bi t phân bi t L n và Nh , thay vì dùng ngôn ng

D ng c : Nh trong TM s 27.

Cách làm:

- 2 bao tay tr c m t tr em,
- B o tr em l n th i : “L y a cho th y chỉ c bao tay nh ”,
- Sau khi bao tay l i ch c , yêu c u tr em: “L y a cho th y bao tay l n”,

- Lắp 11 hình tam giác, nhúng vào khuôn giấy.

hướng dẫn: Khấn giấy duy và hình vuông.

Chú ý:

- (+) Lắp vào đúng trong khuôn,
- (+/-) Trong khuôn giấy, chỉ lắp vào đúng 11 hình,
- (-) Không lắp hay là lắp không đúng 11 hình.

TM s 29 và 30: Lắp ráp hình con mèo

Dạng: Hình con mèo có 4 mảnh khác nhau.

Cách làm:

- 4 mảnh hình con mèo cắt cách lộn xộn, tách rời khỏi nhau 4 vị trí, trình bày mặt trước,
- Bố trí: “Em hãy ghép lại với nhau”,
- Sau mặt trước, trẻ vẽ nét, ngắm nhìn cách làm,
- Bố trí: “Hãy làm gì nhé thầy ạ”.

hướng dẫn:

- TM s 29: Khấn giấy duy,
- TM s 30: Lắp ráp mặt và tay.

Chú ý:

- (+) Lắp ghép lại 4 mảnh thành hình con mèo, không cần ngắm nhìn cách làm,
- (+/-) Ghép lại 2 hình với nhau, hay là cắt có ngắm nhìn cách làm, mặt trước,
- (-) Không lắp và không thể lắp.

TM s 31: Lắp ráp hình con bò

Dạng: Hình con bò cắt chia thành 6 mảnh khác nhau.

Cách làm:

- Hình con bò trình bày mặt trước, vẽ 6 mảnh khác nhau trình bày mặt trước cách lộn xộn,
- Nói với trẻ: “Đây là hình con bò, em hãy ghép các mảnh lại với nhau”,
- Chỉ dẫn cách làm mặt trước, sau mặt trước chỉ, trẻ không bị thất bại làm thế nào.

hướng dẫn: Khấn giấy duy.

Chú ý:

- (+) Lắp vào hoàn toàn,
- (+/-) Chỉ lắp vào 2 mảnh, hay là chỉ có chỉ dẫn cách làm,
- (-) Không lắp hay là lắp không đúng, mặt dù có chỉ dẫn.

TM s 32: Lắp ghép lại theo tiêu chuẩn Màu Sắc, hai vị trí khác nhau hình khỉ và a

Dạng:

- N màu hình khỉ có 5 màu khác nhau như: vàng, đỏ, xanh da trời, xanh lá cây, trắng,
- N màu tròn bằng giấy cứng, có 5 màu tương ứng như trên.

Cách làm:

- Khỉ vẽ 3 khỉ và 3 a. Các a trình bày mặt trước,

- Cho trao cho trẻ em một hình khỉ mà thôi, và báo: “Hãy tô hình khỉ trên đĩa nào thích hợp”,
- Nếu trẻ em tỏ ra không hiểu, hãy chỉ ra cách làm, mô tả lần, và 3 khỉ,
- Sau đó, làm linh hoạt ở vị trí trẻ em. Mô tả lần, cho trao cho trẻ em một khỉ vuông mà thôi,
- Khi trẻ em đã làm xong và 3 khỉ, chỉ gì là 1 và 1 khỉ đã dùng,
- Cho 2 khỉ và 2 đĩa kia đi,
- Trẻ em ra 2 đĩa và 2 màu khác nhau dùng,
- Lần này yêu cầu trẻ em tô khỉ, và yêu cầu trẻ em tô khỉ vuông lên trên đĩa tròn nào thích hợp.

Chỉ dẫn: Nhận thức về thị giác.

Chỉ dẫn:

- (+) Làm đúng và 5 khỉ, không cần chỉ ra cách làm,
- (+/-) Làm đúng và 1 khỉ, hay là làm đúng, sau khi có chỉ ra cách làm, mặc dù không thành thạo hoàn toàn,
- (-) Không làm hay là không thử làm.

TM s 33: Gọi tên 5 màu sắc

Chỉ dẫn: Dùng 1 và 5 khỉ có 5 màu khác nhau,

Cách làm:

- Cho 5 khỉ trước mặt trẻ em,
- Báo trẻ em lên chỉ 1 khỉ và hỏi: “Màu gì đây?”,
- Đặt câu hỏi như vậy, lần lượt với 5 khỉ.

Chỉ dẫn: Kiểm tra ngôn ngữ.

Chỉ dẫn:

- (+) Gọi đúng 5 màu,
- (+/-) Gọi đúng chỉ một màu, cho dù trẻ em chỉ dùng một tên gọi mà thôi, và 5 màu,
- (-) Không gọi đúng.

TM s 34: Phân biệt các màu

Chỉ dẫn: Nhận màu có 5 màu.

Cách làm:

- Đặt trên bàn, trước mặt trẻ em, 5 đĩa tròn bằng gỗ, có 5 màu khác nhau,
- Yêu cầu trẻ em: “Hãy lấy đĩa cho thấy màu...”,
- Có thể dùng những cách nói thông thường: “Màu gì đây? Cho thấy màu...”,
- Đặt 1 đĩa trên bàn vào chỗ chỉ ra, và tiếp tục đặt câu hỏi về những màu khác.

Chỉ dẫn: Kiểm tra T duy.

Chỉ dẫn:

- (+) Phân biệt tay chỉ đúng 5 màu,
- (+/-) Phân biệt chỉ đúng 1 màu,
- (-) Không làm đúng.

TM s 35 và 36: Tiếng “Lách gõ nh p”

Chỉ dẫn: Một cái “lách”, dùng gõ nh p và phát ra âm thanh “lách cách” (claquette trong tiếng Pháp, và clack trong tiếng Anh).

Cách làm:

- Tr em ang ch i hay là còn ch m chú vào m t chuy n riêng t ,
- Ng i l n c m cái lách , gi u đ i bàn làm vi c, và gây ra âm thanh lách cách khá m nh,
- Trong khi làm nh v y, quan sát thái và ghi nh n ph n ng bên ngoài c a tr em.

a h t:

- TM s 35: Nh n th c thính giác,
- *TM s 36: Hành vi, ph n ng xúc ng c a tr em i v i kích thích giác quan (Gq).

Ch m i m:

TM s 35

- (+) L ng nghe, quay v h ng c a âm thanh,
- (+/-) Có d u hi u nghe, nh ng không có thái h ng quay v phía âm thanh,
- (-) Không có ph n ng khách quan bên ngoài.

*TM s 36 (Gq)

- (+) Có ph n ng thích h p,
- (+/-) Ch có ph n ng thoáng qua,
- (-) Ph n ng xúc ng thi u thích nghi hoàn toàn nh lo s , ho ng h t hay là hoàn toàn b t ng.

TM s 37: Bi t b c i m t mình (dành cho tr nh)

D ng c : Không có.

Cách làm:

- t tr em th ng,
- Khích l tr em b c t i m t mình, không bám vú, không d a vào vào m t i m t a.

a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) i m t mình, không v n tay vào âu c ,
- (+/-) i nh ng c n n m tay ng i khác,
- (-) Không i, hay ch i khi c ng i l n c m c 2 tay.

TM s 38: V tay

D ng c : Không có.

Cách làm:

- B n v tay nhi u l n tr c m t tr em,
- Tìm cách gây chú ý, tr em nhìn vào b n,
- B o tr em cùng làm.

a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) Tr em v tay nhi u l n,
- (+/-) Ch phác h a c ch ,
- (-) Không làm gì c .

TM s 39: ng v ng trên m t chân

Dạng c : Không có.

Cách làm:

- Ngồi làm mặt trước cho trẻ thấy,
- Yêu cầu trẻ: “Hãy làm gì ng h t nh th y”,
- Trẻ làm mặt quân bình, s n sàng a tay nâng .
a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) Ng v ng trên mặt chân, trong vòng 2 giây,
- (+/-) Tìm cách a chân lên, nh ng c n tay b n nâng , kh i té ngã,
- (-) Không a chân lên, không hi u.

TM s 40: Ch m hai chân l i và nh y t i tr c

Dạng c : Không có.

Cách làm:

- Cho mình cách làm cho trẻ thấy,
- Trẻ hãy làm gì ng nh b n v a làm.
a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) V a bi t ch m 2 chân l i v i nhau, v a bi t nh y t i tr c, không tách hai chân ra,
- (+/-) Tìm cách b t ch c, nh ng không bi t nh y, hay là nh y mà không ch m chân l i,
- (-) Không nh y và không dám nh y.

TM s 41: B t ch c m t s c ng

Dạng c : Không có.

Cách làm:

- Yêu cầu trẻ nhìn: “Em hãy nhìn k nh ng i u th y s p làm,
- Trẻ th c hi n m t s ng tác nh sau: ° a th ng m t cánh tay lên quá u, °° a tay s và ng l m i, °°° M t tay a lên quá u, tay kia ng l m i,
- Sau m i m t trong 3 ng tác v a c li t kê, b o tr em: “Hãy làm y nh th y v a làm”.
a h t: B t ch c v m t v n ng.

Ch m i m:

- (+) Bi t b t ch c c 3 ng tác,
- (+/-) B t ch c ch m t ng tác, và không làm hoàn toàn úng h n.
- (-) Không làm gì c .

TM s 42: Dùng ngón tay cái ng n u 4 ngón tay khác thu c cùng m t bàn tay

Dạng c : Không có.

Cách làm:

- Ng bên c nh tr em và cùng nhìn v m t h ng nh tr em,
- Yêu cầu trẻ chú ý nhìn k cách b n làm,
- Trẻ a tay lên phía tr c tr em, lòng bàn tay quay v phía tr em,
- Tách r i 5 ngón tay ra và t o ra nh ng kho ng cách rõ ràng gi a t ng 2 ngón,
- L y ngón tay cái ng n u c a 4 ngón kia,

- Làm theo thứ tự: ngón tay trỏ, ngón tay giữa, ngón tay đeo nhẫn, ngón tay út.

Ảnh: Vnngtinh.

Chú ý:

- (+) Làm đúng theo thứ tự,
- (+/-) Dùng ngón tay cái đỡ 1 trong 4 ngón kia,
- (-) Có nhúc nhích các ngón tay, nhúng không đúng ngón nào. Hay là không làm gì cả.

TM s 43: Ón b t qu banh nh có kính 20-25 cm

Dạng: Qu banh.

Cách làm:

- Yêu cầu trẻ cùng đứng lên vị trí,
- Bên làm dấu ném qu banh qua cho trẻ,
- Bên kia xa mặt khoảng cách chừng 1 mét và ném trái banh cho trẻ,
- Quan sát trẻ ón b t trái banh làm sao,
- Yêu cầu trẻ ném trái banh lại cho bên,
- Ném qua ném lại 3 lần.

Ảnh: Vnngtho.

Chú ý:

- (+) Ón b t đúng qu banh, 1 trong 3 lần,
- (+/-) Có cách ón b t, nhúng banh rời khỏi tay,
- (-) Không tìm cách ón b t.

TM s 44: Ném banh tr lại

Dạng: M t trái banh nh nh trong TM s 43.

Cách làm: Trong TM 43, quan sát cách trẻ ném trái banh tr lại cho người khác.

Ảnh: Vnngtho.

Chú ý:

- (+) Ném tr lại đúng 1 lần,
- (+/-) Ném qua chỗ khác, hay là làm rời khỏi tay,
- (-) Không tìm cách ném tr lại.

TM s 45: a chân á m nh vào qu banh

Dạng: Qu banh lo i nh.

Cách làm:

- Bên trẻ hãy nhìn kỹ cách làm của bên,
- Bên kia chân á m nh qu banh,
- Chuyển qu banh qua cho trẻ, và bên trẻ làm y như bên,
- Yêu cầu trẻ làm lại 3 lần.

Ảnh: Vnngtho.

Chú ý:

- (+) Làm đúng 1 lần trong 3,
- (+/-) Có thể làm, nhúng chân á m nh nhúng, thay vì á m nh,
- (-) Không thể làm.

TM s 46 : Dùng chân phải hay trái ?

Dạng c :

- Qu bánh lo i nh ,
- Hay là c u thang.

Cách làm :

- Trong TM s 45, quan sát trẻ em luôn luôn dùng chân nào á m nh vào qu bánh,
- Hay là khi b c lên c u thang, trẻ em b t u dùng chân nào ?
a h t : V n ng thô.

Ch m i m :

- (+) Phân bi t m t cách rõ ràng chân nào m nh, chân nào y u,
- (+/-) B t u phân bi t nh ng ch a n nh,
- (-) Không phân bi t.

TM s 47 : C m trái bánh trong 2 tay và b c t i

Dạng c : Trái bánh lo i nh .

Cách làm :

- Gi a lúc trẻ em ang ch i, ng i l n yêu c u trẻ em mang trái bánh n cho mình,
- Hay là b o trẻ em mang trái bánh b vào gi ,
- Quan sát cách trẻ em c m trái bánh và i.
a h t : V n ng thô.

Ch m i m :

- (+) C m trái bánh trong 2 tay và i t i c 4 b c, mà không làm r i xu ng t,
- (+/-) i c ch ng 2 b c và ánh r i qu bánh xu ng t,
- (-) Không th v a c m trái bánh v a i t i.
- N.B. Trong TM s 37, n u ã ch m i m (-) không i c m t mình, thì trong TM s 47 n y, c ng ch m i m (-).

TM s 48: a tay y trái bánh l n t i m t h ng

Dạng c : M t trái bánh lo i nh .

Cách làm:

- Cùng ng i tr t xu ng trên sàn nhà v i tr em,
- Yêu c u trẻ em a tay y qu bánh l n t i m t h ng nh t nh.
a h t : V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) C ý y l n trái bánh v m t h ng và thành t u,
- (+/-) Ch bi t y t i, nh ng không theo úng h ng,
- (-) Không làm c.
- N.B. N u trong TM s 44 có i m (+), trong TM s 48 n y c ng t nh iên s có i m (+).

TM s 49: i lên c u thang, b c m i chân m t c p

Dạng c : C u thang không có tay v n.

- L p l i và ch xem tr em có tham d vào trò ch i, b ng cách vui ùa và b t ch c phát âm “ki li, ki li”, gi ng nh b n không?

h t: B t ch c v v n ng.

Ch m i m:

- (+) Tr em tham d ít nh t m t l n, b ng cách v tay, rút chi c kh n, hay là b t ch c phát âm.
- (+/-) Hi u, vui thích, t i c i, nh ng không l p l i...
- (-) Không t ra vui thích, h p tác.

TM s 53: Tìm ra v t c c t gi u

D ng c :

- M t ly nh a không trong su t (không th y v t b ên trong),
- Hay là m t chi c kh n dày,
- M t ch i mà tr em r t thích.

Cách làm:

- B n làm nh ng c ng c t gi u tr c m t tr em,
- L y ch i c t gi u đ i chi c kh n, hay là đ i cái ly l t ng c,
- B o tr em tìm l i ch i,
- N u tr em không tìm, b n l y kh n ho c ly nh a che l i m t ph n n a ch i mà thôi.

h t: K n ng T duy và hi u bi t.

Ch m i m:

- (+) Tìm ra ch i, m t cách d dàng,
- (+/-) Tìm 2 l n hay là ch tìm ra, khi ch i c che gi u m t n a,
- (-) Không tìm.

****TM s 54: Nh n ra bóng hình c a mình trong t m g ng soi (Qh)***

D ng c : T m g ng soi.

Cách làm:

- B o tr em nhìn vào t m g ng,
- t câu h i: “Ai trong ó?”,
- Quan sát ph n ng và ghi nh n cách tr l i c a tr em.

h t: Quan h và xúc ng.

Ch m i m:

- (+) Tr em nh n bi t mình, làm i u b quan sát mình, a tay ng nh hình nh trong g ng,
- (+/-) Phác h a ph n ng m t cách r t r è,
- (-) Ph n ng m t cách không thích h p nh : ngo nh m t qua ch khác, a tay ánh, hay là c i m t cách c ng th ng, b kích ng...

****TM s 55: Ph n ng tr c nh ng c m xúc va ch m th lý (Qh)***

D ng c : Không có.

Cách làm:

- B o tr em: “Th y s nâng em lên, u a qua l i”. Sau ó, b n ch i u a v i tr em,
- N u tr em quá n ng, ch c n c m tay tr em v à phác h a m t vài v i u nhún qua nhún l i v i tr em.

a h t: Quan h và Xúc ng.

Ch m i m:

- (+) Tr em t ra vui thích, t i c i,
- (+/-) Ch p nh n nh ng có thái thi u thích nghi, g ng ép...
- (-) La l i, t ch i, s , khóc, b ng hoàn toàn...

***TMs 56: Ch c c i hay là gh o tr em (Gq)**

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Ch c c i,
- Kích thích nh nhàng,
- Quan sát ph n ng c a tr em: ón nh n, t ch i, khó ch u, c ng th ng...

a h t: Quan h và ph n ng Xúc ng i v i nh ng kích thích thu c giác quan

Ch m i m:

- (+) Vui thích, ón nh n,
- (+/-) Ph n ng h i c ng th ng, khó ch u...
- (-) Ph n ng quá áng, nh la l i, s s t, t ch i, m t bình t nh hay là th ng hoàn toàn...

TM s 57 và 58: Khi nghe ti ng còi m t cách b t ng

D ng c : Còi hay là d ng c t ng t .

Cách làm:

- Khi tr em ang b n làm m t i u gì, m t cách kín áo, ng i l n th i m nh và làm m t ti ng còi l n,
- ng th i quan sát ph n ng c a tr em.

a h t:

- TM s 57: Nh n th c v thính giác,
- *TM s 58: Quan h và Xúc ng i v i nh ng kích thích giác quan (Gq).

Ch m i m:

TM s 57

- (+) Quay m t v n i có ti ng còi, t câu h i...
- (+/-) T ra có nghe, nh ng quay nhìn n i khác,
- (-) B t ng, không có ph n ng.

*TM s 58 (Gq)

- (+) L u ý, quay úng h ng,
- (+/-) Ph n ng ch m, sau m t kho ng th i gian, s , b c b i m t cách s thoáng,
- (-) Ho c quá nh y c m ho c b t ng hoàn toàn.

TM s 59: Tr c nh ng i u b (ngôn ng không l i)

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Làm i u b nh b o tr em l i g n, i ra m c a, l m lên m t v t, ng i xu ng, ng lên...
- Tuy t i không dùng l i nói,
- Quan sát ph n ng và cách nh n th c c a tr em.

a h t: Nh n th c v m t th giác.

Ch m i m:

- (+) Hiểu và trình bày cách nghe,
- (+/-) Vui vẻ hay thì trình bày, vui vẻ khác thì không...
- (-) Không trình bày.

TM s 60: Chăm lý u ng

Dạng c :

- M t ly nh a,
- u ng mà tr em yêu chu ng.

Cách làm:

- Rót u ng vào ly,
 - t ly n c trên bàn, tr c m t tr em,
 - B o tr em: “Em hãy u ng i”,
 - Khi tr em u ng, quan sát cách tr em c m ly.
- a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) Tr em c m ly n c và u ng, không làm n c ra ngoài, không sùi b t mép. C m ly v i các ngón tay, m t bên là ngón tay cái, bên kia là các ngón khác,
- (+/-) C m ly trong lòng bàn tay, v a u ng, v a n c ra ngoài,
- (-) Không th m t mình c m ly và u ng.

TM s 61: Bi t yêu c u k khác giúp

Dạng c :

- K o ho c m t ch i mà tr em thích,
- K o c t trong m t h p nh a trong su t, có n p y k c àng,
- Nhìn vào, tr em có th th y k o ho c ch i.

Cách làm:

- a cho tr em h p k o, có n p y ch t l i,
 - B o tr em: “Em có th l y ra mà n”,
 - Quan sát cách làm c a tr em, ch không v i giúp ,
 - Sau m t h i, n u tr em không có ph n ng gì, b o tr em: “Em có mu n th y giúp cho em không?”.
- a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em xin giúp b ng l i hay i u b r ò ràng, không c n ng i l n ngh giúp,
- (+/-) Ch nhìn nh ng không nói gì, ch dám yêu c u, sau khi ng i l n ngh ,
- (-) Không làm gì c .

***TM s 62: Bi t s d ng m t s i dây (Yt)**

Dạng c :

- M t s i dây c v a, có th dùng nh y dây,
- Có th t nút l u dây.

Cách làm:

- t s i dây trên bàn, tr c m t tr em,
 - B o tr em: “Em hãy dùng s i dây, tùy ý em”,
 - Quan sát cách làm c a tr em.
- a h t: Trò ch i và ý thích (Quan H và Xúc ng).

Ch m i m:

- (+) Bi t dùng s i dây ch i m t cách thích h p,
- (+/-) C m s i dây lên, nh ng không bi t làm gì,
- (-) Có nh ng ph n ng k d , nh ng i, li m, b vào mi ng nhai...

TM s 63: Xâu h t c m

D ng c :

- Hai h t c m,
- M t s i dây có th t nút m t u.

Cách làm:

- t 2 h t c m và s i dây tr c m t tr em,
 - B o tr em: “Em hãy xâu h t c m i”,
 - Sau m t ch c lát, n u tr em không làm gì, ng i l n trình bày cách làm cho tr em.
 - Sau ó, b o tr em: “Em hãy xâu h t c m, nh th y v a làm”.
- a h t: V n ng tinh.

Ch m i m:

- (+) Tr em xâu c ít nh t l h t, cách d dàng,
- (+/-) Xâu và hi u ph i làm gì. Nh ng làm m t cách r t khó và lâu,
- (-) Không làm, không bi t cách.

TM s 64: C m s i dây v i 2 h t c m, u a qua l i

D ng c : nh trong TM s 63.

Cách làm:

- Chính ng i l n l y dây xâu vào 2 h t c m,
 - ng d y, c m s i dây có c m, u a qua l i,
 - Sau ó, trao dây có 2 h t c m cho tr em.
 - B o tr em: “Em hãy làm gi ng nh th y v a làm”.
- a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t u a qua l i,
- (+/-) Làm vài c ng, nh ng không bi t u a qua l i,
- (-) Không làm, không th .

TM s 65: L y nh ng h t c m ra kh i m t que g

D ng cu:

- 6 h t c m vuông,
- 1 que g nh , dài ch ng 25 cm.

Cách làm:

- B n xâu nh ng h t c m vuôn vào m t que g ,
 - Trình bày cho tr em cách l y nh ng h t c m ra kh i que g . L y ra t ng h t m t,
 - Trình bày xong, b o tr em hãy làm nh cách ã c ch d n,
 - N u tr em g p khó kh n, m t tay b n gi ch t m t u que g , tay kia h ng d n tr em l y ra t ng h t c m,
 - Ch d n xong b o tr em hãy làm m t mình.
- a h t: V n ng tinh.

Ch m i m:

- (+) Tr em dùng 2 tay. M t tay gi v ng m t u que g . Tay kia l y ra t ng h t c m,
- (+/-) Dùng ch m t tay mà thôi. Hay là ch l y ra c 1 ho c 2 h t c m mà thôi,
- (-) Không làm hay là làm không c.

TM s 66: Xâu nh ng h t c m vào m t tr ng th ng, c m ch t vào m t cái

D ng c :

- M t que g ,
- M t cái nh m gi que g ng th ng,
- 6 h t c m vuông.

Cách làm:

- B n c m ch t que g vào m t tròn,
 - Trình bày cho tr em cách xâu t ng h t c m vào tr c th ng,
 - Trình bày xong, a cho tr em m t h t c m. M t tay, b n gi ch t que g ng th ng,
 - Sau ó, b n không còn gi ch t que g . a cho tr em t ng h t c m, tr em xâu vào tr c th ng.
- a h t: V n ng tính.

Ch m i m:

- (+) Tr em xâu c ít nh t 3 h t, không c n ng i l n giúp ,
- (+/-) Ch xâu c m t h t, hay là c n ng i l n giúp m i xâu c,
- (-) Không mu n hay là không làm c, m c dù ng i l n gi v ng tr c g ng th ng.

TM s 67: Ph i h p hai tay v i nhau

D ng c :

- H t c m và s i dây,
- Gi y v và bút chì màu,
- Kéo và gi y.

Cách làm:

- Yêu cầu tr em: *Xâu c m, **Dùng kéo c t gi y, ***Dùng bút tô màu,
 - Quan sát và ghi nh n cách tr em ph i h p 2 tay v i nhau th n ào.
- a h t: V n ng tính.

Ch m i m:

- (+) Dùng c 2 tay, bi t ph i h p,
- (+/-) Dùng c 2 tay, nh ng thi u ph i h p m t cách nh p nh àng,
- (-) Không bi t và không th .

TM s 68: Chuy n v t d ng t tay n y qua tay kia

D ng c :

- Trò ch i l p ráp,
- Xâu h t c m vào s i dây...

Cách làm: Quan sát cách làm c a tr em, có chuy n các v t d ng t tay n y qua tay khác không?

a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) Chuy n t tay n y qua tay khác m t cách d d àng,
- (+/-) Có chuy n nh ng v i nhi u khó kh n,
- (-) Không th và không th làm.

TM s 69: Em tên gì?

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Gi a lúc làm vi c, h i tr em 2 câu h i: “Em tên gì?”,
- Câu h i th hai: “Tên h là gì?”.

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t tên riêng và tên h c a mình,
- (+/-) Ch bi t tên riêng hay là cách g i th ng ngày trong gia ình,
- (-) Không bi t, không tr l i.

**TM s 70: Em là trai hay gái (n u tr em là con trai),
Em là gái hay trai (n u tr em là con gái).**

D ng c : Không có.

Cách làm :

- t câu h i gi a lúc làm vi c,
- t câu h i nh trên, tránh hi n t ng tr em l p l i v sau cùng.

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t tr l i v phái tính c a mình,
- (+/-) L p l i v cu i cùng,
- (-) Không tr l i và không bi t.

TM s 71 : V t do, theo ý c a mình

D ng c : Gi y và bút màu (lo i ph t).

Cách làm:

- Trao cho tr em gi y và bút màu,
- B o tr em v t do: “Em mu n v gì thi v , tùy ý em”,
- N u tr em v n gi t th b t ng, ng i l n v ngu ch ngo c tr c, trên m t t gi y, cho tr em th y và b t ch c.

a h t: Ph i h p m t và tay.

Ch m i m:

- (+) Tr em v , g ch, làm b t c cái gì, mi n là l i m t d u v t trên trang gi y,
- (+/-) Tr em c n có ng i l n trình bày tr c, m i b t ch c,
- (-) Không làm, m c dù ng i l n ã làm tr c.

TM s 72: Tay nào m nh? Tay trái hay tay m t?

D ng c : Chú ý quan sát và ghi nh n cách làm c a tr em, trong các TM t s 73 n s 79.

Cách làm:

- Quan sát và ghi nhận: Trẻ em làm với tay nào?
- Làm thế nào, cách nào hay là thay đổi tay từ trạng thái này qua trạng thái khác?
a h t: V n ng thô.

Ch m i m:

- (+) Trẻ em có tay mạnh, có tay yếu, một cách rõ ràng,
- (+/-) Không rõ ràng, không nhất nhất, tùy bên nào thích cho mình,
- (-) Không làm gì cả.

TM s 73: Sao chép hình thoi

D n g c : Ghi và mô tả mô hình sao chép.

Cách làm:

- Trao hình mẫu cho trẻ em và bảo hãy chép lại ghi nhận về 3 lần,
- Ngồi lần trình bày cách làm, nêu trẻ em tự ra lúng túng, khó khăn...
- Quan sát: trẻ em cầm bút với tay nào?
a h t: Ph i h p m t và tay.

Ch m i m:

- (+) Trẻ em chép lại mô hình thoi, sau 3 lần làm, không cần ngồi lần chng minh trình, c,
- (+/-) Làm, nhưng kết quả là hình ngang, cong, gãy, hình là hình thoi.
Hãy là trẻ em chép, sau khi có chng minh trình, c,
- (-) Không làm gì cả.

TM s 74: Sao chép hình tròn

D n g c , cách làm : ghi nhận TM s 73.

a h t: Ph i h p M t và Tay.

Ch m i m:

- (+) Trẻ em vẽ mô hình hình tròn mô hình có hình cong và óng l i, sau 3 lần sao chép, không cần có ngồi lần chng minh trình, c,
- (+/-) Làm nhưng không vẽ mô hình hình óng. Hãy là chép sau khi ngồi lần trình bày cách làm,
- (-) Không làm.

TM s 75: Sao chép hình vuông

D n g c u, cách làm: như trong TM s 73.

a h t: Ph i h p M t và Tay.

Ch m i m:

- (+) Trẻ em vẽ hình vuông, có 4 cạnh, 4 góc thẳng hình vuông,
- (+/-) Hình có hình, có góc, nhưng cạnh không đều, góc không vuông. Hãy là chép vì c, sau khi có ngồi trình bày trình, c,
- (-) Không làm gì.

TM s 76: Sao chép hình tam giác

D n g c , cách làm: như trong TM s 73.

a h t: Ph i h p M t và Tay.

Ch m i m:

- (+) Trẻ em sao chép không cần có ch đ n, m t hình có 3 y u t c n thi t: 3 c nh, 3 g c, m t hình óng. Ch p nh n m t vài khu y t i m nh ...
- (+/-) Có nh ng thi u sót c b n, nh ng tr em ã th c hi n và có m t k t qu trên trang gi y,
- (-) Không làm gì.

TM s 77: Sao chép hình thoi

D ng c , cách làm: nh trong TM s 73.

h t: Ph i h p M t và Tay.

Ch m i m:

- (+) M t hình có: 4 g c, 4 c nh t ng i b ng nhau, hình óng,
- (+/-) Có nh ng thi u sót c b n, nh ng tr em ã th c hi n và có m t k t qu trên trang gi y,
- (-) Không làm.

TM s 78: Tô màu trong gi i h n ch nh, không tràn ra ngoài

D ng c : Gi y và bút.

Cách làm:

- Trao cho tr em hình con th , tô màu,
- Ch yêu c u tô màu 2 ph n mà thoi: 2 l tai, cái uôi hay là 4 chân,
- Không c n tô h t toàn hình.

h t: Ph i h p m t và tay.

Ch m i m:

- (+) Tr em tô màu, không tràn ra ngoài,
- (+/-) Tô nh ng y u t ch nh, nh ng tràn ra ngoài,
- (-) Không làm hay là bôi en t t c .

TM s 79: Dùng bút màu l i các c nh c a 4 hình

D ng c : B n sao c a 4 hình trên ây: tròn, vuông, tam giác và hình thoi.

Cách làm:

- B o tr em l y bút l i trên các c nh,
- Ch ng minh cách làm, n u tr em không hi u ph i làm gì.

h t: Ph i h p m t và tay.

Ch m i m:

- (+) Bi t dùng bút l i lên trên các c nh, hay là dùng ngón tay tr l t lên trên các c nh,
- (+/-) Bi t làm, nh ng c n ng i l n ch đ n,
- (-) Không bi t và không th làm.

TM s 80: t các ch hoa vào các ô trên b n m u

D ng c : 9 ch cái hay ch hoa: H, J, V, Z, U, E, Y, S, G.

Cách làm:

- t tr c m t tr em b n m u có 9 ch hoa trên ây,
- a cho tr em ch S, và yêu cầu tr em t ch S vào úng ô c a mình,
- N u tr em g p khó kh n, trình bày cách làm v i ch S,
- Sau khi trình bày, l y l i ch S, và b o tr em t l i ch S vào úng ô c a mình,

- Lấy 1 tờ giấy làm 4 góc khác. Mỗi góc, cho trẻ 1 chữ mà thôi.

hướng dẫn: Phấn kẻ tay.

Chờ đợi:

- (+) Trẻ làm đúng với tất cả 4 chữ,
- (+/-) Trẻ làm đúng ít nhất 2 chữ,
- (-) Không làm được bất cứ chữ nào.

TM số 81: Gọi tên các chữ cái

Dụng cụ: Dùng 1 tờ giấy hoa, như trong TM số 80.

Cách làm:

- Lấy riêng ra từng chữ và trẻ cầm tờ giấy,
- Cho vào miệng và hỏi: “Chữ này tên gì?”

hướng dẫn: Khi nói ngọng.

Chờ đợi:

- (+) Trẻ gọi đúng tên cả 4 chữ,
- (+/-) Trẻ gọi đúng tên 1 chữ mà thôi. Hay là dùng đúng 1 tên, gọi tất cả 4 chữ,
- (-) Không gọi được tên cả 4 chữ nào.

TM số 82: Bỏ tay chập, khi chúng ta gọi tên miệng

Dụng cụ: Vẽ 9 chữ hoa trên giấy.

Cách làm:

- “Hãy lấy giấy cho thầy chữ S”,
- Lấy 1 tờ giấy yêu cầu, vẽ 8 chữ kia.

hướng dẫn: Khi nói duy.

Chờ đợi:

- (+) Trẻ bỏ tay chập đúng tất cả 9 chữ,
- (+/-) Trẻ đúng ít nhất 2 chữ,
- (-) Không làm hay là không chập chữ nào cả.

TM số 83: Sao chép lại 7 chữ hoa

Dụng cụ:

- Giấy và bút màu,
- 7 chữ hoa: A, L, B, Y, E, D, G.

Cách làm: Bỏ trẻ nhìn và chép lại từng chữ riêng ra.

hướng dẫn: Phấn kẻ tay.

Chờ đợi:

- (+) Trẻ chép lại đúng 7 chữ,
- (+/-) Sao chép lại « gần đúng » chỉ 1 chữ,
- (-) Không làm, không chép lại được chữ nào.

TM số 84: Vẽ hình ngỗng

Dụng cụ: Giấy và bút màu.

- « Em hãy vẽ một hình ngỗng, hay là hình một con trai (con gái),

- Chứng minh cách làm, nếu trẻ em không biết làm. Tuy nhiên, hãy tránh cách trình bày vì hình ảnh, hình ảnh gây khó khăn...

hà t: Vn nghiêm túc.

Ch m i m :

- (+) Trẻ em vẽ hình người, có hình ảnh như : đầu, thân mình và tay, chân. Trên hình người, có thêm ít nhất 1 chi tiết trình bày về mặt, mũi, miệng hoặc tóc.

- (+/-) Vẽ hình người còn thiếu như : mắt...

- (-) Không làm gì cả.

TM s 85 : Vẽ tự do tên của mình

D ng c : Giấy và bút.

Cách làm :

- Em hãy vẽ tự do tên của em »,

- Sau đó, nếu trẻ em không làm, người lớn vẽ tự do tên của trẻ em, trên mặt giấy, và bắt trẻ em : « Em hãy vẽ tự do tên em như thế này ».

hà t: K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Trẻ em vẽ tự do đúng tên mình, không cần có cách trình bày trước,

- (+/-) Trẻ em vẽ tự do, nhưng có những sai sót và thiếu. Hãy là trẻ em cần người lớn trình bày trước,

- (-) Không vẽ tự do.

TM s 86 : Dùng kéo cắt giấy

D ng c : Giấy và kéo.

Cách làm :

- B n dùng kéo cắt giấy ra thành từng mảnh...

- B o tr em : « Em hãy dùng kéo cắt giấy ra, như thế này và làm ».

hà t: Vn nghiêm túc.

Ch m i m :

- (+) Trẻ em cầm kéo một cách đúng và cắt giấy thành vài mảnh,

- (+/-) C g ng c m kéo lên, nhưng không cắt,

- (-) Không làm.

TM s 87 : Dùng tay tỉa cỏn và nh n bi t nh ng v t d ng quen thu c

D ng c :

- M t bao v i khác nhau,

- N m v t d ng quen thu c : *cây bút chì, *kh i vuông, *bút màu có nắp, *qu bánh nh , *m t chỉ c vòng hay m t ng ti n k m.

Cách làm :

- B vào bao 5 v t li u trên đây,

- B o tr em a tay vào trong bao tìm v t d ng mà b n g i tên, không nhìn vào trong bao,

- B vào li v t d ng mà trẻ em v a l y ra, tr c khi yêu c u trẻ em tìm m t v t khác,

- N u tr em g p khó kh n, không hi u...b n có th dùng những v t d ng c th khác, y h t nh các v t d ng trong bao, a ra tr c m t trẻ em.

- Ví dụ : « Em hãy lấy ra một quả bánh gì ngẫu nhiên quả bánh này ».
- ah t: Vn ngẫu nhiên.
- Ch m i m :
- (+) Tr em lấy ra đúng 4 v t đ ng,
- (+/-) L y ra đúng 1 v t,
- (-) Không lấy ra đúng v t nào c .

TM s 88 : Tìm ra các v t đ ng, khi nghe tên mà thôi

D ng c : Dùng lấy nguyên các v t đ ng, nh trong TM s 87.

Cách làm :

- B n ch g i tên v t đ ng,
- « Hãy tìm và lấy ra quả bánh ».
- ah t: Kh n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em lấy ra đúng 4 v t,
- (+/-) Ch l y ra đúng 1 v t,
- (-) Không lấy ra đúng v t nào.

TM s 89 : L p ráp m t hình ng i

D ng c :

- M t t m khung,
- 8 ph n thân th c a m t bé trai.

Cách làm :

- t t m khung và 8 ph n thân th tr c m t tr em,
- Dùng m t ph n l p vào khung cho đúng ch và khít khang,
- L y ra l i ph n v a c dùng, và b o tr em : « Em hãy ráp t t c l i thành hình ng i ».
- N u tr em không làm c, b n hãy ch ng minh v i t t c 8 ph n.
- Sau ó, l y ra l i t t c và b o tr em làm.
- ah t: K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em l p ráp c t t c , không c n ch ng minh,
- (+/-) L p ráp c ít nh t 2 ph n, hay là c n có ch ng minh tr c.
- (-) Không làm c.

***TM s 90 : Ch i m t mình (Yt)**

D ng c : T t c v t li u ã c dùng t lúc u, trong TM s 1, cho n lúc n y.

Cách làm :

- D ng l i 5 phút ngh ng i,
- Cho phép tr em t do di chuy n trong phòng, hay là ch i v i các v t li u ã c em ra làm vi c,
- Tuy nhiên, tr em không c phép ti p c n v i các v t li u s c dùng, trong các TM ti p theo sau n y,
- Trong lúc tr em ch i, chúng ta gi thnh l ng và quan sát,
- Tr ng h p tr em t câu h i, ch tr l i m t cách v n g n, không tìm cách t o « quan h qua l i »,

- Quan sát nh ng gì ?

Sáu i m c n c l u tâm m t cách c bi t :

- 1) Tr em có bi t ch i m t mình không ?
- 2) Có hành vi « l p i l p l i » không ?
- 3) L ng x ng hay là ng i b t ng ?
- 4) Có a m t nhìn quanh và quan sát các n i khác nhau trong phòng làm vi c không ?
- 5) Có nh ng hành vi b c b i hay là « t h y » không ?
- 6) Nh ng i m quan sát c a riêng b n v tr em.
a h t : Hành vi (Quan H và Xúc ng) : ch i ùa m t cách vui thích, l u tâm n các trò ch i (Yt).

Ch m i m :

- (+) Bi t ch i m t mình,
- (+/-) Tìm cách ch i nh ng cách ch i r t h n ch v s l ng và ý ngh a...
- (-) L ng x ng, lo s , t h y, b d ng c vào mi ng hay là ném v t li u t tung kh p n i...

***TM s 91 : Quan h xã h i (Qh)**

D ng c : C ng nh trong TM s 90.

Cách làm:

- Quan sát hành vi c a tr em, nh trong TM s 90,
- Tr ng tâm c a vi c quan sát trong TM s 91 n y xoay v n chung quanh nh ng ch sau ây:

- 1) t câu h i cho ng i l n,
 - 2) mang ch i hay là k t qu do mình làm ra cho ng i l n nhìn nh n, khen th ng,
 - 3) chia s n u ng...
 - 4) mu n c g ng i, chi u chu ng, “trèo lên ng i trên u g i”.
- a h t: quan h ti p xúc.

Ch m i m:

- (+) Tr em có kh n ng t o quan h ,
- (+/-) L u ý n s có m t c a ng i l n, nh ng không t o quan h m t cách n ng ng và không có sáng ki n,
- (-) S ng bí t kín, không m r ng giác quan, ti p thu nh ng y u t bao quanh bên ngoài.

***TM s 92: áp ng th nào khi ng i l ng i, h i (Qh)**

D ng c : Nh trong 2 TM s 90 và 91.

Cách làm:

- Vào cu i lúc ngh gi i lao, khi tr em ang ch i hay là ng i m t mình... ch khác, b ng i tên, kêu n, b o ng i bên c nh, t ra nh ng câu h i...
- Quan sát và ghi nh n cách tr l i c a tr em: Trong l i nói v à xuyên qua hành vi.

a h t: Quan h và Xúc ng.

Ch m i m:

- (+) Tr em t o quan h qua l i, ho c b ng l i nói, ho c b ng h ành vi, m t cách b c tr c,
- (+/-) Có tr l i, áp ng nh ng th i gian “ti p thu” gi a còn t ng i dài...
- Không ph n ng, b t ng.

TM s 93: S p x p các kh i vuông ch ng lên nhau

D ng c : 12 kh i vuông.

Cách làm:

- t 12 kh i vuông trên bàn, tr c m t tr em,
- Trình bày cho tr em th y ph i s p ch ng các kh i vuông lên trên nhau,
- Sau ó, l y t ng kh i xu ng và b r i rác kh p ó ây, trong t m tay c a tr em,
- B o tr em: “Hãy làm nh th y ã làm”,
- Yêu c u tr em làm 3 l n, m i l n dùng ít nh t 8 kh i vuông, trên t ng s 12 kh i.

a h t: Ph i h p m t và tay.

Ch m i m:

- (+) Trong 3 l n ít nh t 1 l n, tr em s p ch ng lên c 8 kh i trên nhau, mà không làm r i,
- (+/-) Ch ng lên trên nhau c 3 kh i. Hay là ch ng lên c nhi u kh i h n, nh ng các kh i không ng v ng, r i xu ng...
- (-) Không làm. Hay là không ch ng c 2 kh i lên trên nhau.

TM s 94: B l i các kh i vuông vào h p

D ng c : Các kh i vuông và 1 h p.

Cách làm:

- Sau TM s 93, thêm trên bàn m t chi c h p,
- Yêu c u tr em s p x p các kh i vuông vào h p,
- N u tr em không hi u, ch ng minh m t l n v i 2 kh i vuông, v à b o tr em làm l i t u.

a h t: Ph i h p m t và tay.

Ch m i m:

- (+) Tr em b c 1 kh i vào h p,
- (+/-) Tìm cách b , nh ng quá v ng v trong a h t ph i h p tay m t, cho n ên tr em làm không c,
- (-) Không làm.

TM s 95: m c t 2 n 7

D ng c : 7 kh i cùng m t màu.

Cách làm:

- 2 kh i tr c m t tr em và h i: “Có bao nhiêu kh i?”,
- Khích l tr em a ngón tay m t ng kh i,
- N u tr em m c 2, em ra thêm 5 cho 7 kh i trên bàn.
- Yêu c u tr em m l i t u, nh l n tr c.

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em m c c 2 l n (2 và 7) m t cách ng n,
- (+/-) m c n 2. Th m lên trên 2, nh ng không làm c,

- (-) Không làm.

TM s 96: Hãy a cho th y các kh i

D ng c : 8 kh i cùng màu.

Cách làm:

- L n th nh t: “Hãy a cho th y 2 kh i”,
- L n th hai: “Hãy a cho th y 6 kh i.

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t a 2 và 6 kh i cho ng i l n,
- (+/-) Trong 2 l n ch làm úng 1 l n: ho c a úng 2, ho c a úng 6,
- (-) Không hi u, không làm.

TM s 97: Bi t thi hành m t m nh l nh g m có 2 v

D ng c : M t ly nh a và các kh i vuông.

Cách làm:

- Tr c h t yêu c u tr em chú ý nhìn và nghe,
- B o tr em: “L y m t kh i vuông b vào ly nh a, sau ó c m ly nh a xu ng t”,
- L p l i m nh l nh sau m t lúc, n u tr em g p khó kh n, không hi u,
- Khi tr em b t u thi hành m nh l nh, ng i l n hoàn toàn gi ãnh l ng, không nói hay là không làm thêm b i u.

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em làm úng c 2 v c a m nh l nh,
- (+/-) Tr em thi hành m nh l nh, nh ng b sót ho c v u, ho c v sau, o ng c th t , hay là b 2 kh i vào ly,
- (-) Không làm c.

TM s 98: Phân bi t và ch n l a 2 lo i v t khác nhau

D ng c :

- 6 kh i vuông cùng màu,
- 6 con c màu en,
- 2 h p nh a trong su t hay là b ng th y tinh.

Cách làm:

- làm m u, b n b m t kh i vuông trong m t h p, m t con c en trong h p kia,
- B o tr em: “Em hãy b kh i vuông v i kh i vuông, b c en v i c en”,
- Sau ó b n a cho tr em ho c là 1 con c en ho c là 1 kh i vuông, không theo m t th t c ãnh nào c ,
- L u ý tr em: “trong 4 l n u, em có th s a l i, n u em th y em sai . Sau 4 l n, em không còn c thay i”.

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em làm úng 6 l n cho c 2 lo i,
- (+/-) Làm úng 4 l n,

- (-) Không làm hay là làm mà k t qu d i 4 l n.

TM s 99: Th r i m t kh i vuông vào trong m t bình trong su t ho c b ng nh a, ho c b ng th y tinh

D ng c :

- 6 kh i vuông,
- M t bình nh a trong hay th y tinh.

Cách làm:

- Chính ng i l n làm m t l n cho tr em th y,
- Sau ó, tr c m t tr em m t kh i vuông,
- B o tr em: “Hãy c m kh i vuông và th r i vào trong bình.
a h t: V n ng tinh.

Ch m i m:

- (+) Tr em làm úng l l n,
- (+/-) Tr em c g ng làm, nh ng kh i vuông v n r i ra ngoài,
- (-) Không th r i, không c m lên.

TM s 100 và 101: L p l i theo ng i l n nh ng dấ s

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Sau khi gây chú y, b o tr em: “Th y c lên nh ng hàng s , em hãy nghe cho k ”,
- “Sau khi th y c xong, em hãy l p l i y nguyên”,
- Sau m i s , d ng l i m t giây.
- L p l i thêm l n th hai, n u tr em l p sai trong l n th nh t,
- Dấ th nh t: 2 s ,

L n M t: 7-9,

L n Hai: 5-3.

- Dấ th hai: 3 s ,

L n M t: 2-4-1,

L n Hai: 5-7-9.

D a h t:

- TM s 100: B t ch c, l p l i,
- TM s 101: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) L p l i úng m t l n dấ 2 con s , và m t l n dấ 3 con s ,
- (+/-) Ch l p l i úng m t l n dấ 2 con s ,
- (-) Không l p l i úng dấ nào c , trong 4 l n.

TM s 102 và 103: L p l i nh ng dấ có 4 và 5 con s .

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Ch kh o sát 2 TM n y, n u 2 TM s 100 và 101 ã c ch m i m (+),
- Cách làm hoàn toàn nh trong 2 TM trên ây.

- Dây th ba: 4 s ,
L n M t: 5-8-6-1,
L n Hai: 7-1-4-2.

- Dây th b n: 5 s ,
L n M t: 3-2-9-4-8,
L n Hai: 7-4-8-3-1.

a h t:

- TM s 102: B t ch c,
- TM s 103: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) L p l i úng m t dây 4 s và m t dây 5 s ,
- (+/-) Ch l p l i úng l dây 4 s ,
- (-) Không l p l i úng dây nào c sau 4 l n.

TM s 104: m l n ti ng M t, Hai, Ba...

D ng c : Không có,

Cách làm:

- B n b o tr em: “Em hãy m i”,
- N u tr em lúng túng, không bi t cách làm, b n hãy kh i u: “M t...và sau ó là gì?”

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) m úng n 10,
- (+/-) m úng n 3,
- (-) Không m úng n 3.

TM s 105: c c nh ng con s

D ng c : M i t m gì y có ghi s t l n 10.

Cách làm:

- B n rút ra b t k m t t m s nào và a cho tr em c: “S m y ây?”
- N u tr em không tr l i, sau m t vài giây, chính b n c l n con s và b t m s tr l i trong x p gi y,
- Tì p t c rút ra nh ng t m khác và a cho tr em c,
- Tr em c c t m nào, b riêng t m y ra m t n i khác.

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) c c c 10 t m t l n 10,
- (+/-) Ch c c m t t m, hay là d c lui c t i m t s duy nh t, v i t t c m i t m.
- (-) Không c, b t ng.

TM s 106: Tính nh m trong u nh ng bài toán c ng và tr

D ng c : Không có.

Cách làm:

- c l n ti ng m t cách rõ ràng cho tr em, nh ng bài toán sau ây,

- c xong, cho tr em m t th i gian, tính toán và tr l i,
- Có th c lui t i vài l n, nh t là khi tr em yêu c u,
- Bài M t: “N u em có 1 cái k o, th y cho thêm 2 cái. Em s có t t c bao nhiêu cái k o?”
- Bài Hai: “N u em có 2 trái banh, th y cho em thêm 4 trái. Em s có t t c bao nhiêu trái banh?”
- Bài Ba: N u em có 5 t m nh, em t ng cho b n em 2 t m. Em còn l i m y t m?”

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em tính úng ít nh t 2 bài,
- (+/-) Tính úng ch 1 bài,
- (-) Không tính c bài nào hay là không làm.

TM s 107: Tính nh m nh ng bài toán c ng và tr , c trình bày m t cách khách quan, ngòi th 3, áp d ng cho m t ng i khác

D ng c : Không có.

Cách làm:

- c l n và rõ ràng,
- Có th l p l i, n u tr em c n và yêu c u,
- Bài th nh t: “B n Xuân có 5 chi c k o. B n y em t ng cho em b n 2 chi c k o. V y bây gi b n Xuân còn bao nhiêu cái k o?”
- Bài th hai: “B n Thu có 2 bút chì màu. M b n mua thêm cho b n 4 bút chì khác. V y bây gi b n Thu có t t c bao nhiêu bút chì màu?”
- Bài th ba: “B n ông có 3 cu n t p. Ba cho thêm 1 cu n. V y bây gi b n ông có t t c bao nhiêu cu n t p?”

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em tr l i úng 2 bài,
- (+/-) úng 1 bài,
- (-) Không làm c bài nào.

TM s 108: Tìm ra chi c k o c thu gi u

D ng c :

- M t chi c k o,
- Ba t m kh n dày hay là 3 chi c ly nh a màu xám c.

Cách làm:

- 3 chi c ly nh a úp s p thành m t hàng ngang tr c m t tr em,
- Tr c m t tr em, b n làm nh ng ng tác: * chi c k o d i chi c ly gi a, **thay i ch qua l i 2 chi c ly gi a và bên m t,
- B o tr em tìm chi c k o,
- N u tr không hi u, b n nâng cao chi c ly bên m t, cho tr em th y chi c k o,
- Sau ó, chi c k o l i gi a, và làm ng tác thay i qua l i nh tr c,
- L n th hai, gi u k o bên trái và thay i ra gi a,
- L n th ba, gi u k o bên m t và chuy n i qua bên trái.

a h t: nh n th c th giác.

Ch m i m:

- (+) K t qu úng 2/3,
- (+/-) K t qu úng 1/3,
- (-) Không tìm, ng i yên.

TM s 109: Dùng hai ngón tay tr và cái, c m chi c k o

D ng c : M t chi c k o.

Cách làm:

- M bàn tay, a cho tr em chi c k o,
 - Quan sát k cách tr em c m l y chi c k o.
- a h t: V n ng tình.

Ch m i m:

- (+) K p chi c k o v i 2 ngón tay cái và tr ,
- (+/-) C m l y chi c k o v i 3 ngón tay cái, tr và gi a,
- (-) C m chi c k o v i c 5 ngón hay là c bàn tay.

TM s 110: Trình bày b ng i u b , c ch ... cách dùng c a m t v t

D ng c : M t s hình nh c a 5 v t d ng nh ; -chi c còi, -trái banh, -cái tr ng, -chìa khóa, -cái c a.

Cách làm:

- Ch n m t t m hình và a cho tr em nhìn,
- B o tr em: “ v t n y dùng làm gì? Em th a tay làm d u, gi i thích cho th y bi t”,
- N u tr em g p khó kh n, hãy ch ng minh cho tr em, cách dùng c a v t u tiên.

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em dùng i u b gi i thích cách dùng c a 5 v t.
- (+/-) Ch làm c l l n,
- (-) Không làm c gì c .

TM s 111 và *112: Ph n ng khi b t ng nghe ti ng chuông

D ng c : M t cái chuông nh .

Cách làm:

- Khi tr em ang ch i hay là làm vi c,
- a tay xu ng d i bàn, m t cách kín áo, không cho tr em th y.
- B n rung th t m nh ti ng chuông,
- Quan sát ph n ng c a tr em.

a h t:

- TM s 111: Nh n th c v thính giác,
- *TM s 112: Hành vi, ph n ng giác quan (Gq).

Ch m i m:

TM s 111: Nghe

- (+) T ra ã nghe ti ng chuông: t câu h i, hành vi gi t mình, nhìn và tìm, b t tai l i,
- (+/-) Nghe nh ng không có hành vi h ng v , tìm ki m,

- (-) Không t d u hi u ã nghe, không ph n ng.

-

***TMs 112: Ph n ng giác quan (Gq)**

- (+) Ph n ng thích h p, không quá áng,
- (+/-) Ph n ng ch m hay là có ph n ng xúc ng không thái quá,
- (-) Ho c b t ng ho c thái quá nh thét la, s hã, a hai tay b t tai l i.

TMs 113: B t ch c làm nh ng ti ng ng

D ng c :

- Cái lách cách gõ nh p,
- Cái chuông nh ,
- Cái mu ng.

Cách làm:

- B n b t u gõ vào cái lách, làm ti ng kêu lách cách. R i a cái lách cho tr em và b o: “Em làm i”,
- B n c ng làm theo m t th th c y, v i 2 d ng c kia.
a h t: B t ch c.

Ch m i m:

- (+) Tr em l n l t c m lên c 3 d ng c và làm ra ti ng ng,
- (+/-) C m lên ch i, nhìn ng m... nh ng không gây ra ti ng ng,
- (-) Không c m lên, không b t ch c.

TMs 114: Phân bi t, ch n l a, s p x p các t m hình theo 1 trong 2 tiêu chu n khác nhau là màu s c và hình th

D ng c :

- 12 t m hình,
- Các t m hình trình bày 4 hình th khác nhau: vuông, tròn, thoi và tam giác,
- Các t m hình có 3 màu s c khác nhau: xanh l c. và tím.

Cách làm:

- Tr i c 12 t m hình ra bên c nh nhau, tr c m t tr em,
- B o tr em: “Em hãy s p x p các lo i hình v i nhau”,
- N u tr em lúng túng, trình bày m t l n cách làm nh sau: s p x p các hình tam giác l i v i nhau hay là các hình màu xanh l c l i v i nhau.
a h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t s p x p c 12 t m hình, ho c theo tiêu chu n hình th , ho c theo tiêu chu n màu s c,
- (+/-) C n ch ng minh m i làm, có th s p x p l i v i nhau, nh ng không bi t phân bi t theo tiêu chu n rõ ràng,
- (-) B t ng, không th .

TMs 115: S p x p v t c th lên úng v i hình nh

D ng c :

- 7 v t d ng: chi c giày, ly nh a, bàn ch i ánh r ng, cây bút chì, kéo, l c,
- 7 hình nh c a các v t d ng trên ây: cùng màu, cùng hình th , cùng c l n.

Cách làm:

- L n th nh t: B n hã ch ng minh cách làm v i l v t d ng và m t t m hình: l y v t d ng t lên trên t m hình,
- L n th hai: t tr c m t tr em 2 t m hình, và a cho tr em 2 v t d ng c trình bày trên 2 t m hình. L n n y, n u tr em làm sai, b n co th s a l i cho tr em th y.
- Saul n th hai, t t tr i ra 2 t m hình và a cho tr em 2 v t có liên h .
- Và c nh v y cho nh t.

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em s p x p úng 5 l n,
- (+/-) Làm úng 2 l n,
- (-) Không làm, hay là làm sai t t c .

TM s 116 : G i úng tên các v t d ng

D ng c : Dùng l i 7 v t trong TM s 115.

Cách làm :

- C m lên t ng m i v t và h i : « Cái gì ây ? »,
- N u tr em không tr l i, b n di n t l i : « ây là... », và cho tr em b túc, ti p t c.

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em g i úng tên 5 v t,
- (+/-) Ch g i úng tên m t v t, hay là làm i u b gi i thích,
- (-) Không nói, không làm.

TM s 117 : B i t cho, khi có ng i yêu c u

D ng c : Dùng l i các v t d ng và hình nh trong TM s 115.

Cách làm :

- Trong m t chi c h p trong su t, tr c m t tr em, có s n 7 v t d ng tr em ã b i t,
- B n a tay và xin : « Hã l y cho th y chi c giày »,
- N u tr em b t ng, không hi u, b n c m l lên hình nh chi c giày và l p l i l i yêu c u : « Hã l y cho th y chi c giày ».

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em b i t cho 3 v t d ng, không c n ph i th y 3 h ình nh,
- (+/-) Tr em cho 1 v t, không c n có hình nh c a ra tr c m t. Hay là cho 3 v t, có hình nh gi i thi u,
- (-) Không l y và cho, m c dù có hình nh tr giúp và gi i thi u.

TM s 118 : B i t dùng i u b gi i thích cách dùng c a m i v t

D ng c : 5 v t d ng

- M t chi c ly nh a,
- M t cái mu ng,
- M t bút chì,
- M t cái l c,
- M t cái kéo.

Cách làm :

- C m a ra tr c m t tr em m t v t d ng,
- t câu h i cho tr em : « Em dùng v t n y làm gì ? Làm c ch gi i thích cho th y cách em làm »,
- Ch ng minh cho tr em m t l n, n u tr em khô ng bi t cách làm.

D a h t : K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em bi t dùng i u b gi i thích 4 v t d ng,
- (+/-) Bi t làm v i l v t d ng mà thôi,
- (-) Không làm.

TM s 119 : M và t t èn i n

D ng c : Công t c i n.

Cách làm :

- N u ã có i n sáng trong phòng, b o tr em : « Em i t t i n giùm cho th y »,
- N u ch a có i n, b o tr em : « Em i m i n cho sáng »,
- Ch ng minh ng và m m t l n, n u tr em b t ng.

a h t : V n ng tinh.

Ch m i m :

- (+) Tr em bi t m và óng công t c i n,
- (+/-) Th làm nh ng thi u s c m nh hay là c n ch ng minh,
- (-) Không làm c.

TM s 120 : Thích nhìn m t cu n t p hay sách có hình nh

D ng c : M t cu n t p hay sách v ngôn ng có nhi u hình nh.

Cách làm :

- cu n sách tr c m t tr em,
- Quan sát và ghi nh n tr em có ph n ng gì, i v i cu n sách ?

a h t : Nh n th c v th giác.

Ch m i m :

- (+) Tr em m sách, nhìn hình, l t các trang sách, t ra thích thú, l u tâm...
- (+/-) Ch m sách, l t qua l t l i, không nhìn các hình nh,
- (-) Không m sách ra.

TM s 121 : Nh n bi t các hình nh

D ng c : M t cu n sách có hình nh, nh trong TM s 120.

Cách làm :

- B n m sách ra trang u, a tay ch cho tr em t ng t m hình và g i tên,
- Sau ó, sách tr c m t tr em và h i : « Con bò âu, ch cho th y ? Con v t ?... »

a h t : K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em nh n bi t ít nh t 14 hình nh,
- (+/-) Nh n bi t ít nh t 1 hình nh,
- (-) Không nh n bi t hình nh nào c .

TM s 122 : G i tên các hình nh

Dạng c : Cuốn sách vẽ ngôn ngữ nh trong TMs 120.

Cách làm :

- M sách trang u, a tay chỉ hình (con bò) và h i : « Đây là gì ? »,
 - Khi có nh ng ng tác, t câu h i : « Làm gì đây ? »,
 - B n d ng l i, không còn ti p t c t câu h i, khi tr em liên ti p tr l i SAI hay là b t ng, không có ph n ng v i 5 t m hình.
- a h t : K n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em g i úng tên 14 hình nh,
- (+/-) Ch g i úng tên 1 hình nh,
- (-) Không g i, hay là không g i úng hình nào c .

TMs 123 : L p l i các âm thanh

Dạng c : Không có.

Cách làm :

- B o tr em : «Hãy l ng nghe th y. Th y nói gì, em nói l i nh th y ».
 - L n th nh t : M m ,
 - L n th hai : Ba ba,
 - L n th ba : Pa ta hay là Ta ta,
 - L n th b n : La la.
- a h t : B t ch c phát âm.

Ch m i m :

- (+) Tr em l p l i c 3 âm thanh,
- (+/-) L p l i c m t âm thanh hay là c g ng b t ch c, nh ng không phát âm úng hoàn toàn,
- (-) Tr em không làm, không b t ch c.

TMs 124 : L p l i nh ng t

Dạng c : Không có.

Cách làm : Gi ng nh TMs 123

- T th nh t : H p,
 - T th hai : U ng hay là n,
 - T th ba : Em bé.
- a h t : B t ch c.

Ch m i m :

- (+) Tr em l p l i c 2 t trên 3,
- (+/-) Ch l p l i c 1 t trên 3, hay là 1 ph n c a t nh Bé thay vì Em bé,
- (-) Không l p l i c.

TMs 125: L p l i nh ng câu ng n

Dạng c : Không có.

Cách làm:

- B o tr em l p l i 3 câu sau đây, nh trong TMs 123:
- Câu th nh t: “Em bé u ng s a”,
- Câu th hai: “Con ói b ng”,
- Câu th ba: “Nó không còn khóc”.

ah t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em l p l i c 2 câu,
- (+/-) L p l i l câu, hay là 2 t trong m t câu,
- (-) Không l p l i gì c .

TM s 126: L p l i nh ng câu n s , dài h n 3-4 t

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Gi ng nh trong TM s 123,
- Câu th nh t: “Em bé ch i v i trái banh màu ”,
- Câu th hai: “Tôi th y chỉ c máy bay trên tr i cao”,
- Câu th ba: “Tuy t Mai i mua m t con búp bê và m t chi c xe ô tô”.

ah t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em l p l i úng 2 câu,
- (+/-) L p l i l câu, v i m t vài thay i hay b sót,
- (-) Không l p l i gì c .

TM s 127: L p l i nh ng câu ph c t p (có 2 m nh)

D ng c : Không có.

Cách làm:

- Gi ng nh trong TM s 123,
- Câu th nh t: “Dù chó s a, mèo v n không ch y tr n”,
- Câu th hai: “Tr c khi n, tôi nh r a tay, theo l i m d y”,
- Câu th ba: “N u em ng i yên, th y s cho em xem hình”.

ah t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em l p l i úng 2 câu,
- (+/-) L p úng m t câu, hay là l p l i vài t trong 2 câu,
- (-) Không l p l i .

TM s 128: Bi t thi hành ch th (ý ki n c a ng i l n)

D ng c : 4 v t d ng sau ây:

- 1 trái banh,
- 1 ly nh a,
- 1 con chó (múa r i),
- 1 h p l n ng ly.

Cách làm:

- các d ng c trên bàn, tr c m t tr em,
- B o tr em: “Em hãy làm i u th y yêu c u”,
- i u th nh t: Gõ nh vào h p,
- i u th hai: Vu t ve con chó,
- i u th ba: ng d y và nh y,
- i u th b n : B ly vào h p, sau ó ng i xu ng,
- i u th n m : Gõ c a, và sau ó a tay ng vào vách.

ah t: K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em bi t thi hành 4 yêu c u,
- (+/-) Bi t thi hành 1 yêu c u, hay là m t ph n trong 2 m nh l nh,
- (-) Không thi hành, không hi u, không làm.

TM s 129 : Ph n ng, khi ng i l n b t ch c hành vi c a mình

D ng c : Không có.

Cách làm :

- B n hãy b t ch c tr em,
 - Không ch n l a nh ng hành vi nh « t h y, l p i l p l i »,
 - B t ch c 3 l n,
 - Quan sát và ghi nh n ph n ng c a tr em.
- a h t: B t ch c.

Ch m i m :

- (+) Tr em ý th c mình c b t ch c, t ra vui thích, ng th i l p l i và kéo dài trò ch i...
- (+/-) Có ý th c, nh ng không kéo dài trò ch i quan h qua l i,
- (-) Không t ra d u hi u có ý th c.

TM s 130 : Ph n ng khi có ng i l p l i cách phát âm c a mình

D ng c : Không có.

Cách làm :

- B t ch c khi tr em phát âm,
 - Quan sát thái c a tr em : ý th c, vui thích, b ng lòng...
- a h t: B t ch c.

Ch m i m :

- (+) Tr em ý th c và t ra vui thích,
- (+/-) Ý th c nh ng không kéo dài trò ch i,
- (-) Không ý th c, không chú ý.

TM s 131 : Thi hành m nh l nh (ch b ng ngôn ng)

D ng c : Không có.

Cách làm :

- Ch dùng l i nói, không làm c i u,
- Nh ng m nh l nh sau ây :

- 1- Ng i xu ng,
- 2- ng lên,
- 3- n ây,
- 4- a cho th y...
- 5- Không ng t i...
- 6- M c a ra.

a h t: K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Tr em hi u và thi hành 3 m nh l nh,
- (+/-) Thi hành 1 m nh l nh.
- (-) Không thi hành.

TM s 132 : Nói m t câu g m có 2 t

D ng c : u ng, 1 cái ly, bánh ng t, 1 cái l c, b t xà phòng.

Cách làm :

- M c ích ch y u c a TM n y là : t câu h i, t o i u ki n cho tr em nói.
- Sau ây là nh ng ví d :
 - 1) N c u ng và ly : «Em có thích u ng n c cam không ? Bây gi em mu n u ng không ? N u mu n u ng, em xin làm sao ?Ly âu ? Bây gi làm gì ?... »
 - 2) Bánh ng t : «Em mu n n bánh không ? Em hãy xin i. Em có thích có thêm m t mi ng, em v cho m em nh à không ?... »
 - 3) L c ch i : «Cái gì ây ? Tên c a cái n y là gì ? Em dùng cái này làm gì ? nh à, ai ch i tóc cho em ?... »
 - 4) B t xà phòng : «Em làm gì v i ch i n y ? Em bi t th i b t xà phòng không ? Em thích th y th i cho em th y không ? Em ang làm gì ó ? Làm n chi c bong bóng i... »

a h t : Kh n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em nói c 2 câu, m i câu có 2 t ,
- (+/-) Nói c 1 câu,
- (-) Không nói gì c .

TM s 133 : Nói m t câu có 4 ho c 5 t

D ng c : Sách v ngôn ng , nh trong các TM s 120, 121, 122.

Cách làm :

- M sách ra, t tr c m t tr em,
- N u tr em thích hình nh nào, thì t nh ng câu h i v hình nh y,
- N u có c 3 ho c 4 hình trên m t trang gi y không th gây chú ý, b n hãy l y m t t m gi y che l i 3 hình và ch ch a l i m t hình mà thôi,
- t nh ng câu h i nh :
 - 1) Em nhìn cái gì ?
 - 2) trong nhà em, có cái n y không ?
 - 3) nh à, em làm gì ?
 - 4) Em ch i banh và p xe ch nào ?
 - 5) Em làm gì, khi i h c v ?
 - 6) Em có giúp m em n u n không ?
 - 7) Em thích món n nào ?
 - 8) Em có m c áo qu n m t mình không?
 - 9) Ai giúp em m c áo qu n ban sáng, tr c khi i h c?
 - 10) Em thích m c áo màu gì?

a h t : K n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Nói 1 câu có 4 ho c 5 t , mô t m t v t thay m t công vi c...
- (+/-) Nói 1 câu ng n h n,
- (-) Không nói t nào, không tr l i.

TM s 134: Bao nhiêu, nhi u, ít

D ng c : Ngoài nh ng v t li u nh kh i vuông, bút màu, banh...chúng ta nói chuy n v áo qu n, ch i, các ph n thân th nh tay... chân... m t...

Cách làm: t nh ng câu h i “Bao nhiêu, M y”, tr em tr l i v s l ng Nhi u hay Ít...

h t: K n ng T duy.

Ch m i m:

- (+) Tr em hi u th nào là nhi u, bi t tr l i m y tay, m y chân...
- (+/-) Bi t ch úng, khi ng i l n h i: “Bên nào nhi u...”,
- (-) Không phân bi t c nhi u, ít.

TM s 135: Dùng i danh t Tôi, Con (Em)

D ng c : N c ng t, 2 ly, bánh ng t, m t con múa r i.

Cách làm:

1) t câu h i v tay

Ng i l n t tay mình trên bàn,

B o tr em t tay mình bên c nh,

Ch tay c a ng i l n và h i: “Tay này c a ai?”

Ch tay c a tr em và h i: “Tay này c a ai?”

2) t câu h i v n c ng t và ly

B n c m ly và u ng. Sau ó h i tr em: “Ai v a u ng?”

B o tr em u ng và h i sau ó: “Ai v a u ng?”

3) t câu h i v bánh ng t

Chia ra 2 ph n và h i: “Ph n n y c a ai?”

h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Bi t phân bi t Th y và EM (Con),
- (+/-) Bi t nói v chính mình, nh ng còn l m l n v cách x ng hô,
- (-) Không dùng cách nói Tôi, Con, Em.

TM s 136: c m t s t v n và g n

D ng c : Sáng ch nh ng t m gi y có 4 t : 1-Bánh, 2-M t, 3-Ba, 4-Áo.

Cách làm: a ra cho tr em nh ng trang gi y ã so n s n, có nh ng t trên ây.

B o tr em: “Em c i”.

Ch m i m:

- (+) c c 3 t .
- (+/-) c c 1 t hay là nói m t câu, trong ó có t ph i c.
- (-) Không c.

TM s 137: c m t câu ng n

D ng c : Sáng t o nh ng t m gi y hay là m t cu n t p có nh ng câu ng n.

Cách làm: tr c m t tr em nh ng trang gi y có nh ng câu ã so n s n:

- Câu th nh t: Tuy t có áo p,
- Câu th hai: Tuy t ã ch i banh,
- Câu th ba: Mai nhà v i cha m và a em,
- Câu th t : Mai nh t trái banh và b vào h p.

h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em c c l câu ng n,
- (+/-) c c 2 t trong m t câu,
- (-) Không c c.

TM s 138 : c v i m t s l i

D ng c : C ng nh trong TM s 137.

Cách làm: Kh o sát k l ng nh ng l i c a tr em, khi c nh ng câu trong TM s 137.

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m:

- (+) Tr em c xuôi ch y, ch v p váp v i nh ng ch khó nh Tuy t, Banh, a, H p. Nh y qua m t ôi ch , không c c nh ng t nh ã, a,
- (+/-) c nhi u câu, không b c u c, m c dù có nhi u v p váp, b sót hay là c sai,
- (-) Không c.

TM s 139: Hi u ý ngh a, khi c

D ng c : nh trong TM s 137.

Cách làm:

- B o tr em c l i các t m gi y hay là cu n t p trong TM s 137,
- Ch c m t mình, trong im l ng,
- Sau khi tr em c xong, b n hãy t ra nh ng câu h i:
 - 1) nhà, Mai có ai?
 - 2) Tuy t ch i gì ?
 - 3) Ai m c áo p ?

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em tr l i úng 2 câu,
- (+/-) úng 1 câu,
- (-) Không úng câu nào, hay là không tr l i.

TM s 140 : c và thi hành nh ng ch th c vi t ra

D ng c :

- M t t m gi y có ghi s n m t câu c : « Bé Mai nh t trái banh và b vào h p »,
- M t trái banh,
- M t cái h p.

Cách làm :

- So n s n và tr c m t tr em 3 d ng c trên ây,
- B o tr em c t m gi y, trong im l ng,
- Khi tr em c xong, b o tr em : « Em hãy làm nh bé Mai ã làm ».

a h t: K n ng ngôn ng .

Ch m i m :

- (+) Tr em b trái banh vào h p,
- (+/-) Tr em ch c m trái banh lên nhìn,
- (-) Không làm gi, không hi u.

TM s 141 : oán tr c nh ng i u ã thành quen thu c

D ng c : M t chi c khay, hay h p, s p x p l i các d ng c , sau khi m i ti t m c hoàn t t.

Cách làm :

- Su t th i gian L ng Giá, sau m i TM, khi có d ng c , chúng ta s p x p các d ng c vào trong m t chi c h p l n.
 - Khi làm nh v y, chúng ta yêu c u tr em cùng làm, giúp chúng ta,
 - Trong TM s 141, chúng ta ghi nh n k t qu : Tr em có hi u và t ng x p l i các d ng c , nh ã làm t u không ?
- a h t : K n ng T duy.

Ch m i m :

- (+) Sau 10 TM, tr em ã hi u và t ng làm, không c n ng i l n yêu c u,
- (+/-) Tr em ã hi u, sau m t th i gian dài h n 2 ho c 3 l n. Chu hi u sau th i gian ngh gi i lao gi a,
- (-) Cho n cu i gi , tr em v n không t ng s p x p.

TM s 142 : a tay làm d u Chào, khi ra i

D ng c : Không có.

Cách làm :

- Trong lúc làm vi c, b n làm và b o tr em làm : V y chào con múa r i, tr c khi x p vào h p,
 - Vào gi ngh gi i lao, b n i ra ngoài. Tr c khi ra, b n a tay v y chào và quan sát : Tr em có áp l i hay là b t ch c b n không ?
- a h t : B t ch c.

Ch m i m :

- (+) Tr em làm d u áp l i,
- (+/-) Ch phác h a c ch . C ch không rõ ràng,
- (-) Không có ph n ng gì c .

***TM s 143 : Ph n ng khi b nhéo au (Gq)**

D ng c : Không có.

Cách làm :

- Báo tr c cho tr em bi t : « Th y s nhéo em m t cái th t m nh »,
 - Nói xong a tay nhéo m nh, quan sát ph n ng c a tr em,
 - Sau ó, tìm cách h i l i tr em : « Th y có làm em au l m không ? Thôi, th y cho phép em nhéo l i th y m t cái th t m nh ».
- a h t : Quan h và ph n ng Xúc ng i v i nh ng kích thích giác quan.

Ch m i m :

- (+) Tr em có ph n ng rõ r t và b ng lòng nhéo l i ng i l n,
- (+/-) Ph n ng m nh... Hay là ch thoáng qua,
- (-) Bùng n , la l i, thét gào... Hay là vô c m hoàn toàn.

Vì 31 TM còn lại, chúng ta không ra nhúng câu hỏi. Trái lại, chúng ta chỉ làm công việc công việc quan sát và Hành Vi cá nhân, nhất là trong suốt thời gian nghỉ ngơi.

Mục đích chính của 31 TM này là nhằm xác định và kiểm chứng các Rối loạn Hành Vi cá nhân. Nhiệm vụ chính của chúng ta là rõ ràng, chúng ta mới có thể khám phá và có một cái nhìn đúng đắn về H ICH NG T B, như đã đề cập trong phần trước, trong L i M ng.

Hơn thế, trong các giai đoạn phát triển, từ 0 đến 7 tuổi, như người lớn hay là trí tuệ cảm xúc, đang trên đường phát triển. Do đó, chúng ta cần phải nhận thức và trình bày trong 4 khía cạnh sinh học cá nhân là cảm giác, ngôn ngữ, xúc cảm và quan hệ xã hội.

L i nói « T B » có ý nghĩa chủ yếu là « đóng kín mình lại », không tiếp thu và hình thành nên gì phát xuất từ môi trường bên ngoài, bắt đầu từ khi sinh ra là « đóng kín ». Có nghĩa là Minh, từ khi sinh ra « auto », trong tiếng Hy Lạp, hay là Self trong tiếng Anh.

Chính vì lý do này, một cách hoàn toàn có ý thức, tôi KHÔNG dùng lại nói “TK” chuyên dùng cho H i ch ng Autism, trong tiếng Anh, hay là Autisme trong tiếng Pháp. Phải chăng « K » có nghĩa là Tôi, hay là chủ thể ngôi thứ nhất, như trong các từ Hán Việt « v k , ích k , x k » ?

Theo Tâm Lý Học nói, phải từ giai đoạn phát triển trên 3-4 tuổi, một trẻ em mới bắt đầu có ý thức rõ rệt về mình như một chủ thể, cũng như có khả năng dùng từ “TÔI, CON...” nói về mình, trong các quan hệ tiếp xúc qua lại hai chiều giữa người với người.

Trái lại, một trẻ em có nguy cơ T B chưa có ý thức rõ rệt về mình, với cách là «Tôi» hay là « chủ thể ngôi thứ nhất ». Chính vì lý do này, trẻ em đang lớn lên giữa mình và người khác, trong cách dùng các từ Danh Từ « Tôi, Tôi, Nó » Theo lời nhìn của M. MAHLER, vào giai đoạn phát triển này, trẻ em đang có quan hệ « hòa sinh, hòa nhập » (symbiose) với người khác. Cho nên, trẻ em chưa thể nào phân biệt « đâu là mình của mình, đâu là mình của người khác ».

*

***TMs 144: Khám phá phòng ốc, cảm giác và các động cơ (Yt)**

Cách làm: Quan sát thực tế trẻ em khám phá môi trường, trong suốt giai đoạn L i M ng Giá:

- Thích thú,
- Cách cảm nhận,
- Hành vi liên quan,
- Hành vi lặp lại.

hành t: Thái thích nghi i v i n i l , n g i l , c o n g v i c l .

Ch m i m:

- (+) Hành vi thích nghi,
- (+/-) Ít l u tâm và chú ý, hành vi l n g x n g kéo dài,
- (-) Hành vi l p i l p l i , i l u i i t i , hay là n m dài trên sàn nhà.

***TM s 145: Th th c khám phá, s d n g các v t l i u (Yt)**

Cách làm: Trong 3 TM s 144, 145 và 146, chúng ta quan sát thái và ph n n g c a tr em.

- Trong TM s 144: i v i n i c h n ,
- Trong TM s 145: i v i d n g c , c h i ,
- Trong TM s 146: i v i n g i .

Ch m i m:

- (+) Nhìn ch m chú, n g n , c m lên, th làm...
- (+/-) Ho c là gi k h o n g cách, không l u tâm, không dám. Ho c là bám sát vào m t d n g c , k h o r i b làm v i c khác, khám phá trò ch i khác.
- (-) Ph n n g l th n g n h l i m , n g i , n é m t t u n g ...

***TM s 146: Nhìn th n g hay là tránh l i c nhìn c a n g i khác (Qh)**

Cách làm: ây chúng ta quan sát nh n g li ê n h g i a cách nhìn và th th c thi t l p q u a n h t i n h c m .

Ch m i m:

- (+) Nhìn m t cách thích h p , nhìn th n g ,
- (+/-) Nhìn thoáng qua, cho dù t ra thích thú,
- (-) Nhìn ch khác, tránh nhìn th n g .

***TM s 147: Bén nh y v Th giác (Gq)**

Trong các TM t 147 n 151, chúng ta kh o sát cách th c tr em s d n g 5 giác quan Th , Thính, Xúc, V và Kh u.

Cách làm: Tr l i n h c a u h i :

- Tr em có th y không? Th l c? S c k h e?
- Tr em nhìn th nào? Vì sao?
- L i nhìn tr c đ i n hay là “ngo i vi”?

Ch m i m:

- (+) Nhìn m t cách bình th n g , thích n g v i y u t k i c h t h i c h ,
- (+/-) Tránh né nhìn th n g , khi khám phá v t l i u ,
- (-) Cách nhìn khác th n g , a l ê n t n m t hay là nhìn chéo.

***TM s 148: M c bén nh y v thính giác (Gq)**

Cách làm: Khi kh o sát a h t Thính giác, chúng ta t ra nh n g c a u h i :

- Tr em có nghe hay không?
- Tìm h i u n g n g c a tr em: N g n g s k h i và n g n g k h a u n m v a o n h n g t n s nào?
- Lý do không nghe: n g n g c c t h , th n k i n h hay là tâm lý?

Ch m i m:

- (+) Bình th ng,
- (+/-) L ng, không ph n ng cách nh y bén,
- (-) Ho c vô c m ho c quá nh y c m.

***TM s 149: Nh y bén v m c xúc giác (Gq)**

a h t: Xúc giác.

Cách làm: Quan sát cách thích tr em dùng tay, làn da, ti p c n ng i c ng nh cách v t d ng

Ch m i m:

- (+) Bình th ng,
- (+/-) M t vài d u hi u khác l ,
- (-) Vô c m, không ph n ng, hay là thét la, ch y tr n, khi có ng i l i g n b t tay, va ch m.

***TM s 150: V giác: b v t li u vào mi ng bú mút (Gq)?**

***TM s 151: Kh u giác: tìm cách ng i v t (Gq)?**

Cách làm: Kh o sát vai trò và t m quan tr ng c a v giác và xúc giác, khi tr em ti p c n ng i và v t. Có ch ng nh ng mùi v có kh n ng làm cho tr em “l i g n” hay là “gi kho ng cách”?

Trong c 2 TM s 150 và 151 n y, ch m i m:

- (+) Bình th ng,
- (+/-) Có m t vài d u hi u khác l ,
- (-) B t th ng, không gi ng ai.

***TM s 152: Xúc ng và quan h (Qh)**

Cách làm:

- Quan sát và ghi nh n cách tr em bày t xúc ng có thích h p v i tình hu ng c th không?
- Tr em thi t l p quan h v i ng i khác th nào?
- M t cách c bi t, khi kh o sát v xúc ng, chúng ta c n t tr ng tâm v ào NHU C U c b n: Tr em ang c n gì?

Ch m i m:

- (+) Tr em b c l và di n t m t cách thích h p nh ng xúc ng c a mình, tr c nh ng l i yêu câu c ang i l n, c ng nh khi ti p c n các d ng c , các ch i...
- (+/-) Không b c l ra ngoài m t cách d dàng,
- (-) B m t n ng n u hay t c gi n khi không có lý do rõ ràng và chính áng. Hay là thi u quan h ti p xúc v i ng i l n ang làm công vi c l ng giá.

***TM s 153: Tác phong hay là hành vi vui thích (Yt)**

Xét v m t nh ngh a, tác phong hay hành vi là t t c nh ng c ch , i u b , vi c làm c th , có th c quan sát và ghi nh n t ngoài. Ngôn ng c ng là m t lo i hành vi, có th c quan sát.

Cách làm:

- Quan sát cách tr em t ch c công vi c,
- Tr em b t ch c có ng n v i m u ng không?

- Tr em quên sót nh ng y u t quan tr ng, vì lý do thi u thích thú, ch m chú hay là vì tình tr ng c a các c quan c m giác?

- Tr em có dùng ngôn ng không? Dùng ngôn ng th nào? V i nh ng i u ki n nào?

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t t ch c công vi c, bi t t ra thích thú tr c nh ng trò ch i, bi t h i khi có v n ...

- (+/-) C n ng i l n khích l , nâng , trình bày, ch ng minh cách làm, m i dám b t tay vào vi c,

- (-) Chú ý mong manh, hành vi h n lo n, cách t ch c công vi c thi u h p lý.

***TMs 154: Tr em tìm s giúp n i ng i khác, v i nh ng cách làm nào (Qh)?**

a h t: T o quan h , vì lý do nào: Nhu c u hay là nguy n v ng?

Cách làm:

- Tr em có dùng l i nói hay là làm nh ng i u b , h i ý ki n hay là yêu c u s giúp ?

- Khi có nhu c u hay là khi g p khó kh n, tr em làm gì?

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t xin,

- (+/-) Tho ng ho t, tr em có làm c ch xin,

- (-) Không bao gi và không bi t xin.

***TMs 155: Cách đi n t , b c l xúc ng lo s (Qh)?**

a h t: Quan h và Xúc ng.

Cách làm: Khi t bi t cha m vào làm vi c trong phòng l ng giá, v i m t ng i l , tr em có ph n ng th nào? T ch i, lo s , gào thét? Ph n ng thích nghi hay là quá áng?

Ch m i m:

- (+) Tr em có ph n ng thích h p: Lo s lúc ban u, nh ng có kh n ng tr l i tình tr ng bình th ng, bình t nh, sau khi c ti p xúc, nâng ,

- (+/-) Ph n ng r t r è nh ng v n ch p nh n làm vi c v i ng i l ,

- (-) Gào thét, không ch u r i kh i cha m .

***TMs 156: i u b hay là ngôn ng “l p i l p l i” (Gq)**

a h t: Hành vi thu c giác quan, nh t là xúc giác và v n ng toàn thân.

Cách làm:

- M t àng, chúng ta quan sát cách th c tr em s d ng c th toàn di n, trong lúc làm vi c, c ng nh trong khi gi i trí,

- àng khác, th ào sâu h n, khám phá ý ngh a c a hành vi “l p i l p l i”: Nhu c u nào bên d i? Di n t gì? B c l xúc ng nào? Thói quen?

Ch m i m:

- (+) Tr em không có nh ng hành vi máy móc, t ng.

- (+/-) M t ôi khi, nh ... trong tr ng h p... vì lý do (s ki n và gi thuy t),

- (-) Quay tròn, u a, tay chân múa máy, hành vi t h y.

***TM s 157: Ph n ng tr c s có m t c a ng i l n, kh n ng l u tâm, t o quan h (Qh)**

a h t: Quan h và Xúc ng.

Cách làm:

- Câu h i th nh t: Tr em có tr l i không?
- Câu h i th hai: Tr em có nhìn th ng m t?
- Câu h i th ba: Khi c khen, tr em có thái nào?
- Câu h i th t : Khi ng i l n kh ng nh m t qui lu t, m t cách làm, hay là t ra không b ng lòng, tr em có ph n ng gì?

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t nghe, nhìn, m m c i áp l i,
- (+/-) L u tâm, khi ng i l n áp t, òi h i, b t bu c...
- (-) Xem nh ng i tr c m t không có m t, không có ý ngh a gì.

***TM s 158: Kh n ng h p tác (Qh)**

a h t: Quan h và Xúc ng.

Cách làm:

- Khi b n yêu c u m t công vi c, tr em tr l i th nào?
- Tr em có hi u i u b n yêu c u không?
- Tr em hi u nh ng có th c hi n không?

Ch m i m:

- (+) Tr em bi t làm, khi hi u. Khi không hi u, bi t t câu h i,
- (+/-) T ch i m t cách rõ ràng. H p tác không ng b ,
- (-) B t ng, ù lì...

***TM s 159: Kh n ng chú ý, vui thích (Yt)**

a h t: Tr c công vi c, mức h ng th , vui thích, l u tâm.

Cách làm:

- o l ng kh n ng chú ý c a tr em, khi ch i c ng nh khi làm,
- Khi c ng i l n ng viên, b c b i? Lãnh m?

Ch m i m:

- (+) Bình th ng, tùy vào l a tu i,
- (+/-) Có chú ý, nh ng nh m t tr nh h n,
- (-) Không n nh, b c b i khi co k khác yêu c u.

***TM s 160: Kh n ng ch p nh n m t th c t , m t khuôn kh , m t qui lu t (Qh)**

Cách làm: Quan sát thái , ph n ng c a tr em,

- Khi ng i l n t ra không b ng lòng,
- Khi ng i l n ngh ph i thay i,
- Khi ng i l n làm i u ng c l i v i ý thích,
- Khi ng i l n t ch i m t nguy n v ng...

Ch m i m:

- (+) Tr em ch p nh n thay i,
- (+/-) Tr em c m th y khó kh n, nh ng có kh n ng ch p nh n, khi ng i l n hi u và gi i thích th nào là ng , là th c t , là qui lu t...

- (-) Ph n ng m nh nh thét lam ch ng i, bùng n ...

***TM s 161: Cách phát âm, v n t c, âm i u c a ngôn ng (Nn)**

T TM s 161 n s 171, chúng ta kh o sát Ngôn ng c a tr em, d i nhi u khía c nh khác nhau.

Cách làm: Kh o sát

- Cung i u,
- m nh,
- V n t c.

Ch m i m:

- (+) Bình th ng, thích ng,
- (+/-) Không i u hòa, khi quá nhanh, khi quá ch m,
- (-) Khó nghe, v n t c ho c quá nhanh, ho c quá ch m,

***TM s 162: Phát âm hay là “bi bô” nh tr em d i 18 tháng (Nn)**

Ch m i m:

- (+) Có ngôn ng , các t phát ra có ý ngh a,
- (+/-) Phát ra m t s âm và t , nh ng th ng bi bô,
- (-) Hoàn toàn câm nín hay là bi bô.

***TM s 163: Các t (Nn)**

Trong TM s 161: ch có gi ng nói hay là cung i u tr m b ng, lên xu ng,

Trong TM s 162: tr em d i 18 tháng chỉ “bi bô”, không có các t thu c m t ngôn ng th ng dùng.

Trong TM s 163 n y, bên c nh cung i u, bi bô, các t có ý ngh a ã xu t hi n. Nh ng t n y có c dùng trao i, ti p xúc qua l i hay không? Ph i ch ng các t n y có ý ngh a nh m t câu nói, v i m t n i dung?

Ch m i m:

- (+) các t có ý ngh a, ng i khác hi u ý ngh a,
- (+/-) Thông th ng là bi bô, chen vào m t vài t có ý ngh a,
- (-) Tr em ch bi bô, ch a trao i qua l i v i m t n i dung c th .

***TM s 164: M t lo i ngôn ng cá bi t, m t th “ngo i ng ”, không ai trong môi tr ng có th hi u (Nn)**

Ch m i m:

- (+) M t ngôn ng tuy dù nghèo nàn, có m t ý ngh a xã h i,
- (+/-) M t s t có ý ngh a gi a m t s t hoàn toàn cá bi t. Ví d tr em em dùng t “x ”, khi mu n u ng n c. Ch có bà m ho c vài ng i trong nhà m i hi u c “ngo i ng ” y.
- (-) Ngôn ng hoàn toàn cá bi t, không có thêm m t s t có ý ngh a xã h i.

***TM s 165: L p l i nh ng câu nói có ý ngh a trong quá kh , nh ng không đi n t th c t i ang x y ra (Nn)**

Ví dụ: Giã lúc trời đang nóng, trẻ em nói lên: “Trời ấm quá”.

Chức năng:

- (+) Không có hiện tượng “lặp lại”,
- (+/-) Thông họ có hiện tượng lặp lại.
- (-) *Thường xuyên và liên tục, khi mà mình hay là trong môi trường xã hội.*

***TMs 166: Lặp lại ngữ khác nhau nói, mặt cách máy móc và từ ngữ (Nn)**

Chức năng:

- (+) Không có hiện tượng lặp lại ngữ khác nhau nói,
- (+/-) Thông họ có,
- (-) Hiện tượng này xảy ra thường xuyên.

***TMs 167: Có khi ngữ trao đổi, ngữ mệnh và từ hay câu nói xuất hiện lại trong “mặt tiếp xúc”, trong mặt bài hát (Nn)**

Chức năng:

- (+) Không có hiện tượng “tiếp xúc”,
- (+/-) Vẫn thường gặp, vài chỗ...
- (-) Thường xuyên trong ngày.

***TMs 168: Cách dùng từ Danh T (Nn)**

Chức năng:

- (+) Sử dụng đúng, biệt phân biệt ngôi nhất, ngôi hai và ngôi ba,
- (+/-) Đôi khi lẫn lộn tôi, mày, nó, ngữ biệt số số, khi có ngữ chỉ.
- (-) Thường xuyên dùng mày hay nó, nói về mình.

***TMs 169: Ngôn ngữ có ý nghĩa (Nn)**

Chức năng:

- (+) Phân biệt rõ ràng các từ,
- (+/-) Phát âm khó hiểu, lẫn lộn từ ngữ viết khác,
- (-) Ngôn ngữ rất khó hiểu, nhất là từ ngữ ngoài gia đình.

***TMs 170: Khi ngữ vận ph, nhất là từ các từ (Nn)**

Chức năng:

- (+) Không có lỗi các từ, nhất là từ chính và ngữ,
- (+/-) Một đôi khi, biệt từ ngữ lẫn lộn, nếu có ngữ gây ý thức,
- (-) Có lỗi mặt cách tự nhiên và thông thường.

***TMs 171: Tính hợp ngữ khi trao đổi (Nn)**

Chức năng:

- (+) Ngôn ngữ linh hoạt, có khi ngữ thay đổi, tùy theo hoàn cảnh,
- (+/-) Chuyển đổi, khi cần nâng cao, khích lệ,

- (-) Không có nh ng trao i h n nhiên. Ch nói i nói l i m t s v n r t h n ch .

***TMs 172: i u gì có th ng viên, t o vui thú và vui thích? ng c thúc y hành ng (Yt)**

- ch i nào? D ng c nào?
- C a n c a u ng?
- Sách...?
- L i khen th ng (quan h)?
- Hãnh đi n vì thành t u?

Ch m i m:

- (+) Tr em t ra có h ng thú, khi c khích l , nâng ,
- (+/-) Tr em t ra th t th ng. Khó tìm ra nh ng ng c nào kh d th c y,
- (-) B t ng. Không gì có th ng viên.

***TMs 173: Thái và ph n ng tr c l i khen th ng (Qh)**

Ch m i m:

- (+) Khi c khen th ng, tr em làm vi c có k t qu ,
- (+/-) Th t th ng, tùy c h i,
- Lãnh m tr c l i khen th ng.

***TMs 174: Thái vui thích tr c d ng c , trò ch i, công vi c. Hãnh đi n v k t qu (Yt)**

Ch m i m:

- (+) Công vi c thích ng v i m c phát tri n có kh n ng t o vui thú và hãnh đi n,
- (+/-) Tùy hoàn c nh và s c kh e...K t qu th t th ng.
- (-) Không t ra thích thú và hãnh đi n.

Ch ng BA

Th th c t ch c Công vi c L ng Giá

Tr c khi th c hi n công vi c l ng giá M c Phát tri n và Hành Vi c a tr em, m i ng i giáo viên, m i chuyên viên hay ph huynh, c n nghiên c u, h c h i, làm quen v i 4 y u t :

- D ng c hay là v t li u c n thi t cho công vi c l ng giá (Xem Ph Tr ng),

- Mục đích và yêu cầu của công việc lên giá,
- Các tiêu chuẩn “chăm sóc” (Xem lịch trình Hai),
- Trình tự và thủ tục áp dụng công việc, nhất là trong cách quan sát và ghi nhận kết quả thực do trình bày, khi cần phải ghi quy trình vận hành, do chúng ta đang trong môi trường TM.

Các người đã có kinh nghiệm lâu năm trong nghề nghiệp, yêu cầu chúng ta:

- Thời gian công việc Lên Giá, ít nhất 5 lần, trước khi áp dụng vì mới bắt đầu có nguy cơ thất bại,
- Thời gian ban đầu, vì những trẻ em bình thường, dưới 7 tuổi,
- Thời gian để sẵn sàng để nhận các kết quả nghiên cứu, đã có kinh nghiệm về công việc lên giá, dành cho các trẻ em có nguy cơ thất bại, từ 3 tháng trở lên và từ 7 tuổi trở xuống.

Những lưu ý quan trọng:

- 1) Công việc lên giá cần được thực hiện trong môi trường phòng khám và yên tĩnh, không quá ồn, không quá nóng.
- 2) Những trang bị cần thiết:
 - Một bàn làm việc cho một người lớn và một trẻ em,
 - Một chiếc ghế vát mặt cao cho trẻ em,
 - Một chiếc ghế dành cho người lớn,
 - Ghế làm việc, có mặt lưng thoải mái, không có tay vịn,
 - Chuồn bánh mì nướng để thưởng thức, uống nước và bánh ngọt cho ghi nhận và ghi lại kéo dài 5-7 phút, sau TM số 143,
 - Vật liệu hay là đồng hồ lên giá cho một TM, các số số và số pxp theo thời gian, trong một chiếc hộp nhôm hay là nhôm va li. Một hộp hay va li khác dành cho các vật liệu cần dùng.
 - Có tất cả 131 TM dành cho vận hành lên giá và phát hiện các cấp phát triển. Ngoài ra còn có thêm 43 *TM, có ảnh hưởng (*) trực tiếp, dành cho vận hành khám Hành Vi Rối Loạn, các phân chia thành 4 hoạt động khác nhau: Quan hệ xã hội (vấn đề là Qh), Sinh hoạt Giác quan (Gq), Ý thức và vui thú khi tiếp xúc các đồng hồ (Yt) và sau cùng là các cách sử dụng Ngôn ngữ (Nn).
- 3) Thời gian cần thiết thực hiện công việc Lên Giá, có thể kéo dài từ 45 phút đến 1 giờ. Tuy nhiên, vì những lưu ý riêng biệt của những trẻ em dưới 2 tuổi, và những trẻ em có hành vi rối loạn trầm trọng, thời gian này có thể lên tới 2 hoặc 3 tiếng đồng hồ.
- 4) Vì những trẻ em rất trẻ, lo sợ, chúng ta cần thêm một thời gian “tò mò quan sát”, còn gọi là “thời gian hâm nóng bầu khí”, trước khi bắt tay vào công việc.
- 5) Thông thường, chính mình trẻ em có một vài đồng hồ lên giá trách công việc Lên Giá. Một người có vai trò tiếp xúc, ghi nhận, tò mò quan sát, một câu hỏi hay là trả lời... Người kia có vai trò thành lập quan sát, chuẩn bị đồng hồ, ghi nhận những phản ứng hay là cách trả lời của trẻ em.
- 6) Trong một vài trường hợp đặc biệt, chúng ta có thể yêu cầu người cha hoặc người mẹ làm việc, tránh tình huống ngược lại, chính là công việc của...
- 7) Trong cách làm thông thường, hầu như mọi người đều dùng lý thuyết, tò mò quan sát...Tuy nhiên một số người trong chúng ta đã quen áp dụng phương pháp “Duy Hành Vi” (Behaviorism), trong vận hành khám, bằng bánh kẹo... tôi chỉ yêu cầu những người bạn lý luận giá cách làm của mình, một cách nghiêm minh,

thay vì b k t c ng vào m t thói t c “x a bày nay làm”, và do ó, không bao gi dám t l i v n , m t cách ý th c và v i t t c lòng trung th c c a mình. Cách làm n y có th đ n n tình tr ng l thu c hay là t o ra nh ng tr ng i l n lao, trong a h t giáo đ c và đ y đ . Tr em lúc b y gi m t h t nh ng ng c , nh ng vui thích thú y t bên trong n i tâm, và cu i cùng tr thành “m t con múa r i”, trong t m tay lèo lái, c ng bú, e d a c a m t ng i l n.

L ng giá nh ng c p phát tri n

Nh m th c hi n công vi c l ng giá, chúng ta t t i lên t ng b c m t, theo th t , t TMs 1 n TMs 174.

Tuy nhiên, tùy theo cá tính c a m i tr em hay là tùy vào nh ng v n c th c a m i tình hu ng, chúng ta có th b t u v i nh ng TM c tr em ón nh n, m t cách d dàng. Sau ó, chúng ta tr l i v i nh ng TM ch a c kh o sát lúc ban u.

V i m i TM, chúng ta s đ ng “ngôn ng có l i”, tr ình bày, gi i thích... ng th i, chúng ta c ng c n v n đ ng l o i “ngôn ng không l i”, nh c ch , i u b , nét m t... khích l , h ng đ n, c ng c , khen th ng. V i nh ng tr em có nh ng khó kh n v m t v n ng, n u c n, chúng ta dùng tay nâng , h ng đ n. Khi tr em t ra lúng túng, phân vân, b t nh... chúng ta tr ình bày cách làm, t o nên nh ng m u th c c th , nh m giúp tr em “dám làm”.

H n th c, khi tr c nghi m m t tr em, chúng ta gi vai trò “trung l p” t i a, nh t là trên bình đ i n xúc ng và tình c m, tr em m nhi m công vi c v à thành qu c a mình, m t cách “ c l p” và t l p.

Khi l ng giá, trái l i, nh t là v i nh ng tr em có nguy c t b , chúng ta làm công vi c “trung gian” hay là “b c c u”, giúp tr em b c qua b n b bên kia, v t qua m i khó kh n, tr ng i . V i công vi c n y, c òn mang tên là “xúc tác”, ng i l n - “m t cách n th ng và c mã” - tìm cách sáng t o m i i u ki n thu n l i t i a, c ch ng nào hay ch ng y. Nh ó, tr em có kh n ng đ i n t , b c l , ngh a là s n sàng trao t ng “ph n t t h o, tinh anh và tinh tú” c a mình. Theo l i nhìn c a tâm lý ng i, khi chúng ta “TIN làm sao, thì s TH Y th c t tr thành y h t nh v y không kíp thì ch y”. Khi chúng ta xác tín r ng tr em là m t ch th y n ng ng t bên trong n i tâm, t kh c trong m i l i nhìn và trong m i quan h trao i, chúng ta s là NHÂN T thu n l i, làm cho tr em tr thành m t ch th .

T ng h p k t qu , theo t ng a h t phát tri n và hành vi

Sau khi tr em ã hoàn t t công vi c và ra v , hai ng i l n cùng ng i l i v i nhau, th c thi nh ng công vi c sau ây:

Th nh t: Kh o sát và k t tính k t qu c a tr em, trong m i a h t phát tri n,

Th hai: Tr ình bày s phát tri n c a tr em, b ng cách chuy n i k t qu b ng s l ng trong m i a h t, thành l a tu i phát tri n t ng ng, tính theo tháng.

B ng s 1

1.- a h t B t Ch c:

Các TM.....	Ch m i m:		
	(+)	(+/-)	(-)
S 6: ng nhìn v n s c.....	----	----	----
S 8: Rung ho c b m chuông 2 l n	----	----	----
S 11: Vo tròn d t sét làm khúc d i	----	----	----
S 13: Con múa r i g ng tay	----	----	----
S 14: B t ch c ti ng loài v t	----	----	----
S 15: S d ng 4 v t	----	----	----
S 41: B t ch c c ng	----	----	----
S 52: Trồ ch i cù c c	----	----	----
S 100: L pl i 2-3 s	----	----	----
S 102: L pl i 4-5 s	----	----	----
S 113: B t ch c làm ti ng ng	----	----	----
S 123: L pl i các âm thanh	----	----	----
S 124: L pl i nh ng t	----	----	----
S 129: Khi có ng i b t ch c mình	----	----	----
S 130: Khi ai l pl i cách phát âm	----	----	----
S 142: a tay v y chào	----	----	----

T ng c ng: 16 TM

T ng c ng s i m (+) ----
 T ng c ng s i m (+/-)----
 T ng c ng s i m (-) ----

B ng s 2

2.- a h t Nh n Th c b ng giác quan

Các Ti t M c	Ch m i m		
	(+)	(+/-)	(-)
S 3: Nhìn theo b t xà phòng bay	-----	-----	-----
S 4: a m t nhìn t trái qua ph i	-----	-----	-----
S 7: Nhìn v i con m t M t hay Trái	-----	-----	-----
S 19: Nh n th c trong a h t th giác	-----	-----	-----
S 23: Nh n th c b ng th giác	-----	-----	-----
S 25: Nh n th c b ng th giác	-----	-----	-----
S 32: Nh n th c b ng th giác	-----	-----	-----
S 35: Nh n th c b ng thính giác	-----	-----	-----
S 57: Nh n th c b ng thính giác	-----	-----	-----
S 59: Nh n th c b ng th giác	-----	-----	-----
S 108: Nh n th c b ng th giác	-----	-----	-----
S 111: Nh n th c b ng thính giác	-----	-----	-----

S 120: Nhấn thọc bọng thính giác -----

Tổng cộng: 13 TM

Tổng cộng số điểm (+) -----

Tổng cộng số điểm (+/-)-----

Tổng cộng số điểm (-) -----

Bảng 3

3.- a) Hoạt động Tỉnh

Các Tiềm C	Chẩn đoán		
	(+)	(+/-)	(-)
S 1: Vặn nắp chai	-----	-----	-----
S 2: Thổi và làm bọt xà phòng	-----	-----	-----
S 9: Ấn ngón tay sâu vào đất sét	-----	-----	-----
S 10: Cắm bút cây vào nh	-----	-----	-----
S 12: Lấy đất sét nặn hình cái bát	-----	-----	-----
S 42: Lấy ngón cái ấn 4 ngón kia	-----	-----	-----
S 63: Xâu hạt cườm	-----	-----	-----
S 65: Rút nhíp hạt cườm ra	-----	-----	-----
S 66: Xâu hạt cườm vào mắt cái tr	-----	-----	-----
S 67: Phối hợp 2 tay với nhau	-----	-----	-----
S 84: Vẽ hình ngón	-----	-----	-----
S 86: Lấy kéo cắt giấy	-----	-----	-----
S 87: Dùng tay sờ nhận biết	-----	-----	-----
S 99: Thả rì khỉ vuông vào bình	-----	-----	-----
S 109: Kẹp chỉ khâu ở 2 ngón tay	-----	-----	-----
S 119: Móc và đóng công tắc điện	-----	-----	-----

Tổng cộng: 16 TM

Tổng cộng số điểm (+) -----

Tổng cộng số điểm (+/-)-----

Tổng cộng số điểm (-) -----

Bảng 4

4.- a) Hoạt động Thô

Các Tiềm C	Chẩn đoán		
	(+)	(+/-)	(-)
S 24: Ấn tay vào qua ngón giữa	-----	-----	-----
S 37: Bấm cảm giác mình, không vịn gì	-----	-----	-----

S 38: V hai tay v i nhau	----	----	----
S 39: ng v ng trên m t chân	----	----	----
S 40: Ch m hai chân l i và nh y t i	----	----	----
S 43: ón b t qu banh nh	----	----	----
S 44: Ném banh	----	----	----
S 45: a chân á vào qu banh	----	----	----
S 46: Dùng chân Ph i hay Trái	----	----	----
S 47: C m trái banh v i 2 tay	----	----	----
S 48: a tay y trái banh	----	----	----
S 49: i lên c u thang, m i chân l c p	----	----	----
S 50: Ng i th ng trên gh d a	----	----	----
S 51: Ng i trên gh th p có 4 bánh, và dùng chân di chuy n	----	----	----
S 60: C m ly v i các ngón tay u ng	----	----	----
S 64: C n dây có 2 h t c m u a	----	----	----
S 68: Chuy n t tay n y qua tay kia	----	----	----
S 72: Tay nào chính, tay nào ph	----	----	----

T ng c ng các TM: 18

T ng c ng các i m (+) ----

T ng c ng các i m (+/-)----

T ng c ng các i m (-) ----

B ng s 5

5.- a h t Ph i H p M t và Tay

Các Ti t M c	Ch m i m		
	(+)	(+/-)	(-)
S 20: K t ráp các hình	----	----	----
S 26: L p ráp 3 hình v i 3 c khác nhau	----	----	----
S 30: L p ráp l i hình con mèo	----	----	----
S 71: V t đo	----	----	----
S 73: Sao chép ng th ng ng	----	----	----
S 74: Sao chép hình tròn	----	----	----
S 75: Sao chép hình vuông	----	----	----
S 76: Sao chép hình tam giác	----	----	----
S 77: Sao chép hình thoi	----	----	----
S 78: Tô màu, không tràn ra ngoài	----	----	----
S 79: l i trên các ng, c nh	----	----	----
S 80: S p úng các ch cái vào ô m u	----	----	----
S 83: Chép l i các ch cái	----	----	----
S 93: S p các kh i vuông ch ng lên nhau	----	----	----
S 94: B l i các kh i vuông vào h p	----	----	----

T ng c ng các TM: 15

T ng c ng s i m (+) -----
 T ng c ng s i m (+/-)-----
 T ng c ng s i m (-) -----

B ng s 6

6.- K n ng T Duy

Các Ti t M c	Ch m i m		
	(+)	(+/-)	(-)
S 16: Ch nh ng ph n trên con múa r i	-----	-----	-----
S 17: Ch nh ng ph n trên mình	-----	-----	-----
S 18: Thi t l p quan h 2 chi u	-----	-----	-----
S 22: Bi t phân bi t 3 hình	-----	-----	-----
S 28: Bi t phân bi t L n và Nh	-----	-----	-----
S 29: L p ráp hình con mèo	-----	-----	-----
S 31: Ghép l i 6 m nh hình con bò	-----	-----	-----
S 34: Nh n ra 5 màu	-----	-----	-----
S 53: Tìm ra v t c c t gi u	-----	-----	-----
S 82: Nh n ra 9 ch	-----	-----	-----
S 85: Vi t ra tên c a mình	-----	-----	-----
S 88: Tìm ra v t đ ng b ng xúc giác	-----	-----	-----
S 89: L p ráp l i các ph n c a bé trai	-----	-----	-----
S 96: Nh n bi t s l ng 2 và 6	-----	-----	-----
S 97: Thi hành m nh l nh có 2 ph n	-----	-----	-----
S 98: Phân bi t 2 lo i v t khác nhau	-----	-----	-----
S 110: Dùng c i u gi i thích v t	-----	-----	-----
S 114: S p x p theo màu hay là hình	-----	-----	-----
S 115: X p l i v t v i hình nh	-----	-----	-----
S 117: Bi t trao v t đ ng, khi có yêu c u	-----	-----	-----
S 118: Nh i u b gi i thích cách dùng	-----	-----	-----
S 121: Nh n bi t hình nh	-----	-----	-----
S 128: Bi t thi hành ý ki n c a k khác	-----	-----	-----
S 131: Thi hành m nh l nh b ng l i nói	-----	-----	-----
S 140: c và làm ch th c vi t ra	-----	-----	-----
S 141: Tiên oán nh ng i u thông l	-----	-----	-----

T ng c ng các TM: 26
 T ng c ng s i m (+) -----
 T ng c ng s i m (+/-)-----
 T ng c ng s i m (-) -----

B ng s 7

7.- K n ng Ngôn Ng

Các Ti t M c	Ch m i m		
	(+)	(+/-)	(-)

S 21:	G i tên 3 lo i hình	----	----	----
S 27:	Bi t dùng t L n và Nh	----	----	----
S 33:	G i tên 5 màu s c	----	----	----
S 61:	Yêu c u k khác giúp mình	----	----	----
S 69:	Bi t tên c a mình	----	----	----
S 70:	Bi t mình trai hay gái	----	----	----
S 81:	G i tên nh ng ch cái	----	----	----
S 95:	m c t 2 n 7	----	----	----
S 101:	L pl i nh ng dây 2-3 s	----	----	----
S 103:	L pl i nh ng dây 4-5 s	----	----	----
S 104:	m l n tí ng	----	----	----
S 105:	c c nh ng s 1-10	----	----	----
S 106:	Tính nh m nh ng bài toán	----	----	----
S 107:	Tính nh ng bài toán c ng va tr	----	----	----
S 116:	G i úng tên các v t d ng	----	----	----
S 122:	G i tên các hình nh	----	----	----
S 125:	L pl i nh ng câu ng n	----	----	----
S 126:	L pl i nh ng câu n s	----	----	----
S 127:	L pl i nh ng câu ph c t p	----	----	----
S 132:	Nói m t câu có 2 t	----	----	----
S 133:	Nói m t câu có 5-6 t	----	----	----
S 134:	Bao nhiêu? Nhi u, Ít	----	----	----
S 135:	Dùng i danh t Tôi, Con	----	----	----
S 136:	c m t s t v ng n	----	----	----
S 137:	c m câu ng n	----	----	----
S 138:	c v i r t ít ch sai	----	----	----
S 139:	Hi u khi c	----	----	----

T ng c ng các TM: 27
T ng c ng s i m (+) -----
T ng c ng s i m (+/-) -----
T ng c ng s i m (-) -----

B ng s 8

Các C p Phát Tri n tính theo tháng
(Tr c m i s i m, l c p phát tri n trong m i a h t)

	i m (+)---	BC-----	NTh-----	V t----	V Th-----	MT-----	TD-----	NN---
0	0 - 6	0 - 2	0 - 7	0 - 7	0 - 9	0 - 8	0 - 15	
1	7 - 8	3 - 4	8 - 9	8 - 9	10 -13	9 -10	16 -17	
2	9 -11	5 - 6	10-11	9 -10	14-17	11-12	18-20	
3	12-13	7 - 8	12- 13	10-11	18-21	13-14	21-22	
4	14-15	9 -10	14-16	11-12	22-25	14-15	23-24	
5	16-17	11-12	17-18	12-13	26-29	16-17	25-26	
6	18-19	13-15	19-20	13-14	30-33	17-18	27-28	
7	20-22	16-18	21-23	15-16	34-37	19-20	29-30	
8	23-24	19-22	24-26	16-17	38-41	21-22	31-32	
9	25-27	23-27	27-28	17-18	42-45	22-23	33-34	

10	28-30	28-33	29-30	19-20	46-49	24-25	34-35
11	31-33	34-41	31-36	21-22	50-53	25-26	36-37
12	34-37	42-54	37-40	23-24	54-57	27-28	37-38
13	38-42	<u>55-71</u>	41-44	25-27	58-60	29-30	39-40
14	43-48		45-49	28-30	61-65	31-32	41-42
15	49-58		50-67	31-33	<u>66-70</u>	33-34	43-44
16	<u>59-76</u>		<u>68-75</u>	34-39		35-36	45-46
17	-----		41-51			37-38	47-48
18	-----		<u>52-70</u>			39-40	49-50
19	-----					41-43	51-52
20	-----					44-45	53-54
21	-----					46-48	55-56
22	-----					49-51	57-59
23	-----					52-55	60-62
24	-----					56-60	63-65
25	-----					61-72	66-68
26	-----					<u>73-76</u>	69-72
27	-----					<u>73-78</u>	

S trình bày M c Phát Tri n c a tr em

Đã vào 7 t ng c ng s i m (+) (Thành T u), mà chúng ta ã k t tính, sau khi hoàn thành công vi c l ng giá, chúng ta có th xác nh 7 v trí c th c a tr em, trên B ng C p Phát Tri n v a r i.

N i k t 7 v trí y l i v i nhau, chúng ta s có m t bi u, trình bày m t cách c th , M c Phát tri n h i n t i c a tr em, v i nh ng i m M nh và nh ng i m Y u khách quan áng c chúng ta quan tâm và t n d ng, trong m i quan h s ph m và giáo d c c a chúng ta.

Th ng S Trí Tu c a tr em

L ng Giá M c Phát tri n không ph i là m t lo i Tr c Nghi m Tâm Lý, nh m o l ng Th ng S Trí Tu (IQ). Tuy nhiên, có m t ý ni m – tuy dù không chính xác – v IQ c a tr em có nguy c t b , chúng ta có th s d ng cách làm sau ây:

- Vào giai o n th nh t, chúng ta k t tính T ng S toàn di n c a các i m C ng (+), trong t t c 7 a h t phát tri n: B t ch c, Nh n th c giác quan, V n ng Tinh, V n ng thô, Kh n ng Ph i h p M t và Tay, K n ng T duy và K n ng Ngôn ng .

- Vào giai o n th hai, t k t qu T ng s i m C ng (+), trong 131 TM thu c các a h t phát tri n, chúng ta chuy n qua l a tu i phát tri n t ng ng, nh vào công trình nghiên c u ã có s n c a tác gi Eric SHOPLER sau ây (B ng s 9):

B ng s 9

L a tu i phát tri n có liên h v i K t qu trong B n L ùng Giá

T ñng c ñng s i m (+) L a tu i phát tri n Tu i trung bình

0-----	0 – 3 tháng -----	2 tháng
1-----	0 – 3 -----	2
2-----	1 - 3 -----	2
3-----	1 - 4 -----	2
4-----	2 - 4 -----	3
5-----	3 – 5 -----	4
6-----	4 – 6 -----	5
7-----	5 - 7-----	6
8-----	6 – 8 -----	7
9-----	7 – 9 -----	8
10-----	8 – 10 -----	9
11-----	9 – 11 -----	10
12-----	9 – 12 -----	10
13-----	10 – 12 -----	11
14-----	10 – 13 -----	11
15-----	11 – 13 -----	12
16-----	11 – 14 -----	12 (1 tu i)
17-----	12 – 14 -----	13
18-----	12 – 15 -----	13
19-----	12 – 15 -----	13
20-----	12 – 16 -----	14
21-----	13 – 16 -----	14
22-----	13 – 16 -----	14
23-----	14 – 16 -----	15
24-----	14 – 16 -----	15
25-----	14 – 17 -----	15
26-----	14 – 17 -----	15
27-----	15 – 17 -----	16
28-----	15 – 17 -----	16
29-----	15 – 18 -----	16
30-----	15 – 18 -----	16
31-----	15 – 19 -----	17
32-----	15 – 19 -----	17
33-----	16 – 19 -----	17
34-----	16 – 19 -----	17
35-----	16 - 20 -----	18
36-----	16 – 20 -----	18
37-----	16 – 21 -----	18
38-----	16 – 21 -----	18
39-----	17 – 21 -----	19
40-----	17 – 21 -----	19
41-----	18 – 21 -----	19
42-----	18 – 21 -----	19
43-----	18 – 22 -----	20
44-----	18 – 22 -----	20

45	----- 18 – 22 -----	20
46	----- 19 – 22 -----	20
47	----- 19 – 22 -----	20
48	----- 19 – 23 -----	21
49	----- 19 – 23 -----	21
50	----- 19 – 24 -----	21
51	----- 19 – 24 -----	21
52	----- 20 – 24 -----	22
53	----- 20 - 24 -----	22
54	----- 20 – 25 -----	22
55	----- 20 – 25 -----	22
56	----- 21 – 25 -----	23
57	----- 21 – 25 -----	23
58	----- 21 – 26 -----	23
59	----- 21 – 26 -----	23
60	----- 22 - 26 -----	24
61	----- 22 – 26 -----	24 (2 tu i)
62	----- 23 – 27 -----	25
63	----- 23 – 27 -----	25
64	----- 23 – 28 -----	25
65	----- 24 – 28 -----	26
66	----- 24 – 29 -----	26
67	----- 25 – 29 -----	27
68	----- 25 – 30 -----	27
69	----- 25 – 30 -----	27
70	----- 26 – 30 -----	28
71	----- 26 – 31 -----	28
72	----- 27 – 31 -----	29
73	----- 27 – 32 -----	29
74	----- 28 – 32 -----	30
75	----- 29 – 33 -----	31
76	----- 29 – 34 -----	31
77	----- 30 – 34 -----	32
78	----- 30 – 35 -----	32
79	----- 30 – 35 -----	32
80	----- 31 – 35 -----	33
81	----- 31 – 36 -----	33
82	----- 32 – 36 -----	34
83	----- 32 – 37 -----	34
84	----- 33 – 37 -----	35
85	----- 34 – 37 -----	35
86	----- 34 – 38 -----	36
87	----- 35 – 38 -----	36 (3 tu i)
88	----- 35 – 39 -----	37
89	----- 36 – 40 -----	38
90	----- 36 – 41 -----	38
91	----- 37 – 42 -----	39
92	----- 37 – 42 -----	39

93	38 – 43	40
94	39 – 42	40
95	40 – 43	41
96	41 – 44	42
97	41 – 45	43
98	42 – 46	44
99	43 – 46	44
100	43 – 47	45
101	44 – 48	46
102	44 – 49	46
103	45 – 49	47
104	45 – 50	47
105	46 – 50	48
106	46 – 51	48 (4 tu i)
107	47 – 51	49
108	47 – 52	49
109	48 – 53	50
110	49 – 54	51
111	50 – 54	52
112	51 – 55	53
113	52 – 56	54
114	52 – 57	54
115	53 – 58	55
116	54 – 59	56
117	54 – 60	57
118	55 – 60	57
119	56 – 61	58
120	57 – 62	59
121	58 – 63	60 (5 tu i)
122	59 – 65	62
123	61 – 66	63
124	63 – 68	65
125	65 – 70	65
126	67 – 72	69
127	68 – 73	70
128	70 – 74	72 (6 tu i)
129	71 – 75	73
130	73 – 78	75
131	74 – 80	77

- Vào giai o n th ba : L y tu i th c s c a tr em (tính theo ngày sinh tháng và n m) và i ra tháng. N u có thêm nh ng ngày, t 14 tr xu ng, chúng ta k nh không có. N u có thêm s ngày t 15 tr lên 30, chúng ta tính thêm m t tháng.

- Vào giai o n th t : Tính Th ng S Trí Tu , theo ph ng trình sau ây:

$$IQ = \text{Tháng S Trí Tu} = \frac{\text{Tuổi Phát Triển (tháng)} \times 100}{\text{Tuổi Th c S (tháng)}}$$

tính tuổi th c s , chúng ta lấy ngày th c hi n B n L ng Giá tr cho ngày sinh c a tr em.

M t Ví d :

- Ngày th c hi n B n L ng Giá : 17 tháng 6 n m 2006.
- Ngày sinh c a tr em : 22 tháng 10 n m 1997.

Ngày th c hi n : ngày 17 tháng 6 n m 2006.

- (17+30) = 47 ngày (m n thêm 1 tháng)
- (6 tháng – 1 tháng ã m n) = 5 tháng
- (5 tháng + 12 tháng = 17 tháng (m n thêm 1 n m)
- (2006 – 1 n m ã m n) = 2005
- Ngày th c hi n c i ra: 47 – 17 - 2005

Sau khi i nh v y, chúng ta có th làm phép tr :

- (47 – 17 – 2005) – (22 – 10 – 1997)
- 47 ngày – 22 ngày (ngày sinh) = 25 ngày k nh 1 tháng.
- 17 tháng – 10 tháng (tháng sinh) = 7 tháng.
- 2005 – 1997 (n m sinh) = 8 n m = 8 x 12 tháng = 96 tháng.
- S tu i th c s tính theo tháng c a tr em sinh ngày 17/6/2006 là : 1 tháng + 7 tháng + 96 tháng = 104 tháng.

K t qu c a B n L ng Giá c th c hi n vào ngày 17/6/2006 là 60 i m (ch là ví d), t ng ng v i Tuổi Phát Triển trung bình là 24 tháng, theo B n K t Qu c a Eric SHOPLER trên ây (B ng s 9).

$$V y IQ = 24 \times 100 / 104 = 23.$$

Ý ngh a c a K t qu IQ : Hi n t i, tr em n y ch v n đ ng 23 ph n tr m kh n ng c a mình, so v i các tr em bình th ng cùng l a tu i.

Trong ví d c a tr em n y - bây gi ã trên 8 tu i - n u chúng ta ã phát hi n c nh ng nguy c t b chung quanh l tu i và ã bi t cách can thi p s m, ch c h n, chúng ta ã giúp cho em y nâng cao m t ph n nào m c phát tri n c a mình. B ng K t Qu trên ây cho chúng ta th y m t ph n nào: N u tr em h c và thành t u ch m t TM mà thôi, em y ã nâng cao Tuổi Thông Minh c a mình lên t i 2 tháng.

Theo cách tính toán n s và d hi u nh t c a tôi, n u trong l tu n l , ng i l n ch giúp tr em có nguy c t b tí p thu và h i nh p CH l T i t M c, sau m t n m có 52 tu n, em y ã kh c ph c 52 TM m t cách nhu n nhuy n. Sau 3 n m, ch c h n, em y ã v t qua c nh ng nguy c c a mình.

Nh ng ch ng sau s kh o sát v n “Can Thi p” n y, m t cách rõ ràng, khoa h c, v i y chi ti t h n.

Ch ng B n

Thi t l p D Án Can Thi p hay là D y D

Sau khi kh o sát và xác nh M c Phát Tri n Hi n T i c a tr em, chúng ta ch m i phát hi n i m Kh i Hành, trong d án can thi p c a chúng ta. H n th c, v i nh ng k t qu thu l m c, sau khi l ng giá, chúng ta nh n th c m t cách c th hi n tình c a tr em: vào th i i m n y, các em ang có nh ng n ng ng nào, c ng nh nh ng b ng âu?

1.-Nh ng câu h i c n nêu lên

Ngoài ra, nh m thi t l p m t d án can thi p và d y d v i t t c m i y u t c n thi t, chúng ta còn ph i kh o sát thêm, m t cách chi lí, nhi u câu h i khác:

- Chúng ta i n âu? Cùng ích mà chúng ta nh m t i là gì, v m t giá tr c ng nh v m t k t qu c th ?
- Chúng ta lên ng v i nh ng thu n l i hay là nh ng tr ng i nào? N ng ng và b ng ang có m t âu?
- Con ng i c a chúng ta bao g m nh ng b c th c hi n nh th nào?
- Chúng ta s d ng nh ng ph ng ti n nh h c c , phòng c, trò ch i...nh th nào?
- D a vào nh ng tiêu chu n nào, chúng ta bi t chúng ta t c ích i m?
- ng l c thúc y chúng ta d n thân, v i t t c lòng h ng say nhi t tình c n thi t, bao g m nh ng xúc ng tích c c nào?
- Ngoài nh ng y u t thu c lãnh v c t duy và khoa h c, chúng ta còn có hay không nh ng i m t a khác : tr c giác, xác tín hay là nh ng c tính làm ng i, nh liêm chính, trung th c, t tr ng và tôn tr ng k khác, b t u t a con c a chúng ta? Chúng ta s làm gì khi nh n th y chính mình thi u T Tin, ngh a là không tin có kh n ng thành t u ch ng trình do mình v ch ra và c quy t th c hi n?
- Sau cùng, nh tr c ây tôi ã nêu lên v n n n, ích l i gì, n u tôi ph i c x m t cách tàn t , thi u tính ng i và tình ng i, khi c ng b c và thúc ép con tôi PH I làm m t ôi i u, phát âm m t ôi ti ng, l p l i m t ôi t ?

2.- B y Giai o n:

Nh m làm vi c và g t hái nhi u thành qu c th , v i m i tr em, trong nhi u cu n sách c xu t b n tr c ây, tôi ã ng h m t s « Thi t L p D Án », g m có 7 giai o n, nh sau :

Giai đoạn M T: Khảo sát thực tế thực và khách quan do chính trẻ em trình bày, xuyên qua tác phong hàng ngày của mình.

- Tôi thấy gì?

- Tôi nghe gì?

- Môi trường hóa nhúng để kiểm tra tin tức: đâu, khi nào, bao lâu, vì ai, thế nào?

- phòng mặt cách rất nghiêm chỉnh 3 xu thế, khi chúng ta mô tả hành vi của trẻ em: 1.-Tăng quát hóa quá khích, 2.-Bóp méo hay là xuyên tạc, 3.-chủ quan hóa hay là phát biểu một chiều, vì khách quan và trung thực.

Giai đoạn HAI: Khám phá những yếu tố N NG NG, nghĩa là những sự kiện tích cực, những mặt tốt và những mặt xấu, nhất là bằng lời nói và thái độ « khen thưởng » hay là sự đồng tình phê phán của « PH N H I » một cách khoa học.

Ây, chúng ta cần cần sự đồng tình của K thu thập môi trường hóa, và cần nói thì trên đây, khảo sát những yếu tố những yếu tố.

Giai đoạn BA: Liệt kê yếu tố 3 vấn đề chủ yếu cần quy tắc. Đó là những yếu tố hay là sự kiện tiêu cực, tiêu cực, tiêu cực và tiêu cực, cần cần chuyên hóa, xuyên qua các khả năng thi pháp, giáo dục và dạy dỗ của chúng ta.

Ây, chúng ta cần cần môi trường hóa môi trường, và vì nhu cầu chi tiết quan trọng,

Giai đoạn BN: Liệt kê 3 yếu tố xúc động của trẻ em, đang tỏ ra những cần cần quan trọng, trong các khả năng thi pháp quan trọng và những khả năng và những khả năng khác cùng lứa tuổi.

- Gọi tên xúc động,

- Môi trường hóa,

- Khám phá NHƯ C U của trẻ em, ngay sau mỗi xúc động,

- Cần khảo sát thực tế sáng tạo những loại quan trọng nào, nhất là thế nào, vì ai...

hóa gì những tình huống xúc động tiêu cực?

- Những xúc động tiêu cực và tiêu cực của trẻ em đang xúc tác hay là dẫn khởi, trong con người của tôi, những phản ứng nào? Tôi có thể hay là cần làm gì, tìm kiếm tâm hồn an lạc, thế nào?

Giai đoạn NM: Xác định Phỏng vấn Hàng ngày:

- Mục đích thì như,

- Xác định ba Ư TIẾN quan trọng nhất và xếp theo thứ tự 1, 2, 3 (nghĩa là 3 thành quả cần thiết và cần tâm huyết).

- Lên Kế Hoạch và những mục tiêu dài và ngắn hạn,

- Khảo sát những phản ứng tích cực và những sáng tạo, sự đồng tình trong những bài dạy hàng ngày,

- Hình thức thì như,

- Người thì cần cần là ai? Giáo viên chính, giáo viên phụ tá, cha mẹ, chuyên viên ngôn ngữ hay là tâm lý học, tâm lý gia...

- Tiên liệu những thái độ, lời nói và cách làm « phản ứng và phản ứng giáo dục », như phản ánh, tác cáo, la mắng, áp lực và các phản ứng... cần cần và sáng suốt phòng, khi chúng ta tiếp xúc với trẻ em.

- Xác định mặt cách rất rõ ràng Mục đích và Mục tiêu, bằng những phân biệt chủ yếu như sau: Mục đích bao gồm những giá trị tăng quát, cần cần tôn trọng và phát huy trong cuộc sống làm người. Mục tiêu, trái lại, là những gì chúng ta cần cần thành

t, thu c a h t th c t và c th , sau m t th i h n ho t ng, v i nh ng b c i lên.

Giai o n SÁU : Sáng t o nh ng BÀI H C c th h ng ngày, nh m chuy n bi n M c ích và M c tiêu ã c xu t trong giai o n N M trên ây, thành hi n th c c th và khách quan, trong cu c s ng h ng ngày c a tr em.

- Th nh t là Bài h c v TH C T : nh m giúp tr em khám phá và hi u bi t v nh ng gì có m t trong môi tr ng quen thu c sinh s ng h ng ngày. Nh ng bài h c này v n d ng C A VÀO bao g m nh ng giác quan nh M T, TAI và TAY CHÂN, c ng nh LÀN DA.

- Th hai là Bài h c v T DUY : trong-ngoài, trên d i, x p lo i, i tìm m t d ng c , l y tay ch m t i t ng mong mu n, cùng làm v i b n bè...

- Th ba là Bài h c v XÚC NG (xem giai o n B N trên ây).

- Th b n là Bài h c v QUAN H : XIN-CHO-NH N và T CH I (nói KHÔNG), thi hành nh ng m nh l nh, phát huy t duy (xem bài h c v T DUY).

- M t cách c bi t, xoáy lui xoáy t i bài h c v QUAN H XÃ H I chi u ngang : làm v i, ch i v i, cho b n i u b n xin, i ch i v i b n, trao i v i b n...

Giai o n B Y : ÁNH GIÁ K T QU :

Lo i I : Sau t ng giai o n th c hi n ng n h n nh 3 tháng, kh o sát k t qu v i m t nhóm nh , rút g n, g m có giáo vi ên, hi u tr ng và cha m .

Lo i II : ánh giá k t qu cu i cùng sau l n m, v i toàn nhóm giáo vi ên và cha m c ng nh v i nh ng ng i có liên h xa g n.

Khi ánh giá k t qu cu i cùng, chúng ta kh o sát m t cách trung th c, nh ng câu h i sau ây :

- K t qu ã thành t, nh vào nh ng nhâ n t nào ?

- K t qu không t c, vì nh ng lý do gì ?

- C n thay i ho c phát huy thêm nh ng tr ng i m nào, trong K Ho ch n m t i.

- M t cách c bi t, chúng ta hãy can m kh o sát nh ng thái và tác phong « thi u tôn tr ng tr em », trong nh ng quan h h ng ngày gi a chúng ta và tr em, nh t là khi các em b c l nh ng v n tr m tr ng, nh thoái hóa hay là không t i n phát trong a h t h c hành.

V i m t ngôn ng h i khang khác m t chút, tác gi Stephen R. COVEY, ng i M , trong t t c m i tác ph m c a mình, c ng ã nói t i b y b c i lên nh v y, trong nh ng đ phóng làm ng i :

- B c th nh t là sáng t o, ch ng, đ phóng, thay vì ph n ng m t cách máy móc và t ng.

- B c th hai là c u mang trong n i tâm, ích i m mà chúng ta nh m t i, mu n th c hi n, thành t u. H n th c, tr c khi c u mang trong cung đ c a mình, ph i ch ng bà m ã c u mang a con trong tâm t và h nh nguy n c a mình ?

- B c th ba là t lên hàng u tiên, y u t mà chúng ta ch n l a và quy t nh làm « u tiên s m t ».

- B c th b n là l i nhìn « Có ng i, có ta », hay là « Ng i th ng, ta th ng, chúng ta cùng th ng », thay vì l n xã vào m t lo i t duy phi n di n, nh nguyên nh « Tao h n mày thua, tao t t mày x u, tao úng mày sai ».

- Bức thư nôm là lắng nghe, tôn trọng, tìm hiểu, nhìn nhận khác, cho dù đó là một trẻ em, thay vì ép buộc người đi n Phillips nghe và tuân hành mệnh lệnh do chính mình ban bố trên và ngoài.

- Bức thư sáu là « chia sẻ, nghiêm hành » còn mang tên là « trẻ sinh, trẻ thành, trẻ tốt ». Họ nhận, cha mẹ sinh ra con. Nhưng con cũng có khả năng sinh ra cha mẹ, giáo dục cha mẹ, một khía cạnh nào đó trong cuộc đời. Trên đây, trong các chương vừa qua, tôi đã nhận ra: sự có mặt của con có nguy cơ tiềm ẩn trong gia đình, cũng là một sự tiếp, một bài học, một thách thức khủng khiếp, cho cha mẹ, xã hội và Quốc gia.

- Bức thư bảy là ngày ngày « ánh sáng hay là mài nhẵn li » li nhìn làm người của chúng ta. Không làm nháy, nguy cơ « làm người », làm « hình ảnh, mặt tính và thực tiễn » đang trở nên áp đảo và khiến tâm hồn và cuộc đời, chính khi chúng ta nhìn con, nói với con, dạy con...

3.-K thu thập sáu chỉ cảm của Edward DE BONO

Edward DE BONO là người Anh. Tác giả nổi bật của nhiều cuốn sách bàn về Tư duy khoa học. Một trong những phương pháp công nghệ và nhận thức là « thách thức và thách thức », nhằm sáng tạo, tìm kiếm, thoát ra những bế tắc hay là những cản trở của những thói quen cũ kỹ, trong tâm hồn và cuộc đời của chúng ta.

Tôi xin nêu một thí dụ: « Con người bình thường không biết bay hay là con người bình thường phi cơ ». Phi cơ nói đó là những câu nói đi ngược lại chân lý hay là thực tế, cảm giác thực tiễn, không bao giờ trở thành vấn đề?

Thật vậy, Edward DE BONO chọn thay thế hai chữ bình thường, bằng ký hiệu UT (thách thức). Sau đó, tác giả yêu cầu chúng ta sáng tạo, khám phá những cách mà ai đó nghĩ, làm, hay nghĩ. Theo ông, « con người UT biết bay. Con người UT không biết ».

Ngày thứ hai, Edward DE BONO nghĩ chúng ta hãy nghĩ lại, nghĩ nữa, vấn đề này chỉ xảy ra trong những kinh nghiệm, tìm ra những những gì mà con người UT:

- Con người UT là ai?
- Con người UT phi cơ thì nào không biết?
- Con người UT không biết, vì lý do gì?
- Trong cuộc sống « đây và bây giờ », cảm giác cảm nhận của con người UT không biết, con người UT ý thức mang sẵn trong mình những cách nào, những tính gì, ngôn ngữ phi cơ làm sao, quan hệ gì với những người khác thì nào?

Cũng trong tinh thần và lắng nghe kính yêu, tôi xin nêu ra câu hỏi:

- Cha mẹ UT hay là người giáo viên UT dạy trẻ em có nguy cơ tiềm ẩn, phi cơ thì nào?
- Họ cần nói, nghĩ làm sao, những trẻ em y khi lên 6-7 tuổi, không còn có nguy cơ tiềm ẩn?
- Ai là cha mẹ UT, chân dung của họ thì nào?
- Ai là giáo viên UT? Họ đã đi qua những quá trình nào, có mặt trong xã hội chúng ta hay không?

Còn trong khuôn khổ của công việc « Thi tập Dấn Án », tác giả Ed. DE BONO còn nghĩ thêm cho chúng ta « Kỹ thuật Sáu Chiếm M ».

Hơn thế, trải bao nhiêu câu hỏi khác nhau có liên hệ đến một đề án can thiệp và dự định, chúng ta hãy lần lượt đi lên, sáu chiếm m, và tìm ra câu trả lời.

- Chúng ta đi chiếm MÀU TRẮNG, khám phá Thuyết của trẻ em. Thuyết phi chính là những gì mà trẻ em, tai nghe, tay chân tiếp cận?

- Chúng ta đi chiếm MÀU ĐEN, khám phá những gì trong vòm phát triển, công nghệ những gì hành vi, trong 2 ảnh xúc cảm và thị trường quan hệ xã hội.

- Dù trẻ em gặp khó khăn nào chăng nữa, nhưng biết đi lên chiếm MÀU VÀNG mới trẻ, chúng ta sẽ có khả năng khám phá những các em, những người, những người tích cực. Trên những con đường còn lại, đi con mắt của những ai biết nhìn xa và nhìn rộng, nhìn lên và nhìn vào trong ấy sâu sắc tâm hồn, và xuất hiện đầu óc mới ó hoa tươi mới. Những sau những lớp mây mù bao phủ, vào những ngày bão bùng giông tố, mới trẻ và luôn luôn hiện diện, vì vậy ánh sáng và hơi ấm cho mình, không lo trở thành phần nào.

- Khi những xúc cảm những nỗi, buồn phiền, tiếc gì... tràn ngập tâm hồn, và làm tê liệt những gì của cuộc sống, chúng ta vẫn hiên ngang đi lên chiếm MÀU ĐỎ, tên và gọi ra ánh sáng những con yêu tinh mà yêu quái đang khiếm tâm hồn. Hãy tìm ra những tên tuổi và bản thân thực, bên dưới những xúc cảm của chúng ta. Lúc bấy giờ, chúng nó sẽ hóa thân thành những gì bên thân thể và mạch cho chúng ta: chúng ta đang cần những gì, chúng ta có thể tìm kiếm những nhu cầu yêu cầu, những những gì nào? Phi chính khi mới trẻ những mình là học trò, biết trả lời những câu hỏi, mới trẻ và xuất hiện đầu óc, mang ơn cho chúng ta những câu trả lời, những bài học cao quý, lung linh, đi vào?

- Sau khi hiện diện và đi, mới cách can thiệp và chính trị, không làm lo hay là bóp méo và xuyên tạc, bản thân TRẮNG, ĐEN, và VÀNG của thực tế và cuộc đời làm nên, vì chiếm MÀU XANH ĐEN, chúng ta sẽ thấy cuộc Bu Trĩ Cao C trên và đi Đứng bao la, chung quanh chúng ta. Hơn thế, những thị trường Vĩ đại như:

*« Bởi vì mới trẻ xanh,
« Cho nên, mới trẻ long lanh màu trẻ.
« Bởi vì mới trẻ bị khỉ,
« Cho nên mới trẻ xa vì đi ».*

- Vì trẻ xanh trong ánh mắt, công nghệ vì đi trong tâm hồn, chúng ta sẽ đi chiếm MÀU XANH LẠC trên, vác cuốc lên vai, và đi ra ngoài Mùa Xuân, trên những cánh cửa của Quê Hương.

à con có nguy cơ trở lại của chúng ta, lúc bấy giờ sẽ trở thành một đứa con T. Em đang thách thức chúng ta: Hãy Cha, hãy Mẹ, hãy những giáo viên hãy làm Tiên, làm Rồng, cho con trở thành Thánh Gióng trên những ngọn núi xanh cỏ cây đất N. Hãy cho con. Hãy cho con mới. Hãy đi tìm « g », tìm « ng » cho con.

Quý vị Tiên ngày xưa đã làm nên những gì, vì đứa con của mình, « không biết, không biết nói, trong vòng 3 năm, từ 0 đến 3 tuổi ».

Hôm nay, ph i ch ng chúng ta c ng ang th a k cùng m t dòng máu nh các Ngài ? Ph i ch ng chúng ta c ng có kh n ng d y d và giáo d c con cái, hoàn toàn gì ng nh các Ngài ?

4.- D án can thi p v i nh ng b c i lên c th , t d n khó

Trong nh ng i u c n chu n b và s u t m, khi thi t l p b n d án can thi p, theo l i t thú chân thành c a nhi u cha m và các giáo viên, b n r n su t c ngày vì công vi c, i u khó kh n nh t là tìm ra hay là sáng t o NH NG B C I T I có th t , t d n khó, hay là t d i i lên.

Nh m san b ng m t ph n nào nh ng tr ng i hi n th c n y, tôi ngh nh ng cách làm và nh ng giai o n th c hi n sau ây :

Giai o n th nh t : chúng ta l ng giá tr em, v i d ng c do Eric SHOPLER sáng t o, mà tôi ã trình bày v i y m i chi ti t, trong ch ng hai trên ây.

Giai o n th hai : T nh ng B ng s 1- s 9, trong Ch ng Ba, chúng ta s p x p l i các Ti t M c c a B n L ng Giá,

- Th nh t, x p t các TM, theo t ng a h t : B t ch c, Nh n th c, V n ng thô, V n ng tinh, Ph i h p m t v à tay, K n ng T duy và K n ng Ngôn ng .

- Th hai, x p t các TM theo th t , t d n khó, t d i i lên.

- Th ba, sau m i TM, ghi thêm m t cách rõ ràng l a tu i phát tri n tính theo tháng, t 0 n 84 (7 tu i),

- Th b n, ng sau m i l a tu i bao g m t 2 n 3 tháng, ch n l a m t tu i trung bình t ng ng mà thôi.

Giai o n th ba : Đ a vào k t qu c th c a m i tr em, sau khi c l ng giá, chúng ta v Bi u Phát Tri n.

Giai o n th t : Chúng ta bình gi i bi u và t ó trình bày m t B n Báo Cáo, ngh m t ch ng trình can thi p thích ng v i nhu c u c a tr em.

Giai an th n m : Sau t ng 6 tháng làm vi c hay m t n m, chúng ta l ng giá l i tr em, ánh giá ch ng trình can thi p c a chúng ta.

Và sau nh ng giai o n th c hi n d án nh v y, n u có nhi u ng i l ng giá tr em, nh chuyên viên tâm lý B nh vi n, giáo viên Tr ng h c, cha ho c m Nhà...chúng ta có th so sánh nh ng k t qu , c ng nh nh ng l i nhìn khác nhau. V i cách làm có khoa h c và v i s h p tác c a nhi u ng i, th nào chúng ta c ng có th g t hái cho tr em m t vài thành qu khách quan và c th .

Sau ây là B ng s 10 : Các TM c s p x p theo th t , có kèm thêm l a tu i phát tri n.

B ng s 10 : Nh ng TM s p theo th t t d i i lên, theo tiêu chu n l a tu i t 3 lên 84 tháng (7t)

a h t th nh t : B t Ch c

Th t	s TM	Tu i phát tri n	Trung bình
1) Trò ch i cúc cù	52	10-15	12 tháng
2) B t ch c tr làm	129	16-22	19
3) B t ch c tr bi bô	130	17-23	20
4) a tay chào	142	17-23	20
5) Vo tròn t sét	11	24-33	28

6) B t ch c gõ chuông	113	25-29	27
7) B t ch c làm cho	15	26-32	29
8) B t ch c các c ng	41	28-35	31
9) B t ch c ti ng mèo	14	28-35	31
10) L p l i các t	124	28-35	31
11) L p l i âm thanh	123	32-38	35
12) Xoay ng nhìn	6	37-43	40
13) L p l i 2-3 s	100	45-50	47
14) Làm con múa r i	13	45-50	47
15) B m chuông 2 l n	8	55-58	56
16) L p l i 4-5 s	102	66-71	68 (5t)

a h t th hai : Nh n th c Giác quan

1) Nhìn theo b t xà phòng	3	7-15	11
2) V t qua ng gi a	4	7-15	11
3) Nghe ti ng chuông	111	7-15	11
4) Nghe, h ng v	57	7-15	11
5) Nghe, h ng v ti ng	35	7-15	11
6) Tr l i b ngc i u	59	13-17	15
7) Nhìn sách có hình	120	20-25	22
8) M t Chính và Ph	7	30-35	32
9) Phân bi t L n và Nh	25	34-39	36
10) L p ráp úng ch	19	34-49	41
11) X p theo màu	32	45-49	47
12) L p ráp 4 v t	23	45-49	47
13) Tìm ra v t che gi u	108	58-62	60 (5t)

a h t th ba: V n ng Tinh

1) Tay n sâu vào t sét	9	13-17	15
2) L y c m rakh i tr c	65	13-20	16
3) C m thanh g nh	10	15-19	17
4) M , óng công t c i n	119	15-20	17
5) Th r i kh i vào bình	99	15-21	18
6) Xâu h t c m vào tr	66	16-23	19
7) C m v i ngón cái và tr	109	21-24	22
8) Ph i h p 2 tay	67	25-28	26
9) M , óng n p chai	1	26-30	28
10) Th i làm b t xà phòng	2	26-30	28
11) Xâu h t c m	63	30-33	31
12) Nh n ra v t b ng tay	87	46-49	47
13) Dùng kéo c t gi y	86	46-50	48
14) N n chi c bát v i t sét	12	48-52	50
15) Ngón cái ng các ngón	42	62-64	63
16) V hình ng i	84	70-74	72 (6t)

a h t th b n: V n ng Thô

1) C m banh trong 2 tay	47	13-16	14
-------------------------	----	-------	----

2) Tay y trái banh t i	48	13-17	15
3) Ng i th ng trên gh d a	50	14-19	16
4) i m t mình	37	14-22	18
5) Chuy n tay này qua t.kia	68	14-22	18
6) C m ly u ng	60	14-24	19
7) Ném banh	44	19-27	23
8) Ng i, dùng chân di ng	51	21-28	24
9) a tay v t ng gi a	24	24-28	26
10) Ch m chân nh y t i	40	24-31	27
11) V tay	38	24-31	27
12) Phân bi t tay m nh-y u	72	28-33	30
13) á vào trái banh	45	28-35	31
14) ng th ng trên l chân	39	29-36	32
15) Chân chính, Chân ph	46	30-34	32
16) ón b t qu banh	43	46-51	48
17) u a s i giây có c m64		46-51	48
18) i lên, m i chân l c p	49	61-65	63 (5t)

a h t th n m : Ph i h p M t và Tay

1) V ngu ch ngo c t do	71	16-20	18
2) L p ráp 3 hình 3 c	26	27-31	29
3) L p ráp 3 hình	20	27-31	29
4) S p l i các kh i vào h p	94	27-31	29
5) Ch ng các kh i lên nhau	93	35-38	36
6) S p úng các ch cái	80	39-42	40
7) Chép l i hình tròn	74	42-46	44
8) l i trên các c nh	79	44-51	47
9) L p ráp hình con mèo	30	46-50	48
10) Chép l i ng th ng	73	46-50	48
11) Tô màu trong gi i h n	78	51-54	52
12) Chép l i hình vuông	75	55-59	57
13) Chép l i hình tam giác	76	67-69	68
14) Chép l i 7 ch cái	83	67-69	68
15) Chép l i hình thoi	77	72-76	74 (6t)

a h t th sáu: K n ng T Duy

1) Tìm ra m t v t c gi u	53	10-14	12
2) Tiên li u nh ng i u quen	141	19-23	16
3) Bi t cho, khi có ng i xin	117	21-26	23
4) Phân bi t 2 v t khác nhau	98	23-27	25
5) X p úng v t v i hình nh	115	24-27	25
6) Ch các ph n trên thân th	17	25-28	26
7) Ch các ph n trên con r i	16	26-31	28
8) Thi hành m nh l n n s	131	27-29	28
9) Dùng b i u t cách v t	118	28-33	30
10) Phân bi t L n Nh	28	31-36	33

11) Thi hành ch th b ng l i	128	36-41	38
12) Thi hành m nh l nh 2 ph n	97	36-41	38
13) Dùng i u b t 1 hình nh	110	38-42	40
14) Phân bi t 3 hình : tròn, vuông	22	40-44	42
15) Nh n bi t các hình nh	121	42-45	43
16) Nh n bi t 5 màu s c	34	42-45	43
17) Ch i qua l i gi a 2 con r i	18	44-47	45
18) S p x p theo màu và hình	114	49-52	50
19) L p ráp hình a con trai	89	49-52	50
20) L p ráp hình con mèo	29	49-52	50
21) Nh n bi t v t b ng xúc giác	88	54-56	55
22) Phân bi t s l ng gi a 2 và 6	96	60-63	61
23) Vi t ra tên mình	85	60-63	61
24) Nh n bi t 9 ch cái	82	65-67	66
25) Ghép l i 6 ph n hình con bò	31	70-73	71
26) Thi hành ch th c vi t ra	140	76-81	78 (6t)

a h t th b y : K N ng Ngôn Ng

1) Xin giúp	61	17-13	15
2) Nói c nh ng câu 2 t	132	22-26	24
3) G i úng tên nh ng v t d ng	116	25-28	26
4) Dùng i danh t Tôi, Con...	135	25-29	27
5) Bi t tên và h c a mình	69	28-33	30
6) Nói nh ng câu có 4-5 t	133	29-33	31
7) Bi t th nào là Nhi u, Ít	134	32-35	33
8) Bi t mình trai hay gái	70	32-38	35
9) L p l i câu ng n	125	33-38	35
10) L p l i dây 2-3 s	101	34-38	36
11) Bi t dùng t L n và Nh	27	40-45	42
12) G i tên các hình nh	122	40-45	42
13) G i tên 5 màu s c	33	46-51	48
14) L p l i câu khá dài, n s	126	46-51	48
15) G i tên 3 hình : tròn vuông...	21	48-53	50
16) m l n ti ng	104	53-55	54
17) m 2-7 kh i	95	56-59	57
18) L p l i nh ng câu ph c t p	127	58-62	60
19) L p l i dây 4-5 s	103	60-63	61
20) c nh ng con s 1-10	105	60-64	62
21) G i tên nh ng ch cái	81	62-66	64
22) Tính nh m bài toán c a mình	106	67-70	68
23) c nh ng t ng ng n	136	68-72	70
24) Tính nh m bài toán khách quan	107	68-72	70
25) c câu ng n	137	71-75	73
26) c v i vài ba l i	138	72-76	74
27) c và hi u	139	75-80	77 (6t)

Vì cách x p lo i các TM theo th t t d n khó, thích ng cho m i l a tu i, chúng ta ã chuy n i và s d ng B n L ng Giá ban u, v i nhi u ý h ng khác nhau nh sau :

- Ý h ng th nh t : V i 3 lo i i m (+), (+/-) và (-), trong các B ng s 1- 7, chúng ta v bi u xác nh ba vùng khác nhau nh Vùng T L p, Vùng H c T p và Vùng Xa L .

- Ý h ng th hai : Kh o sát nh ng k t qu chênh l ch gi a 7 a h t khác nhau, nh m xác nh v trí hay là lý do ch m phát tri n c a tr em. D a vào ó, chúng ta ch n l a và s p x p các u tiên 1, 2 và 3, trong ch ng trình can thi p hay là d y d . M t cách c bi t, v i nh ng bài h c h ng ngày, chúng ta giúp tr em t t nâng cao nh ng a h t còn ch m và kém, t t san b ng nh ng chênh l ch quá l n gi a b y a h t khác nhau. Trái l i, khi tr em có nh ng giai o n thoái hóa v m t hành vi, chúng ta ch n l a a h t và nh ng TM nào, trong ó tr em có nhi u thu n l i và d dàng nh t. Chúng ta can thi p nh ng v trí y, giúp tr em kh c ph c nh ng khó kh n hi n t i và tìm l i lòng t tin c a mình. Chúng ta s tr l i kh o sát cách làm n y, trong ch ng bàn v nh ng r i lo n hành vi.

- Ý h ng th ba : Trong m i a h t can thi p, chúng ta s n có nh ng b c i lên hay là nh ng bài h c c th , c s p x p t d i lên trên, t d n khó.

- Ý h ng th b n : Quy t nh và ch n l a m c tiêu c th cho m i ngày hay m i tu n.

- Ý h ng th n m : Sau m i k h n 3 tháng, 6 tháng, 1 n m, chúng ta có nh ng i m m c c th , ánh giá s ti n b c a tr em.

B ng s 11 : T ng h p K t qu « Ba Vùng Sinh Ho t »

Tên tr em :-----

Ngày th c hi n công vi c L ng Giá :-----

Ng i th c hi n :-----

S th t	BC	NT	V t	V T	PH	TD	NN	Tu i	PT
theo B.9!	!	!	!	!	!	!	!	!	!
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	1-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	2-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	3-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	4-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	5-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	6-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	7-----
8-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	9-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	10-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	11-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	12-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	13-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	14-----
15-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	16-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	17-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	18-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	20-----

- ----	21-----	-----	----
22-----	-----	----	23-----
-----	-----	24-----	-----
-----	-----	25-----	-----
-----	26-----	-----	-----
-----	27-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

4.- M i ngày ch n l a m t Ti t M c duy nh t làm m c tiêu

Theo tình th n và l i nhìn c a tác gi Spencer JOHNSON, khi l p d án, v i ý nh MU N d y cho tr em t i n phát và kh c ph c nh ng nguy c t b c a mình, cha m , giáo viên và các chuyên viên thu c m i ngành ngh ... d sa vào c m b y Ý CHÍ TOÀN N NG. T ó, chúng ta có xu th áp t T NGOÀI và T TRÊN, nh ng i u không có liên h v i NHU C U th c s c a tr em.

Thay vì làm nh v y, Spencer JOHNSON ngh chúng ta hãy QUY T NH m i ngày ch n l a m t m c tiêu r t nh . M c tiêu c a chúng ta không ph i là D Y tr em. Trái l i, chúng ta b t u H C, tìm hi u v cách th c sinh ho t h ng ngày c a tr em. M t cách c th , chúng ta t ra nh ng câu h i t ng t nh sau :

- Tr em B T CH C th nào, i u gì, khi nào ?
- Tr em s d ng 5 GIÁC QUAN v i m t t i n trình nào ? Tr em thích c kich thích làm sao ?
- Tr em b t u nh ng sinh ho t V N NG TINH và V N NG THÔ nh th nào ?...
- Và c nh v y, chúng ta t ra nh ng câu h i thu c t t c 7 a h t : B t ch c, Nh n th c giác quan, V n ng tinh, V n ng thô, Ph i h p m t v à tay, T duy và Ngôn ng .
- M i ngày, thay vì ôm m quá nhi u chuy n, chúng ta CH quy t nh, ch n l a M T trong 131 TM trên ây làm m c tiêu, H C hay là D Y chính mình.

D án, theo cách ngh c a Spencer JOHNSON, bao g m 3 giai o n then ch t :

- Giai o n M t : Ch n l a m t m c tiêu duy nh t,
- Giai o n Hai : Khen th ng chính mình, t c kh c khi th y mình ã th c hi n và thành t u,
- Giai o n Ba : Ng i l i tìm cách s a sai và i u ch nh, khi th y mình hoàn toàn không thành t m c tiêu.

Giai an QUY T NH m c tiêu bao g m 6 b c i lên nh sau :

- 1.)- V n d ng c hai lãnh v c t duy và xúc ng ch n l a m c tiêu nào có kh n ng áp ng v a nhu c u th c t v a nhu c u xúc ng hi n t i c a tôi.
- 2.)- Ghi l i m c tiêu trên m t t gi y và niêm y t m t n i trang tr ng, mà tôi có th c lui c t i nhi u l n trong ngày.
- 3.)- Vì t m t cách v ng n, b t u b ng : « Hôm nay, tôi quy t nh... ».
- 4.)- Ghi rõ thêm th i i m th c hi n, m t cách c th nh : « Vào lúc... ».
- 5.)- Ch n l a m c tiêu nào, m i l n có d p a m t nhìn qua, tôi ã c m th y mình h ng say, h ng thú và h nh phúc, c h i u y ang c t t th c hi n.

- 6.)- Kh o sát hành vi : « Tôi ã làm úng hay ch a i u mà tôi ã quy t ãnh và ch ãnh l a m t cách h ng say và sáng su t » ?

Giai o n KHEN TH NG b t u l p t c v a khi tôi thành t u m c tiêu. Giai o n n y g m có 5 b c c th sau ây :

- 1.)- V a khi tôi c m th y tôi ã thành t u m c tiêu, m t cách t t p, úng nh d t ng, tôi d ng l i, nhìn nh ãn giá tr c a mình và tìm l i khen th ãng k t qu mà tôi v a th c hi ãn.
- 2.)- Di ãn t m t cách c th và khách quan i u tôi v a làm.
- 3.)- Trình bày ra ngoài b ng ngôn ng , n i ãn m h ng say, h ng thú v ã hãnh di ãn c a mình : « Tôi ã thành công, tôi ãng sung s ãng, tôi ãng c khen th ãng... ».
- 4.)- D a vào hành vi và xúc ãng mà tôi v a di ãn t , tôi kh ãng nh v con ng i c a mình : « Tôi là m t con ng i có giá tr ích th c ».
- 5.)- Tôi thúc gi c và khích l ãnh : « Hãy t i p t c h c nh v y, vì ó là con ng làm ng i... ».

Giai o n I U CH NH c ãn kh i ãng t c kh c, khi tôi nh ãn th y hành vi c a tôi không á p ãng và th a nguy ãn m c tiêu mà tôi ã quy t ãnh. Công vi c ãn y bao g m 6 ãng tác c th :

- 1.)- Tôi t c kh c d ng l i, tìm cách I U CH NH, v a khi nh ãn th y hành vi không thích h p v i m c tiêu mà tôi ã quy t ãnh và ch ãnh l a.
- 2.)- Tôi ý th c m t cách sáng su t tôi ã SAI L M. Thêm vào ó, chính i u sai l m y ã c ãn tr ãi h c t p và t i ãn b .
- 3.)- Tôi nhìn nh ãn tôi ã làm nh ãng i u v ãng v . Do ó, tôi c m th y b t an. V a càng b t an, tôi càng c mong thay ãi hành vi hi ãn t i c a mình.
- 4.)- M c dù hành vi c a tôi không th hi ãn i u tôi coi tr ãng, tôi v ãn phân bi t rõ ràng gi a hành vi và con ng i c a tôi. Hành vi x u không làm cho con ng i c a tôi tr ãn x u, trong b ãn s c và giá tr c a mình.
- 5.)- Thay vì bi ãn mình hành vi sai trái c a mình, tôi tìm cách chuy ãn hóa, c i t i ãn.
- 6.)- Khi b t u công vi c chuy ãn hóa nh v y, tôi ã tr l i v i thái ã và ý h ãng h c t p. Cho ãn, tôi c m th y con ng i c a mình v ãn an toàn và nguyên v ãn, ãng nh t và liêm chính, ãng h a là không b gi ãng co và xâu xé, phân hóa gi a 2 ho c 3 con ãng mâu thu u v i nhau.

5.- Theo L i ãnh c a Spencer JOHNSON, bao nhiêu th t b i và v , trong b ãn thân và cu c i, c ãng nh trong lòng t ãn c và Nhân Lo i... u phát xu t t th c tr ãng “thi u nh t ãm” lan trãn kh p m i ãi.

L c l ãng phá ho i và ph ãn b i ãn m ngay trong chính ãi ãm và con ng i c a chúng ta.

H ãn th c, trãn m t t duy, chúng ta thi t l p nh ãng d ãn r t “oai h ãng”. Nh ãng ãn lúc th c hi ãn, chúng ta không t i ãn mình có y h ãng say và ãi t ãnh, th c hi ãn nh ãng i u chúng ta ã quy t ãnh và hô hào. H ãn ai h t, chính chúng ta là “ng i th c g y bán xe”, i v i ãng nguy ãn v ãng và hoài b ão c a chúng ta.

M t cách c th , i v i tr ãm có ãng c t b , chúng ta bi t r t rõ v m t th c t : Các em ãng có ãnh ãng r i lo ãn tr m tr ãng, trong ã h t quan h t i p xúc và trao i gi ãng i v i ãng i, b t u t ãnh ãng ãi ãn trong gia ãnh.

Thần thánh, chúng ta đã HC thay gì hay chưa, nhưng quan hệ của chính chúng ta, trong cuộc sống hàng ngày?

Chúng ta muốn cho trẻ em có những thói quen tốt, trên bình diện quan hệ. Tuy nhiên, muốn có quan hệ, phải có ít nhất 2 người. Và bao lâu TÔI chưa thay gì về phía mình tôi, làm sao tôi có thể đòi hỏi trẻ em thay gì?

Trong tinh thần và lòng kính trọng, tác giả Spencer JOHNSON nghĩ chúng ta hãy đặt ra cho mình 6 câu hỏi sau đây, trước khi quyết định hay là làm đi để đáp lại chúng ta:

- 1) Nhu cầu thực sự của tôi là gì? Phải chăng đó chỉ là một nguy hiểm, gì đó muôn ngàn nguy hiểm mà vu vơ khác mà thôi?
- 2) Phải chăng tôi đã thu lại những tin tức cần thiết, khi quyết định về nhu cầu của tôi? Tôi đã khảo sát những người khác, trước khi chọn lựa không?
- 3) Chạy trốn bị nhu cầu thành hiện thực, phải chăng tôi đã vội vàng quyết định, khảo sát một cách nhanh chóng những tác động, tốt hay xấu?
- 4) Ngoài ra, khi xác định nhu cầu như vậy, phải chăng tôi đã lắng nghe tâm tình và xúc động của tôi, trước khi quyết định trung thực và liêm chính? Tôi không nói một lời làm mất lòng. Tôi không ba hoa, chích chòe.
- Trước giác ngộ khuyến khích và thúc giục tôi hiện ngang đít, hay là đứng lì, khảo sát một cách nghiêm chỉnh, những nghi vấn?

Sau cùng tôi có thể tin, cần trẻ em vượt qua những gì hay không? Nói cách khác, khi tôi đã nghĩ về quyết định của tôi, phải chăng tôi có thể can đảm để nói không với những gì còn lại, nhất là những gì kỳ diệu “bàn lùi” hay là “thực sự bán xe”, khi đã chọn lựa và cần trả bằng chân của tôi, trong chi phí hàng thì tôi phải trẻ em những quan hệ, những tình cảm, tích cực, xây dựng và hài hòa?

Chương N m

Những Hành Vi R i Lo n

Trong các chương trình này, tôi đã nói nhiều về ảnh hưởng và phát triển của trẻ em. Tuy nhiên, tôi không quên bất tài, nhảm nhí, gì vớ vẩn không thể và không bị thể mặt thể trạng khách quan: Trẻ em đang có những hành vi r i lo n, trong bản thân và cuộc sống.

Những triệu chứng mà tôi đã nhắc lại, trong Lịch sử, hàng ngày ngày để đưa ra một cách trình bày, toàn bộ những phát triển và ảnh hưởng của trẻ em. Chính vì lý do này, thể thể cần thiếp của chúng ta phải có tính cách “TOÀN DIỆN”. Chúng ta tác động, bằng cách áp dụng và thay đổi những nhu cầu của trẻ em trong những ngày làm việc. Thay vì vụ việc những ông vớ vẩn và cuộc sống của chính chúng ta.

Hơn thế, chúng ta nhìn CÂY, những vấn đề không quên R NG. Hàng khác, ích lợi gì những chương trình hô hào “Bảo vệ R ng”, mà không tạo ra những gì có khả năng giảm bớt, vun tưới những gốc cây còn non yếu, trong suốt những ngày hè oi bức và khô hạn? Chính vì lý do này, trong những trường hợp, khi đi mà không có đường và không có, nghĩa là không áp dụng những thể thể của trẻ em, chúng ta càng làm cho vấn đề ngày càng thêm trầm trọng.

Nói khác đi, như Eric SHOPLER đã nhấn mạnh, bên cạnh những hành vi r i lo n của trẻ em, chúng ta cần phải nhìn và nhận thức một cách sáng suốt: những xúc động lo sợ, hãi hùng hàng ngày và làm chi mà toàn tâm hồn và cuộc sống của trẻ em. Không có những quan hệ an toàn, hài hòa và những, do cha mẹ và thầy cô sáng tạo... làm sao các em có thể vượt qua tình trạng “lo sợ và tê liệt” của mình?

Trong tình thế này và lòng kính yêu, chúng ta hãy nhìn lại những gì chính yếu sau đây:

- Thứ nhất, Bản Luận của Eric SHOPLER đã khảo sát thế nào những hành vi r i lo n?
- Thứ hai, chúng ta có thể làm gì để giúp trẻ em? Mục tiêu của chúng ta quy định và theo dõi, phải chăng là ý chí toàn diện “chấn động, lo sợ” một thể thể đã có mặt? Hay là chúng ta khiêm tốn và can đảm “chuyên hóa” những hành vi r i lo n của trẻ em, vì những bước đi lên nhỏ nhỏ?

1.- Hành vi r i lo n trong Bản Luận của Eric

Trong 174 TM của Bản Luận của Eric, có tất cả 43 TM dành cho việc khảo sát Hành vi r i lo n của trẻ em. Một cách cụ thể, Eric SHOPLER chỉ nói đến 4 loại r i lo n sau đây:

- Thứ nhất là R i lo n về Quan hệ tiếp xúc và trao đổi qua lại hai chi u. Hơn thế, hãy làm việc là hãy xin và cho, cần những hành vi và thể thể chi u. Tôi cần những khác, những người khác, bất cứ những gì đã sinh ra tôi, cần những của tôi. Sau

khi nh n, ph i ch ng tôi bi t cho? R i lo n hành vi b t ngu n t lãnh v c ý th c và kh n ng t o quan h qua l i v i nh ng ng i ang sinh s ng v i mình. Tôi dùng l i vi t t t: RIQh.

- Th hai là r i lo n v Ý thích (RIYt), khi ti p c n v i các lo i trò ch i, d ng c , hay là các v t li u nh t sét, b t xà phòng... b c l ý thích c a mình, trong nh ng sinh ho t n s , thông th ng, nh Nhìn, Nghe, a tay va ch m, kh i ng nh ng âm thanh... theo l i nhìn c a tác gi Donald W. WINNICOTT, tr em ph i bi t “S ng m t mình”, làm ch tình hình, không l thu c vào k khác. L i nói tí ng Anh c tác gi s d ng là : “To be there”. To be có ngh a là làm ch th , th ch ng. There có ngh a là vào lúc y, ch y. H n th c, kh n ng làm ch th c a tr em, lúc ban u, ch h n h p trong m t vài giây, vài phút, v i m t vài v t và d ng c . Nh s có m t y khích l và nâng c a ng i l n, nh cha m , cô th y... tr em s d n d n phát huy và m r ng kh n ng làm ch th c a mình. Không có ý thích hay là ng c thúc y t bên trong nh v y, tr em ch có m t n p s ng ù lì, b ng, l thu c, ch i m nh l nh c a ng i l n. Thay vì quy t nh, ch n l a và sáng t o nhi u con ng khác nhau, khi ti p c n m t d ng c , m t trò ch i, tr em ch ph n ng m t cách máy móc và t ng, hay là l p i l p l i m t hành vi, c h m t chi c máy ghi âm ch phát ra su t ngày, m t i p khúc duy nh t và nhàm chán.

- Th ba là nh ng r i lo n v giác quan (RIQg). Tr em nhìn th nào, nghe làm sao, cho vào mi ng nh ng gì, có th nh n ra nh ng v t thông th ng, b ng xúc giác hay không? Không b t u phát huy, m t cách ng n, nh ng sinh ho t c b n n y, làm sao tr em có th ti n xa h n, trên con ng h c t p, khám phá môi tr ng chung quanh, ti p thu nh ng c u trúc c a th c t ?

- Th b n là nh ng r i lo n v ngôn ng (RINn). có th s d ng l i nói, nh m xúc tí n nh ng quan h trao i qua l i hai chi u, gi a ng i v i ng i, tr em ã i qua nh ng b c u tiên nh khóc la, làm ra nh ng tí ng ng, nh ng âm thanh hay không? Ngôn ng “không l i” ã d n ng th nào cho ngôn ng “có l i”?

B ng s 12: T ng h p K t qu v Hành vi R i Lo n

Sau ây là n i dung c th trong B n L ng Giá v Hành vi:

1.1.- R i lo n v Quan H :

T M S	i m		
	(+)	(+/-)	(-)
54) Nh n ra hình c a mình trong g ng	----	----	----
55) T ra vui thích khi c b ng lên	----	----	----
91) t câu h i, chia s ...	----	----	----
92) Trao i v i ng i l n....	----	----	----
146) Nhìn th ng vào m t k khác	----	----	----
152) T ra có c m tình v i ng i l n	----	----	----
154) H i ý ki n, xin giúp	----	----	----
155) T ra s , nh ng v n nh n làm quen	----	----	----

- 157) L u tâm n s có m t c a ng i l n ---- ---- ----
 158) Bi t h p tác v i ng i l n ---- ---- ----
 160) Ch p nh n thái b t bình ---- ---- ----
 173) Thích c khen th ng ---- ---- ----

T ng c ng các TM : 12

i m (+):-----
 i m (+/-)-----
 i m (-)-----

1.2.- R i lo n v Ý Thích

TM s	i m		
	(+)	(+/-)	(-)
62) Bi t ch i v i s i dây	----	----	----
90) Bi t ch i m t mình	----	----	----
144) Bi t tò mò khám phá phòng c	----	----	----
145) Bi t khám phá trò ch i, tìm cách ch i	----	----	----
153) Bi t t ch c, l u tâm tr c d ng c	----	----	----
159) Bi t chú ý, t p trung trong công vi c	----	----	----
172) Có nh ng ng c thúc y	----	----	----
174) Hãnh di n khi thành t u	----	----	----

T ng c ng s TM: 8

i m (+)-----
 i m (+/-)-----
 i m (-)-----

1.3.- R i lo n v Giác quan

TM s	i m		
	(+)	(+/-)	(-)
5) Trong cách kh o sát các hình kh i (xúc)	----	----	----
36) Sau khi nghe ti ng lách gõ nh p (thính)	----	----	----
56) Sau khi b gh o (xúc)	----	----	----
58) Sau khi nghe ti ng còi (thính)	----	----	----
112) Sau khi nghe ti ng chuông (thính)	----	----	----
143) Sau khi b nhéo (xúc)	----	----	----
147) M c bén nh y v th giác	----	----	----
148) M c bén nh y v thính giác	----	----	----
149) Bén nh y v xúc giác, va ch m	----	----	----
150) V v giác	----	----	----
151) V kh u giác	----	----	----
156) Hành vi máy móc, t ng, l p l i (xúc)	----	----	----

T ng c ng s TM: 12

i m (+)-----
 i m (+/-)-----

i m (-) -----

1.4.- R i lo n v Ngôn ng

TM s	i m		
	(+)	(+/-)	(-)
161) Cách phát âm, cung i u lên xu ng	----	----	----
162) Ch bi bô, lú lo, không có phát âm?	----	----	----
163) Dùng t có ý ngh a?	----	----	----
164) Dùng m t lo i ngôn ng cá bi t?	----	----	----
165) L p l i nh ti ng v ng sau m t th i gian?	----	----	----
166) L p l i t c thì, sau khi k khác nói	----	----	----
167) M t s t lui t i nh m t i p khúc	----	----	----
168) L n l n i danh t Tôi, Con, nó, m y...	----	----	----
169) Ngôn ng có ý ngh a trao i	----	----	----
170) Dùng úng v n ph m	----	----	----
171) Trao i m t cách h n nhiên?	----	----	----

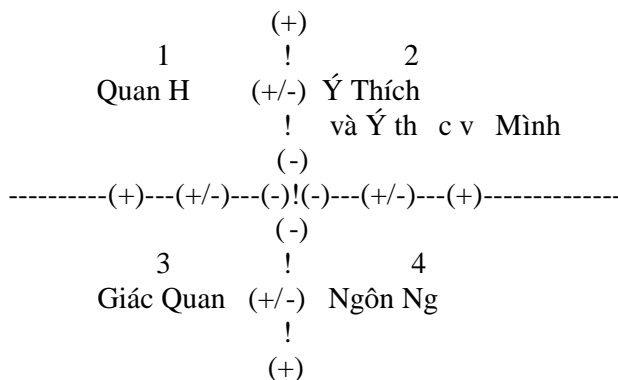
T ng c ng s TM: 11

i m (+) -----
 i m (+/-) -----
 i m (-) -----

Trình bày k t qu trên m t s

Trên m t vòng tròn c phân chia làm 4 ph n b ng nhau. G n trung tâm, có bao nhiêu i m Thi u Sốt (-), chúng ta v b y nhiều vòng en, t ng tr ng vùng r i lo n. Sau ng en, d a vào nh ng i m Kh i Phát (+/-), chúng ta v nh ng vòng , t ng tr ng vùng h c t p. Sau h t, v i nh ng i m Thành T u (+), chúng ta v nh ng ng vàng, t ng trung vùng t l p.

B ng s 13

Khi so sánh di n tích c a 3 vùng khác nhau, chúng ta s nh n th y “m c và t c r i lo n” c a các tri u ch ng ang d n d n lan t a và ch ng , trong nhi u a h t phát tri n khác nhau c a tr em.

Trên B ng s 13, các i m Tiêu c c (-) c Eric SHOPLER x p t g n trung tâm c a vòng tròn, nh m trình bày m c l n chỉ m c a các hành vi r i lo n. Thay vì làm nh v y, chúng ta c ng có th o ng c cách trình bày này, b ng cách cho vào g n trung tâm, các i m Tích c c (+), và em ra ngo i vi, nh ng i m Tiêu c c (-). Th th c can thi p c a chúng ta lúc b y gi là t p trung n l c vào Vùng Phát kh i (+/-) gi a. M i ngày hay m i tu n, chúng ta ch n l a m t TM trong s 43 TM, chuy n bi n i m (+/-) thành i m (+). ó là Lo i S Ph à tôi ã nói t i tr c ây, và s trình bày trong các o n sau ây.

2.- Nh ng ng h ng “can thi p” và chuy n hóa

Th theo l i nhìn và cách trình bày c a Eric SHOPLER, xuyên qua 43 TM c a B n L ng Giá, có th k t d t v i tr em, nh ng quan h xây d ng v à hài hòa, các b c cha m và ng i giáo viên c n tôi luy n nh ng phong thái sau ây:

- Ch p nh n và tôn tr ng quy n khác bi t “t t y u” c a tr em. M t cách c bi t, khi tr em t ch i, “KHÔNG” làm, chúng ta hãy thuyên gi i : “Tr em không bi t và không có kh n ng, trong hoàn c nh hi n t i”, thay vì “tr em c ng u, không mu n, thi u thi n chí...”

- ng n, có m t v i tr em m t cách tích c c v à n ng ng. ng th i t o ra m i i u ki n thu n l i và an toàn, khi tr em b t u bi t “s ng m t mình” hay là “ch i theo cách c a mình”, tùy theo nh ng giai o n phát tri n khác nhau.

- Chính nh ng lúc tr em t ra không c n chúng ta, chúng ta v n có m t “m t cách n ng ng” v i các em. Thay vì bu n b c và nhai i nhai l i trong n i tâm, nh ng l i thuyên gi i có tính cách tiêu c c: “Mày không c n tao, thì tao i làm chuy n khác”.

- M t cách c bi t, v i nh ng tr em ang g p khó kh n trong v n t o quan h , chính chúng ta là ng i d n kh i, i b c u tiên, n v i tr em, b t ch c nh ng gì tr em ang phát kh i. L p l i nh ng âm thanh và tí ng ng c a tr em. Ph n nh nh ng gì ang di n bi n trên b m t, và nh t là trong a h t xúc ng. Hãy b t u “ i theo” tr em, pacing. Sau ó, chúng ta m i có i u ki n leading, i u h ng và can thi p.

- Ví d : M th y con s , m l i g n v i con. Con ang thét la. Theo cách m hi u, con b c b i, t c gi n. Con hãy ánh m nh vào bao g i n y nh M làm, h t t c gi n i...Khi thuyên gi i m t cách tích c c nh v y, chúng ta d a vào m t vài d u hi u khách quan nho nh . Ngoài ra, chúng ta ng nêu lên v n lý thuy t m h : “Cách thuyên gi i c a tôi úng hay Sai?”. Gi a tr em v i chúng ta, “T t c u là quan h ”. T t c là nh p c u trao i và chia s qua l i.

- T nh ng i u mà tr em t ra yêu thích và bi t làm, chúng ta d n d n ng thêm nh ng trò ch i có ch c n ng thúc gi c, v n d ng các giác quan, nh t là Th , Thính và Xúc giác.

- Sau cùng, chu n b kh n ng s d ng ngôn ng “có l i” hay là “không l i”, chúng ta b t ch c tr em, l p l i khi tr em b t u lú lo, b p b , phát âm. ng th i, n u tr em thích thú ón nh n, chúng ta trình bày thêm nh ng cách làm, nh ng c u trúc, nh ng m u th c, hay là nh ng nh ng th t nh : T trên xu ng d i, t

tr c ra sau, t trong ra ngoài, t l n n nh , t bên trái i qua bên m t. Nói m t cách n s và v n g n, chúng ta ngh “nh ng qui lu t”, nh ng “th th c” chu n b các em s ng trong xã h i. Tuy nhiên, i u quan tr ng s m t là chúng ta c n b n nh y, không bao gi v t quá “ng ng ch u ng” hay là t o ra kh au cho tr em.

- Nói tóm l i, trong t t c nh ng i u chúng ta làm v i tr em và cho tr em, sáng t o hay là phát huy QUAN H tích c c và xây d ng có ngh a là th c thi 4 ng tác “XIN, CHO, NH N và T CH I”, theo l i nh ngh a c a tác gi Jacques SALOMÉ. Trong s y, T CH I là cách làm quan tr ng nh t, nh ng khó h n t t c . Chúng ta h c t p NÓI KHÔNG, m t cách c ng ngh và rõ ràng, ch khi nào tr em vi ph m nh ng qui lu t xã h i nh p ánh, t n công các em khác, h y ho i thân xác c a chính mình hay là xé nát, p b các v t li u và h c c ...Ngoài ra, nh tôi ã nói lui nói t i nhi u l n trong các ch ng tr c ây, ch có quan h th c s và xây d ng, khi chúng ta “làm ng i”, và ãi ng tr em nh nh ng con ng i th c s và tr n v n, ngang hàng chúng ta, có quy n l i và giá tr nh chúng ta. Không có i u ki n c b n n y, trong l i nhìn và hành ng c a chúng ta, t t c nh ng gì chúng ta nói và làm ch là “tuyên truy n và lão khoét”.

Khi thi t l p nh ng quan h “Xin, Cho, Nh n và T ch i” nh v y, cha m và ng i giáo viên ang áp ng hai nhu c u c b n c a tr em:

- Nhu c u th nh t là Tình Th ng. H n th c, khi c m th y mình c th ng, tr em s ý th c n giá tr c a mình. Thêm vào ó, khi c th ng, tr em s ng trong b u khí an toàn, thanh th n, vui t i và h nh phúc. D a vào tình th ng và c m th c an toàn n y, tr em s d n d n phát huy kh n ng “s ng m t mình”, ch i m t mình, khám phá môi tr ng chung quanh, b ng cách v n d ng m i giác quan c a mình.

- Nhu c u th hai là Th c t , còn c g i là C u trúc hay là Qui lu t. Nh h c t p, tr em d n d n ti p thu và h i nh p nh ng c u trúc c a th c t . Và khi có nh ng c u trúc trong n i tâm, tr em s bi t mình ang âu, i n âu, ch n con ng nào, c n tránh nh ng c m b y nào...Nh vào nh ng c u trúc y, tr em bi t s ng t l p và t ch c c u c i c a mình.

Trong nh ng giai o n phát tri n và t ng tr ng, t 0 n 6 tu i, n u th m nhu n c hai bài h c n y, tr em s kh ng nh v mình: “Tôi c th ng và tôi có kh n ng c u trúc hóa th c t , tôi là ng i có giá tr”. Ý th c y là m t lo i “kháng th ” trong n i tâm, hay là m t “kh n ng mi n nhi m”, giúp tr em ng v ng tr c m i bão bùng giông t c a c u c i.

Nói cách khác, khi cha m hay là ng i giáo viên tìm cách d y cho con em bao nhiêu bài h c, mà không d y c hai bài h c n y, t t c công trình c a các v y ch là “n c r i u v t”.

Trái l i, cho dù Nguy c T b ang e d a và kh ng ch , n nào ch ng n a, n u tr em v n h c c hai bài h c n y m t cách vui t i và nhu n nhu y n, tr em y s có n i l c “VÙNG NG LÊN”.

Ph i ch ng ó là m t THÁCH l n lao và k v ang i ch t t c cha m và ng i giáo viên, trong m i d án can thi p và d y d h ng ngày?

Chương Sáu

nh Lý của Douglas M. ARONE v H i chúng T B

Trong Chương Tám của Cuốn sách “Tr em T b” (Hè 2005), tôi đã khảo sát vai trò quan trọng của Não b H Vi n, trong i s ng c a con ng i, v i ba c u trúc chính y u là i Th , H nh Nhân và H i Mã.

- H i Mã (Hippocampus) là c u trúc có ch c n ng tàng tr m i tin t c ã c thu nh n trong quá kh , bẫy gi tr thành nh ng hoài ni m.
- i Th (Thalamus) là c u trúc u tiên c a H Vi n (Limbic), có ch c n ng ti p thu và phân ph i m i tin t c hi n t i, do các vùng ngo i vi c a c th g i v , Tân Võ Não (Neocortex) phân tích, c u xét nh m ngh nh ng cách áp ng thích h p và có ý th c.
- Trong s nh ng tin t c do ngo i vi g i v , nh ng tin t c có tính kh n tr ng c i Th g i th ng n H NH NHÂN (Amygdala) thu c c ùng m t H Vi n. Ph n v c a c u trúc n y là tham c u kho hoài ni m thu c C u trúc H i Mã, sát bên c nh, và t c thì phát ra nh ng m nh l nh c p t c, các b ph n có liên h , ph i ch p hành, không trì ho n.
- ng th i v i m nh l nh c p t c c phát i, H nh nhân phong t a m i con ng a tin còn l i, b ng cách ra l nh nh ra trong ng máu nh ng hóa ch t nh Adrenaline, nh m nâng cao m c canh th c, phòng và ph n u.
- Khi làm nh ng công vi c kh n tr ng n y, H nh Nhân không c n ph i tham kh o ý ki n c a Tân Võ Não. C u trúc n y là trung tâm c a T duy có ph n v xu t nh ng ch ng trình quan tr ng, dài h n thu c i s ng có ý th c.
- M t cách c th và rõ ràng h n, H nh Nhân thu c Não b H vi n, có ph n v chính y u là i u h p và qu n lý i s ng xúc ng. Chính vì lý do n y, khi xúc ng tr thành v n kh n tr ng, m i con ng c a T duy ph i b phong t a, tê li t và vô hi u hóa. Nói khác i, bao lâu nh ng xúc ng nh lo s , bu n phi n, t c gi n ang tràn ng p n i tâm, chúng ta có m t nh ng không còn th y. Có tai nh ng không còn nghe. T duy có m t, nh ng b kh ng ch và vô hi u hóa hoàn toàn.

V a r i ây, trong tu n l u tiên c a n m 2006, v i tác ph m “The Theorem”, (Nhà Xu t B n O Books, t i Winchester UK), tác gi ng i Anh, Douglas M. ARONE c ng ã nh n m nh t m quan tr ng và ch c n ng c a Não b H Vi n, nh t là c a c u trúc H nh Nhân, trong toàn th i s ng t i m th c hay là vô th c c a con ng i.

Th c ra, tác gi ã a ra m t “Nguyên Lý”, v i nh ng ch ng minh khoa h c và khách quan, nh m gi i thích m t cách r t rõ ràng ngu ng c c a m i lo i hành vi r i lo n n i con ng i. Trong khuôn kh c a ch ng sách này, tôi ch ch n l a kh o sát quan i m khoa h c c a Douglas M. ARONE v H i ch ng T B m à thôi. Sau ây là 4 tr ng i m s c l n l t trình bày:

- 1) Hai chu k sinh ho t và phát tri n c a bào thai trong t c ùng c a bà m ,

Chu kỳ thứ hai, khi s vào lúc ban ngày, khi ng i m th c d y, b t tay vào công vi c, v n ng và di chuy n t n i n y qua n i khác. Thai sinh trong chu k n y có nh ng c m nghi m an toàn, th gi n, tho i máu và sung s ng. Trên bình di n sinh ho t, trái l i, trong su t chu k phát tri n n y, thai sinh có m t t th hoàn toàn b t ng, ngh ng i và d n d n chìm m vào gi c ng bình l ng.

V i nh ng ph ng ti n tân k ngày nay nh máy o i n não , tia sáng laser, ch p hình nh ng t ng l p khác nhau c a H th n kinh trung ng, o l ng nh ng ti ng v ng ch y qua các t ng l p t bào khác nhau... tác gi Douglas M. ARONE, c ng nh nh ng ai có các ph ng ti n và chuyên môn t ng t , có th ghi nh n và quan sát nh ng s ki n hoàn toàn khách quan có liên h n Não B c a thai nhi, khi còn trong t cung c a bà m .

Tuy nhiên s ki n không ph i là ý ngh a. Cho nên dù mu n dù không, khi trình bày quan i m và l i nhìn c a mình, tác gi ARONE c ng gi ng nh t t c m i nhà nghiên c u có t m c qu c t , u ph i i qua con ng THUYÊN GI I.

Thuyền gi i là rút t a và xu t Ý ngh a, sau khi quan sát và ghi nh n S ki n m t cách khách quan, t m t khía c nh, m t g c c ch n l a. Thêm vào ó, khi trình bày nh ng nh n nh và l i nhìn c a mình, ai ai c ng ph i s d ng t duy có ý th c và ngôn ng chính qui, v i nh ng c ch h n h p nh ng c n thi t và t t y u, nh : t ng quát hóa, ch n l c và ch quan hóa.

Không trang b mình v i t t c nh ng nh n xét và hi u bi t quan tr ng y, chúng ta s thi u kh n ng l ng nghe và theo dõi lý lu n khoa h c c a ARONE. Tác gi không th không ch n l c. Lúc khác, tác gi c n ph i làm công vi c t ng quát hóa, rút t a nh ng qui lu t. Bi t l ng nghe, ánh giá và ki m ch ng nh ng gì mà tác gi chia s và óng góp, chúng ta m i có kh n ng s h u hóa – ngh a là ch n làm c a mình - “ nh Lý” c a tác gi .

Tr l i v i hai chu k sinh ho t và phát tri n c a thai nhi, trong lòng c a bà m , chúng ta c n th y rõ: ó là m t qui lu t c a thiên nhiên nh m áp ng nh ng nhu c u khác nhau c a cu c s ng.

- Nhu c u th nh t: hai cu c s ng c a hai m con có th phát tri n và t ng tr ng, trong cùng m t c th duy nh t, hai m con ph i b túc cho nhau và ph i h p v i nhau, trong nh ng sinh ho t h ng ngày c a mình. Khi m ho t ng, thai sinh i vào chu k ngh và ng . Trái l i, khi bà m n m ng và gi m h m c ho t ng, thai sinh l i i vào chu k gia t ng ho t ng và phát tri n, trong nhi u lãnh v c khác nhau nh giác quan, hô h p, th n kinh và tâm lý...

- Nhu c u th hai: Thai nhi phát tri n trong m i a h t, chu n b ngày i ra kh i t cung c a m , v i nh ng c ng và ph n x c n thi t c a mình. Ngoài ra, cu c s ng trong t cung c a bà m có ph n v chu n b cho cu c s ng sau này c a a bé, trong vùng ánh sáng và không khí. Không phát tri n h th n kinh, không t p luy n b ng cách này hay cách khác nh ng giác quan nh thính, xúc và kh u giác...làm sao a bé s n sàng ti p t c con ng phát tri n c a mình?

- Nhu c u th ba: Khi s ng và phát tri n trong chu k th nh t, thai nhi có nh ng c m nghi m v kh au và lo s . Trái l i, khi chuy n qua chu k th hai, l p t c thai sinh bi t th h ng nh ng gi phút vui su ng, h nh phúc, an b ình và tho i máu. Nh nh ng c m nghi m và kinh nghi m quý hóa n y, thai nhi thi t l p nh ng quan h g n bó v i bà m c a mình. Ngoài ra, H th n kinh trung ng c a thai nhi,

trong vòng chín tháng, c h m t chi c máy vi tính, s d n d n ghi l i và l u gi trong các t bào c a mình, hai lo i kinh nghi m hoàn toàn khác bi t và i kháng l n nhau y. Nh vào nh ng t ng l p t bào th n kinh có kh n ng l u gi nh ng tín t c nh v y, c m l n con c chu n b i phó v i bao nhiêu tr c tr trong lòng cu c i.

- Trong khuôn kh n c a cu n sách này, tôi mu n nh n m nh m t i u sau ây: N u cha m , ng i giáo viên, c ng nh nh ng ng i có trách nhi m trong lòng xã h i, Quê H ng và nhân lo i có kh n ng m m t nh n ra, gi ng nh tác gi ARONE, khi nào và vì sao tr em au kh , khi nào và nh vào âu tr em h nh phúc, h ã b t u có áp s cho v n n n Hành Vi R i Lo n, hay là cho H i Ch ng T B . T ó, h s trang b mình hay là h c t p, T NG C NG nh ng gì c n t ng c ng, HÓA GI I nh ng gì c n chuy n bi n, LO I TH I b ng ph ng th c nào, nh ng gì c n lo i th i. Ph i ch ng h là M NH T, là môi tr ng ang ón nh n nh ng h t gi ng, nh ng Gên, nh ng v n b m sinh? N u không có môi tr ng trông nom, t i t m, nuôi d ng, làm sao Gên có th m c lên? N u môi tr ng bi t c ng c và t ng c ng, h t gi ng t i t s l n lên âm ch i n y l c, k t sinh hoa trái. N u môi tr ng bi t chuy n hóa, th theo v n h ào ng i Brésil (Ba Tây) Paulo CUELHO, ng chỉ s t thép trong a h t b m sinh c ng s có kh n ng tr th ành Vàng nguyên ch t, nh s c tác ng h u hi u c a môi tr ng.

- C ng theo cách nh n nh c a ARONE, trong su t th i gian c u mang con, n u có nh ng nguy c v sinh m ng cho c hai m con, Thiên Nhiên luôn luôn t ng i m lên hàng u tiên s m t. Ngoài ra, ng i m còn c Thiên Nhiên nâng , trong vai trò làm m c a mình. Ví d , v i c ch “Phong t a trí nh ng n h n”, Thiên Nhiên thay th ng i m , t o i u ki n thu n l i cho thai nhi, ngay t nh ng gi phút u tiên, ch bi t “s ng trong gi phút hi n t i ây và bây gi ”. Ch ng h n, khi s ng trong chu k h ng ph n, thai nhi tràn ng p h nh phúc và bình an. Cu c s ng c a thai nhi trong lòng m , lúc b y gi , là Ni t bàn, là Thiên àng, là Cõi b ng lai. C ng gi ng nh v y, khi s ng trong chu k lo s , thai nhi ang b n kho n v s ki p c a m mình. H n th c, m ang im lìm, b t ng trong gi c ng , sau m t ngày b n r n công vi c. Th nh ng trong cách thuyên gi i, thai nhi ang tín t ng r ng m lâm nguy và ang tr i qua nh ng gi phút h p h i. C ng nh cách thuyên gi i l ch l c y, thai nhi t tr ng tâm vào m , h ng n m , tìm cách khám phá hi n tình c a m . Ph i ch ng Thiên nhiên ang s d ng hai chu k sinh ho t và phát tri n khác nhau nh v y, thi t l p trong các t bào thu c não b h v i n c a a con, nh ng quan h xúc ng g n bó gi a hai m con?

- Thai nhi không nh ng ch lo s cho m , v m . Thai nhi còn v n d ng nh ng giác quan c a mình ánh th c m , thu l m tín t c v m ... nghe tim c a m p nh p th nào... Bao nhiêu cách làm y c a thai nhi ch là nh ng ph n ng vô th c và t ng, ch không ph i là nh ng ho t ng có ý th c. S d nh v y, b i vì c quan có ph n v ghi nh ng n h n thu c Não b H Vi n, b phong t a hoàn toàn, không th ho t ng.

- Theo cách gi i thích c a tác gi ARONE, gi a C quan Trí Nh ng n h n, thu c Não B H Vi n c a thai nhi và H Mi n Nhi m c a ng i m , có nh ng quan h tác ng qua l i. Chính vì tình hu ng và i u ki n mang thai, H Mi n Nhi m c a ng i m b t ê li t, không ho t ng. Và do ó, c quan Trí Nh ng n h n c a thai nhi c ng b phong t a và tr nên vô hi u hóa hoàn toàn. Trái l i, nh sau n y chúng ta s th y, vì lý do s c kh e n u tính m ng c a bà m b e d a tr m tr ng, b ng cách n y hay cách khác, H Mi n Nhi m c a bà c n ph i c tái l p. Lúc b y gi , c quan Trí Nh ng n h n c a thai nhi t c thì c gi i t a. Thai nhi s có kh n ng ghi nh t t c nh ng gì x y ra c trong hai chu k Lo S và S ng Khoái. ó là

lý do c b n gi i thích s khác bi t nguyên th y gi a m t thai nhi thông th ng, thông l và m t thai nhi b t u có m m m ng và nguy c t b , vào cu i tam cá nguy t u tiên c a cu c s ng trong bào thai c a m .

Ph n th Hai : Nét khác bi t u tiên gi a thai nhi thông th ng và thai nhi có nguy c t b

Nét khác bi t u tiên và c b n, gi a thai nhi thông th ng và thai nhi có m m m ng và nguy c t b , xu t phát t s có m t hay v ng m t c a m t c quan thu c H Vi n, n m chính gi a u não c a m i ng i. C quan n y có ch c n ng phong t a Trí Nh ng n h n. Và khi b phong t a nh v y, Trí nh ng n h n không th ghi nh n nh ng gì ang xảy ra. Thai nhi lúc b y gi ch s ng hoàn toàn và tr n v n trong gi phút hi n t i. S d Trí Nh c a thai nhi b phong t a, vô hi u hóa hay là không ho t ng, là vì H M i n Nhi m c a ng i m , t khi mang thai, b c m c n, không th ho t ng.

Trong vài tr ng h p kh n tr ng, vì lý do s c kh e c a ng i m b e d a tr m tr ng, b ng cách này hay cách khác, H M i n Nhi m ph i c tái l p, c u s ng c hai m con. Lúc b y gi , Trí Nh ng n h n c a thai nhi không c òn b ng n c n, và tr l i ho t ng bình th ng. Nguy c t b b t u xu t hi n và phát tri n, v i s c quan tr ng n y ang x y ra trong Não B H Vi n c a thai nhi, c ch ng vào cu i tam cá nguy t u tiên.

Phát xu t t s c nguyên th y n y, nhi u s c c bi t khác s t t x y ra cho thai nhi có m m m ng t b :

- Tr c h t, thai nhi, lúc b y gi , có kh n ng ghi nh t t c nh ng gì x y ra, trong chu k Lo S c ng nh trong chu K S ng Khoái và Th Gi n.

- Cùng v i kh n ng ghi nh , thai nhi có kh n ng h c t p, ti ên oán và ti ên li u, khám phá và rút t a nh ng s c có tính qui lu t, ngh a là l p i l p l i m t cách u n, t ngày này qua ngày khác.

- Nh vào kh n ng h c t p và ghi nh nh v y, thai nhi có nguy c t b , không thuyên gi i m t cách l ch l c, nh t là không bao gi tin t ng r ng m s p h i, m s p bi n m t kh i cu c i.

- C ng vì bi t rõ m i ng i n o v c a m nh v y, thai nhi không có gì lo s v m và v s ph n c a mình. Nói m t cách n s và rõ ràng h n, thai nhi không c t ch t v n m nh c a mình vào v n s ng còn c a m . M ch là m t bi n s trong m t ph ng trình, mà mình có th tìm ra áp s . Cho nên gi a m và con, không có nh ng ràng bu c, nh ng quan h g n bó m t thi t, trên bình đi n xúc ng.

- V i m t thai nhi thông th ng, m i l n m vào gi ng, n m xu ng, ch gi c ng ... là có v n thuyên gi i hay là t ng l m r ng m có th s p ch t. Cho nên thai nhi v n đ ng m i giác quan c a mình, h a may s có nh ng tin t c v m , ch ng h n nh a tai nghe ngóng nh ng nh p tim c a m . Hay là a tay p m nh, a chân ch i vào thành b ng c a m . H a may, m t vài tí ng ng tr mình c a m s mang n m t tia h y v ng. M t cách gián tí p, nh v ào bao nhiêu c g ng tìm ki m v m nh v y, thai nhi càng ngày càng phát huy nh ng kh n ng ho t ng c a các giác quan, nh t là thính và xúc giác. H th n kinh trung ng,

còn c g i là Não B , v i ba t ng khác nhau là Thân Não, H Vi n và Tân Vĩ Não, c ng càng ngày càng phát huy nh ng ho t ng c a mình. Các t bào càng ngày càng nhân ra thêm nhi u và b t u ti n trình bao b c các ng giây b ng ch t my-ê-lin có tính ch t đ n i n m t cách r t nhanh chóng.

- i v i thai nhi có m m m ng t b , ng c l i, ti ng ng, âm thanh, nh p tim, ti ng nói... không mang ý ngh a là nh ng tin vui, nh ng ngu n hy v ng. Cho nên, nh chúng ta s th y sau này, ngôn ng không ph i là m t nhu c u quan tr ng hay là t t y u. Ngôn ng không ph i là nh p c u, có kh n ng n i k t hai m con l i, ng c m v i nhau.

- T t c nh ng nh n nh v a r i cho phép chúng ta k t lu n m t cách r ò ràng: Khi m t thai nhi không k t đ t nh ng quan h ràng bu c, g n bó và ng c m v i m , c ng nh không l u tâm nghe ngóng, tìm ki m nh ng tí ng ng c a m và có liên h n m ...làm sao hài nhi sau này, khi sinh ra, có th phát huy nh ng quan h ti p xúc và trao i v i nh ng ng i khác có m t trong môi tr ng sinh thái? Làm sao i vào lãnh v c ngôn ng , có th chia s và ng hành v i bao nhiêu u t và hy v ng c a ng i khác, trong lòng Quê H ng và Nhân Lo i.

- Trong khuôn kh c a m t ch ng sách, tôi không th nói thêm nhi u h n n a v cách th c gi i quy t c a thai nhi, khi ph i i đi n v i s c ng ng th và ng t th , do cu c s ng ch t ch i trong bào thai. B ng cách nào thai nhi gi i quy t v n khan hi m và gi m h c a nh ng hóa ch t có hi u n ng nâng cao sinh l c, nh Adrenaline, Dopamine, trong chu k Lo s , khi ng i m im lìm, b t ng trong gi c ng ? Sau cùng, làm sao m t thai nhi có nguy c t b , phát huy m t cách c bi t kh u giác c a mình, b ng cách đ a vào nh ng mùi n ng, mùi th i c a các ph li u trong t cung, phát hi n và phòng v n ng ng th c a mình? c gi nào mu n có thêm nh ng tin t c y và chi ti t h n, tôi ngh h hãy ti p c n v i chính tác ph m c a tác gi Douglas M. ARONE.

Ph n th Ba: Nh ng d u hi u u tiên v H i Ch ng T B

Hài nhi có m m móng t b , sau khi thoát ra kh i cung lòng c a ng i m , ã t t trình bày nh ng d u hi u áng lo ng i sau ây.

- Th nh t, hài nhi không a m t nhìn th ng vào ôi m t c a m ,
- Th hai, khi c m b ng, hài nhi có t th co qu p, cong l ng l i thành vòng cung, thay vì vui thích, tho i mái, sung s ng và h n h ,
- Th ba, khi có nh ng v t hay trò ch i quay tròn m t cách liên t c, hài nhi có thái s ng s , nh b thoi miên và chìm đ n vào gi c ng . Ph i ch ng nh ng c ng y g i l i chu k s ng khoái, v i đ th a li u l ng c a hóa ch t Dopamine hay Adrenaline, c các c quan ti t ra trong ng máu?

Tuy nhiên, v i ôi m t c a ng i không có kinh nghi m chuyên môn v tr em có nguy c t b , nh ng d u hi u trên ây th ng không c quan sát và ghi nh n, m t cách d dàng, trong n m u tiên.

Ng c l i, vào cu i n m th hai tr lên, nh ng tri u ch ng càng ngày càng xu t hi n m t cách rõ ràng h n. ây, tôi không l p l i nh ng gì c trình bày trong cu n sách “Tr Em T B ” (Hè 2005), và c nh c l i m t cách súc tích, trong l i m ng c a cu n sách này. Thay vào ó, tôi ch nh n m nh m t vài tri u ch ng có liên h m t thi t v i hai chu k phát tri n trong bào thai, và bao nhiêu c m

nghi m ã c kh c sâu vào t ng t bào th n kinh thu c Não B H Vi n, su t th i gian s ng trong t cung c a bà m .

1) Tri u ch ng th nh t có liên h n quan h xã h i.

T nh ng ngày u tiên, thai nhi có m m m ng t b , có kh n ng ghi nh v à ghi nh n m i ho t ng c a bà m , khi ng, khi ng i, khi n m, khi ng ngh ... i u t o nên cho thai nhi n i b n tâm l n lao nh t là s c ng ng th v à ng t th , ch không ph i là bà m .

Nh ng r t cùng thai nhi c ng khám phá c m t vài thông s quan trọng. Th nh t, s c t o kh au n y ch x y ra trong chu k Lo S v à Kinh Hoàng. Th hai, s c n y t cao i m vào lúc ban êm. Th ba, s c n y c báo tr c b ng nh ng lo i mùi n ng cay và khó ch u c a các ph li u thu c ng tiêu hóa. Th b n, s c n y x y ra khi li u l ng c a hóa ch t t o ra h ng ph n, nh Adrenaline, b gi m h . Th n m, s c n y thay i, trong chi u h ng thu n l i, m i l n bà m b ánh th c, ng d y và đ i chuy n t ch n y qua ch khác.

Xuyên qua bao nhiêu nh n xét y, bà m ch là m t bi n s trong m t ph ng trình mà thai nhi c n gi i quy t. Ngoài ra, hoàn toàn khác v i thai nhi “thông th ng, thu c s ông”, thai nhi có m m m ng t b không có nh ng xúc ng lo âu v à kh c kho i v s c kho v à v n m nh c a bà m .

Sau khi ra kh i t cung c a bà m , hài nhi c ng ch l pl i m t thối t c ã c thai nhi h c i h c l i, trong su t th i gian chín tháng m i ngày.

2) Tri u chúng th hai là nh ng i u b v à c ng u a qua l i, t tr c ra sau, t bên phía n y qua phía bên kia, hay là cú xu ng và ng ng lên, m t cách liên t c v à u n.

Ph i ch ng khi làm nh ng i u y, hài nhi ang t o l i cho mình nh ng c m nghi m thanh nhàn, vui s ng ã x y ra cho thai nhi, trong su t chu k h ng ph n v à s ng khoái.

3) Tri u ch ng th ba là c n m nh vào l ng bàn tay và gây ra nh ng th ng tích.

Trong nh ng lúc b ng t ng t v à ng ng th , thai nhi ã có thói quen dùng hai bàn tay làm nh ng c ng múa máy, v y qua v y l i, hay là cho vào mi ng bú mút... Càng bú và mút m nh, thai nhi càng có thêm li u l ng Adrenaline. Lúc b y gi , thai nhi ch a có r ng. Nh ng c ng y không làm thi t h i bao nhiêu, ngoài nh ng cái l i th c t i n, có kh n ng làm gi m h nh ng xúc ng c ng th ng. Trái l i, khi hài nhi ã có m t vài cái r ng, nh ng c ch v à b i u bú mút v i v n t c nhanh và m nh có th t o nên nh ng v t th ng l l ói và b nhi m trùng.

4) Tri u ch ng th b n là bám ch t vào nh ng thói quen, nh ng nghi th c, nh ng ch ng trình. H qu là tr em có nguy c t b , đ bùng n , t c gi n, khốc la om sòm... khi có nh ng thay i nh nh t x y ra trong cu c s ng th ng ngày.

hi u rõ ngu ng c c a tri u ch ng n y, chúng ta hãy i theo tr em, tr lui v i cu c s ng trong bào thai, vào nh ng ngày u tiên, khi c quan trí nh ng n h n không còn b phong t a và vô hi u hóa. S d nh v y, vì H Mí n Nhi m c a bà m c n ph i c tái l p, v i b t c giá nào, do yêu c u c a tình tr ng s c kho c a c hai m con.

Sau khi trí nh tr l i tình tr ng bình th ng, thai nhi có m m m ng t b có th nh t t c nh ng gì x y ra, trong cu c s ng h ng ngày c a hai m con. Thai nhi có th tiên li u, tiên phòng t t c . Không có gì có th x y ra, ngoài th t v à ch ng trình mà thai nhi có th đ li u. Chính kh n ng y t o ra cho thai nhi m t c m

ngheim “an toàn tuy t i, b t kh xâm ph m”. Tr em có nguy c t b , khi thoát ra kh i lòng m , v n mang theo nh ng nhu c u an toàn, y c ghi kh c vào sâu trong các t bào c a Não B H Vi n.

5) Tri u ch ng th n m có nh ng liên h m t thi t v i Kh u và Thính giác. Th nh t tr em có nguy c t b , th ng có xu th “NG I, HÍT”, tìm l i nh ng d u v t quen thu c c a mình hay là ki m ch ng tính ch t b t bi n và th ng h ng th ng tr c a ng i và v t d ng c yêu chu ng. Ph i ch ng ó là v t tích trong cách làm c a thai nhi : d a vào mùi n ng cay và khó ch u , tiên li u s c ng t th và ng ng th và tìm cách i phó.

Ngoài ra, tr em t b c ng th ng có thói quen b t tai l i, khi nghe nh ng âm thanh thu c t n s tr m và th p, vì ây là nh ng t n s không c ghi nh n trong não b c trách v thính giác c a thai nhi trong t cung. Vì m i l , nh ng t n s n y b tr em t ch i và lo i th i, b ng cách b t tai l i.

Ph n th T : Ph ng th c Chuy n Hóa

Nh m k t thúc Ch ng th Sáu n y, tôi c g ng n i dài l i nhìn c a tác gi Douglas M. ARONE, b ng cách s phác m t vài ph ng h ng chuy n hóa, nh m giúp tr em có nguy c t b v t qua nh ng khó kh n c a mình, tr c khi i vào giai o n 7 tu i.

Su t th i gian 9 tháng c a thai nhi, trong t cung c a bà m , nguy c t b ã c ghi nh n và kh c sâu vào các t bào th n kinh, thu c não b h vi n, nh nh ng ch ng trình, trong máy vi tính.

Trong l a tu i t 0 đ n 7 n m, khi m i t bào thu c h th n kinh trung ng còn trong tình tr ng uy n chuy n, d u n n n, m t s l n t bào b lo i th i, vì không còn thích ng v i cu c s ng và nhu c u hi n t i, do môi tr ng òi h i. M t s khác, vì th c t c a môi tr ng, c n i m i hay là i u ch nh l i nh ng ch ng trình c a mình. M t s sau cùng c c ng c và t ng c ng, th c hi n ch c n ng c a mình, m t cách h u hi u h n.

M t cách c bi t, nh ng t bào th n kinh có ch ng trình t b ã c ghi kh c, trong th i gian thai nhi trong t cung, bây gi c ng ph i c tái i u h ng và i u h p, trong 3 chi u h ng v a c trình bày. N u bi t can thi p m t cách h u hi u, úng lúc và úng v i nhu c u c b n c a tr em, môi tr ng có th sáng t o i u ki n thu n l i, nh m giúp tr em v t qua hay là chuy n hóa nh ng nguy c t b c a mình.

Chúng ta có 3 cách làm:

Th nh t, chúng ta **KHÔNG** c ng c và t ng c ng nh ng ch ng trình lo s và b t n, thu c chu k phát tri n th nh t c a thai nhi. T kh c, m t s t bào s d n đ n b lo i th i. Chúng ta không c ng c , b ng cách lo i tr trong quan h gi a chúng ta và tr em nh ng l i nói và thái t cáo, k t án, tr ng ph t, ánh p, bồi nh , àn áp...

Th hai, chúng ta c ng c và t ng c ng t i a nh ng y u t tích c c và n ng ng, có m t trong chu k h ng kh i và vui s ng c a thai nhi. Nói cách khác, chúng ta có m t v i tr em, t o an toàn cho tr em, bi t khen th ng tr em, ph n nh, g i ra

ngoài nh ng xúc ng v a hi n hình trong n i tâm c a tr em. Ngoài ra, v i nh ng sinh ho t Tâm V n ng bình th ng, chúng ta cho phép tr em th c thi nh ng ng tác nh y v t, quay tròn, leo lên, tu t xu ng. Nh ng trò ch i nh chi c u, chi c võng, con ng a g c i và nhún lui nhún t i... c n c trang b y , b ng s l ng cho m i l p h c. Nh ng i u v , i u múa c ng c n c phát huy cho t ng nhóm nh . Nói tóm l i, chúng ta th a m ấ nh ng nhu c u v n ng c a tr em. Cho phép tr em tr lui v i chu k h ng ph n và s ng khoái c a thai nhi. Sau cùng, chúng ta chuy n hóa nh ng gì là t ng và máy móc, trong m i hành vi c a tr em, b ng cách tr thành m t i t ng vui thích cho tr em, có m t v i tr em, ph n nh tr em, l p l i cách phát âm c a tr em.

Nói tóm l i, chúng ta sáng t o cho tr em, vì tr em và v i tr em. L i nói c a Simone Weil áng c chúng ta ch n làm c a mình : « Không ph i con ng chúng ta i y tràn khó kh n. Nh ng chính khó kh n ph i tr thành con ng i c a chúng ta ». Nói cách khác, chúng ta bi n khó kh n thành m t ti ng nói thân th ng g i m i chúng ta v n lên, m r ng chân tr i cho chính mình và cho tr em ang có nguy c t b .

L i Nói C u i

YÊU TH NG là m t ng T

« B t k m t câu h i nào c nêu lên, Yêu Th ng là câu tr l i,
« B t k m t v n g i x u t h i n, Yêu Th ng là câu tr l i,
« B t k m t c n b nh nào ang e d a và hoành hành, Yêu Th ng là câu tr l i,
« B t k m t n i n au nào ang t i n l i, Yêu Th ng là câu tr l i,
« B t k m t xúc ng s h i nào ang trào dâng, Yêu Th ng là câu tr l i,
« Yêu Th ng luôn luôn là câu tr l i, trong m i tình h ng, vì ch có Yêu Th ng là T t C ».

Tôi xin m n câu nói c a tác gi G. G. JAMPOLSKY k t thúc c u n sách b àn v « Nguy C T B ». Và câu nói y c ng có th tóm g n m t cách khéo léo, t t c m i d án can thi p và d y d , mà tôi ã trình bày, t trang u tiên n an c u i cùng.

Th nh ng, Th ng Yêu có ngh a là gì, trong toàn b tác ph m n y ?

Ch c h n, ó không ph i là m t ý ni m thu n n, hoàn toàn lý thuy t và tr u t ng. ó c ng không ph i là m t câu nói u môi chót l i mà thôi. Ph i ch ng ó ch là m t « ý », mà tôi mu n áp t cho k khác, khi chính con ng i ích th c c a tôi ang tràn y ch t l i u b o ng và k t án, t cáo và c ch ?

c m nghi m trong t ng t bào và th th t, th nào là Th ng Yêu, chúng ta hãy ngày ngày tr l i v i cách làm c a T Tiên và Cha Ông : Th ng Yêu là Tr i có kh n ng mang ánh sáng và h i m cho con cái. Th ng Yêu c ng là t, có kh n ng p và vun tr ng tình ng i và tính ng i ang có m t trong cõi lòng c a tr em, mà chúng ta giáo d c và d y d . Chúng ta hãy làm Tr i, cho tr em s ng l i chu k h nh phúc c a mình, trong cu c s ng c a bào thai. Chúng ta hãy làm t, t o an toàn t i a cho tr em, khi chu k Lo S ang n i sóng gió, bão bùng và tràn ng p n i tâm c a tr em. Th ng Yêu ích th c và tr n v n là m t ng T , ch không ph i là m t ý ni m thu n n, m t nhãn hi u khô c n. ng t trong Anh ng , Pháp ng , c ng nh trong nhi u ngôn ng khác, thay hình i d ng, tùy vào v trí và th i gian, c ng nh tùy vào c m tình và ý nh c a m i ch th . Th ng Yêu c a chúng ta c ng có kh n ng chuy n hóa gi ng nh v y, n u Th ng Yêu có m t trong m i quan h ti p xúc và trao i c a chúng ta v i tr em. Cho dù tr em có nguy c t b , n c p nào ch ng n a, n u nh n l i u lu ng và ch t l ng Th ng Yêu c a chúng ta, tr em s chuy n hóa, trong chi u h ng thành ng i. Ch t l ng Th ng Yêu có m i c chuy n hóa, n u Th ng Yêu y không k t án, tr ng ph t, e d a, c ng ch và lo i tr . V m t tích c c, Th ng Yêu tr c h t l XIN ch không ph i là òi h i, t i u k i n. Th hai Th ng Yêu là CHO, m t cách h n nhiên và h nh phúc, nh ng g i ang có m t trong i u k i n th c t và th c t i c a chúng ta. Th ba, Th ng Yêu là NH N nh ng g i tr em ang cho, thu c cây nhà lá v n c a mình. Th m chí trong tình hu ng hi n t i, nh ng quà t ng mà tr em mang n cho chúng ta, ang ch là nh ng b c h a ngu ch ngo c, nh ng b m t méo xèo hay là nh ng tri u ch ng áng lo ng i. Trong lòng b i n m n bao la c a Th ng Yêu, m i ph li u s d n d n c chuy n hóa, b ng cách này hay cách khác. Ngoài ra, quà t ng mà tr em mang n, c ng có th là nh ng xúc ng lo s , bu n phi n, t c gi n, tr m c m. Tuy nhiên, ng sau nh ng xúc ng tê l i t và tiêu c c y, ang th p thoáng nh ng l i xin, nh ng thú nh n : « M i, Ba i,

con ang c n... nh ng con không bi t con ang c n gì, con không bi t g i tên làm sao. Cách con nói là nh ng ti ng thét la, nh ng i u b , nh ng c ch l c qua l c l i ».

Sau cùng Th ng Yêu c ng có ngh a là T Ch i, nói Không, khi tr em có nh ng hành vi b o ng, p ánh, h y h i, ho c trên chính b n thân mình, ho c trên m t em bé khác. Theo l i nói c a Steve BIDDULPH, Tình Th ng Yêu v a C ng, v a Nhu. V a bi t cho. Nh ng ng th i, Tình Th ng Yêu c ng là qui lu t, gi i h n hay là c u trúc, nh l i nói th i trang th ng c s d ng, trong lãnh v c giáo d c và s ph m ng i.

Trong tình th n và ý h ng y, nh m k t thúc cu n sách này, sau khi ã kh ng nh l i nhìn c a mình, tôi xin nghiêm cung và c n tr ng l ng nghe l i d y b o c a T Tiên và Cha Ông, trong truy n th ng L c H ng :

« Con hãy l y H nh c a t mà s ng :

t b ng i ng i kh c nh , nh ng v n k t sinh hoa l i cho ng i ng i m no.

« Con hãy l y H nh c a N c mà s ng :

N c ch p nh n mang vào mình v t nh c a bao nhiêu bàn tay, em v t y luy n trong lòng Bi n M n.

« Con hãy l y H nh c a Khí mà s ng :

Khí i vào bên trong lòng m i ng i, mang d ng sinh cho t ng t bào, t ng h t máu, không quên sót m t ai.

« Con hãy l y H nh c a Tr i mà s ng :

Tr i trên cao th t cao. Nh ng ng th i, Tr i d i th p th t th p. Không có Tr i, con không có chi h t. Nh ng chính Tr i c ng không có chi h t. Tr i tr ng không, g i m i con tr thành Di u H u.

« Con hãy l y H nh c a L a mà s ng :

Ai m áp cho b ng L a ? Nh ng ai khinh th ng L a, t kh c ng i y r c h a vào mình. L a không ph i là Tr i. Nh ng L a thay th Tr i, khi con trong êm t i và tr i qua nh ng ngày ông l nh l o.

« Con hãy l y H nh c a êm mà s ng :

Nh êm, m t ngày m i b t u tr l i, sau khi nh c l y c gi c m i an, p và chuy n hóa. Nh êm, m t con m i th y c r ng : Tên con ã c vi t s n b ng ánh sao l p lánh, gi a i Du ng Ngân Hà c a V Tr .

« Con hãy l y H nh c a M mà s ng : M là ng i cho con h c th ng và h c ghét. Th ng mà không b m t mát và bó bu c. Ghét mà không s b lo i th i và b r i. Th ng M , không ph i vì M vô tì tích. Ghét M , không ph i vì M là tình yêu ma quái. Trong ng i M d th ng, còn nhi u ch , cho con h c ghét. Trong ng i M d ghét, còn vô s i m, cho con h c th ng. Nh bi t th ng và bi t ghét, con m i h c c bài h c làm ng i ».

Lausanne, Mùa Xuân, tháng hai 2006

Nguy n v n Thành

Sách Tham Kh o

- 1) **Arone, Douglas M.** - *The Theorem* - O Books 2005, Winchester UK
- 2) **Sách c a Schopler, Eric**
 - *Profil Psycho-éducatif (PEP-R)* - De Boeck et Larcier 1994, Bruxelles Belgique
 - *Stratégies éducatives de l'autisme* - Masson, Paris 2002
 - *Activités d'enseignement pour enfants autistes* - Masson, Paris 2001
 - *L'autisme* - P.U. F. Paris 1991
- 3) Sách c a **Jonhson, Spencer**
 - *Yes or No, the guide to better decisions* - HarperCollins, New York 1993
 - *The one minute teacher* - HarperCollins, London 2005
- 4) **Sách v H i Ch ng T B :**
 - **Amy, Marie-Dominique** - *Comment aider l'enfant autiste* - Dunod, Paris 2004
 - **Aussilloux, Charles** - *Comment vivre avec une personne autiste* - Ed. Josette Lyon, Paris 2005
 - **Barthelemy, Catherine** - *L'autisme de l'enfant – La thérapie d'échange et de développement* - Expansion S.F. Paris 1995
 - **Golse, Bernard** - *Autisme, état des lieux et horizons* - Érès, Paris 2005
 - **Fatherty, Catherine** - *Asperger, qu'est-ce c'est pour moi* - AFD 2005
 - **Jordan, Rita** - *Les enfants autistes* - Masson, Paris 1997
 - **Lenoir, Pascal** - *L'autisme et les troubles du développement psychologique* - Masson, Paris 2003
 - **Nguy n v n Thành** – *Tr em T b* - TN, Lausanne 2005
 - **Tardif, Carole** - *L'autisme* - Armand Colin, Barcelone 2005
- 5) **Sách v Tâm V n ng :**
 - **Aucouturier, Bernard** - *La méthode Aucouturier* - De Boeck, Bruxelles 2005
 - **Defontaine, Joel** - *La Psychomotricité en bandes dessinées* - Maloine, Paris 1979
 - **DE Lièvre, Bruno** - *La psychomotricité au service de l'enfant* - De Boeck, Bruxelles 1993
 - **Gassier, Jacqueline** - *A guide to the Psycho-Motor Development of the Child* - C.Livingstone, New York 1984
 - **Herren, H** - *La stimulation psychomotrice du nourrisson* - Masson, Paris 1980
 - **Juhel, Jean-Charles** - *Favoriser le développement de l'enfant, Psychomotricité et Action éducative*
 - **De Meur, A** - *Psychomotricité, éducation et rééducation* - De Boeck, Bruxelles 1991
- 6) **Sách v s ph m và giáo d c :**
 - **Bonnet, Yannik** - *Les neuf fondamentaux de l'éducation* - Presses de La Renaissance, Paris 2002
 - **Biddulph, Steve** - *The secret of happy children* - Thorsons, London 1984
 - **Bidduloh, Steveve** - *More secrets of happy children* - Marlowe, New York 2003
 - **Froehlich, Andreas** - *La stimulation basale* - I.L. Suisse 1987
 - **Mainardi, Michèle** - *Relation éducative et handicap mental* - Ed. Secrétariat Suisse de Pédagogie Curative, Lucerne 1984